

การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
 กับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

ปาริชาติ สุขประเสริฐ

- 5 เม.ย. 2537.

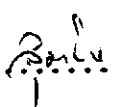
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

ตุลาคม 2536

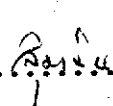
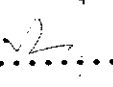
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานินพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นว่าสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปฏิญานินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

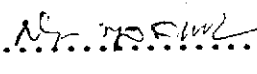
คณะกรรมการควบคุม

..........ประธาน
(ผศ.สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)
..........กรรมการ
(ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล)

คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน
(ผศ.สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)
..........กรรมการ
(ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล)
..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.จิราภรณ์ บุญสง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานินพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่.....4.....เดือน.....มิถุนายน.....พ.ศ.2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์
จิราภรณ์ บุญส่ง ซึ่งเป็นผู้ให้แนวคิด คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำการวิจัย
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสามเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณะอาจารย์โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และขอใจ
นักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนขอบคุณเพื่อน ๆ วิชาเอก
การมัธยมศึกษา รุ่นปีการศึกษา 2532 อาจารย์มยุรี สาลีวงศ์ และอาจารย์พรพิมล ประสงค์พร
ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ผู้ที่เป็นกำลังใจสำคัญที่สุดที่ก่อให้เกิดความมานะพยายามจนประสบความสำเร็จและ
ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมาคือ คุณแม่ คุณปรีดา สุขประเสริฐ ด.ญ.ปาริชาติ สุขประเสริฐ
และ ด.ญ.ธนิษฐา สุขประเสริฐ ตลอดจนผู้ใกล้ชิดของผู้วิจัย ขอขอบคุณดีและประ โยชน์ที่จะได้รับ
จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แต่ทุกท่านด้วย

ปาริชาติ สุขประเสริฐ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์
จิราภรณ์ บุญส่ง ซึ่งเป็นผู้ให้แนวคิด คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำการวิจัย
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสามเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณะอาจารย์โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และขอใจ
นักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนขอบคุณเพื่อน ๆ วิชาเอก
การมัธยมศึกษา รุ่นปีการศึกษา 2532 อาจารย์มยุรี สาลีนวงศ์ และอาจารย์พรนิมล ประสงค์พร
ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ผู้ที่เป็นกำลังใจสำคัญที่สุดที่ก่อให้เกิดความมานะพยายามจนประสบความสำเร็จและ
ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมาคือ คุณแม่ คุณปรีดา สุขประเสริฐ ด.ญ.ปาริตา สุขประเสริฐ
และ ด.ญ.ธันพร สุขประเสริฐ ตลอดจนผู้ใกล้ชิดของผู้วิจัย ขอมอบความดีและประโยชน์ที่จะได้รับ
จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แก่ทุกท่านด้วย

ปาริชาติ สุขประเสริฐ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์	11
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอแวนซ์	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์	21
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์	25
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์	31
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ	38
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	44
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	45
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	53
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	54

บทที่	หน้า
3	
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	55
แบบแผนการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	63
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4	
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	69
เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	70
เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	71
เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	
ระหว่างก่อนกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	72
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	73
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	73
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	74

บทที่	หน้า
5 การวิเคราะห์ข้อมูล	76
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	76
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	77
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก	93
ภาคผนวก ข	97
ภาคผนวก ค	108
ภาคผนวก ง	152
ประวัติย่อของผู้วิจัย	239

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	69
2 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	70
3 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่าง ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	71
4 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างก่อนการทดลองกับ หลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	72
5 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถ ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้านความคิด	95
6 ค่า t ของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์รายข้อ	96

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแบบจำลองแนวคิดในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	29

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความหมายระหว่างบุคคลในสังคมที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือร่วมใจกันภายในสังคมนั้น ๆ การเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องของทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอยู่เสมอ ทักษะทางภาษาตามลักษณะการสื่อสารแบ่งออกได้เป็นสองภาค คือภาควิชา ได้แก่ ทักษะการฟังและการอ่าน ภาคแสดง ได้แก่ การพูดและการเขียน (วรวณีย์ ไสมประยูร. 2521 : 5) ในบรรดาทักษะทั้ง 4 นี้ การเขียนนับเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะการเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญา ความรู้ ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์ และเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับสื่อสารตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ได้สืบเนื่องต่อกัน (สนิท คังทวิ. 2529 : 118)

การเขียนเป็นการเรียบเรียงข้อความตามภาษาที่ใช้พูดหรือเขียนกันโดยทั่วไปเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อสารเป็นสำคัญ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2526 : 5) ดังที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันนั้นเอง วลัยรัตน์ อติแพทย์ (2523 : 2) กล่าวว่า การเขียนที่มีประสิทธิภาพจะเป็นประโยชน์และอำนวยความสะดวกสำเร็จสมเจตจำนงของผู้เขียนได้ การสอนทักษะการเขียนในวิชาภาษาไทยจึงต้องสอนเพื่อให้เกิดผลดีอันจะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารสืบไป แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าการเขียนเป็นทักษะที่ยุ่งยากและซับซ้อนกว่าทักษะด้านอื่นเพราะต้องอาศัยความรู้ ความคิดรวมถึงการค้นคว้าอย่างกว้างขวาง และการที่ผู้เขียนจะสามารถเขียนได้อย่างมีศิลปะ มีความชัดเจนและแจ่มแจ้งได้ นอกจากสิ่งที่กล่าวมาแล้วยังต้องอาศัยความเข้าใจ ประสบการณ์ในเรื่องที่เขียนรวมถึงความรู้ทางภาษาด้วย จึงจะนำไปสู่การเขียนที่มีประสิทธิภาพ (วลัยรัตน์ อติแพทย์. 2523 : 1) นับได้ว่า การเขียนเป็นการสังเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้มาประกอบความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานเขียนของตนโดยใช้ความสามารถในการใช้ภาษาแสดงออก

เป็นคัมภีร์เพื่อสื่อสารความคิดของคนกับผู้อื่น (ประภาศรี สีหอำไพ. 2524 : 340)

การเขียนสามารถช่วยให้การใช้ความคิดได้อย่างกว้างขวาง และส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างดี (วรวณิ โสมประยูร. 2522 : 17) ซึ่งความคิดสร้างสรรค์นี้เป็นจุดมุ่งหมายหนึ่งของหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 6) ที่ว่า "เพื่อให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่หาความรู้ ทักษะ รู้จักคิด และวิเคราะห์อย่างมีระเบียบวิธีการ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์" เมื่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษาปัจจุบัน วิชาการเขียนจึงควรส่งเสริมในเรื่องนี้ให้มากขึ้นด้วย เพราะการที่นักเรียนได้มีโอกาสฝึกคิด และขำจินตนาการอย่างมีอิสระเสรี ย่อมจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาการเขียนได้อย่างเหมาะสมตามวัยและวุฒิภาวะของแต่ละคนซึ่งเป็นทางนำไปสู่การปลูกฝังความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2522 : 134) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การปลูกฝังความคิดเชิงสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียน เป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยาก ยิ่งทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยแล้วยังมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก แต่ก็เป็นที่ของครูที่จะต้องปลูกฝังทักษะด้านนี้ เพราะจะเป็นประโยชน์แก่ตัวเด็กเอง และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 1 - 2) ได้ระบุไว้ว่า บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงนั้นจะเป็นบุคคลที่มีความคิดอิสระอยู่เสมอ ไม่ตัดสินใจง่าย มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมองโลกในแง่ดี นอกจากนั้นความคิดสร้างสรรค์ยังทำให้สังคมมนุษย์ไม่หยุดนิ่ง มีความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ครูผู้สอนภาษาไทยจึงควรตระหนักในภาระหน้าที่ของตนที่จะต้องค้นคว้าหาวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสคิดเชิงสร้างสรรค์ตามสมควรแก่วัยและศักยภาพ เมื่อนักเรียนคิดในเชิงสร้างสรรค์ได้ก็จะสามารถถ่ายทอดความคิดนั้นเป็นการเขียนในเชิงสร้างสรรค์ต่อไปได้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในชีวิตมนุษย์ เพราะทำให้เกิดความเพลิดเพลินเจริญใจ ส่งเสริมสติปัญญา และช่วย

ข้าราชการวัฒนธรรม (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2526 : บทนำ) เมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จในการเขียนแล้วก็จะเป็นทันได้ไปสู่ความสามารถเชิงสร้างสรรค์ด้านอื่น ๆ ต่อไป ดังนั้นในการเรียนการสอนควรพยายามส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์ตามศักยภาพของตน วิธีการส่งเสริมที่ถูกต้องคือ การฝึกให้เด็กรู้จักคิด โดยเฉพาะการเขียนนั้นเป็นทักษะที่เน้นทางด้านการแสดงออก ครูสามารถฝึกให้เด็กได้ใช้ความคิดอย่างกว้างขวางเป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี (วรวณีย์ โสมประยูร. 2522 : 17)

จากข้อความที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าความสามารถเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งมีคุณค่าที่ควรปลูกฝังและส่งเสริมให้ปรากฏในบุคลิภาพของเยาวชนไทย ซึ่งจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : คำชี้แจง) ด้วยเหตุนี้ในหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง : พ.ศ.2533) จึงจัดให้มีวิชาเลือกเพื่อส่งเสริมความคิดในด้านนี้ ได้แก่ รายวิชาภาษาไทย ท 042 การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งวิชาดังกล่าวจะมีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของนักเรียนไปในแนวทางสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : คำชี้แจง) ในทางปฏิบัติการเรียนการสอนรายวิชานี้โดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก ทั้งนี้เนื่องจากครูภาษาไทยส่วนใหญ่ยังขาดความมั่นใจในการสอนทั้งในด้านเนื้อหาและกลวิธีการสอน ผลการสำรวจพบว่าครูผู้สอนมีความต้องการที่จะเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งรวมถึงขั้นตอนการสอน เทคนิคการสอน ตลอดจนสื่อการเรียนในรายวิชานี้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก และพบว่าการสอนของครูส่วนมากที่ใช้กันอยู่ก็คือการอธิบายรายละเอียดจากบทเรียนแล้วให้ทำกิจกรรมท้ายบทเรียนนั้น ๆ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2529 : 70 - 72) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุณี กองพลพรหม (2526 : 231) ที่พบว่านักเรียนไม่ชอบวิชาการศึกษาเพราะครูใช้วิธีการสอนที่ซ้ำซากน่าเบื่อ นั่นคือใช้วิธีการอธิบาย และให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด ซึ่งนักเรียนต้องการให้ครูหากลวิธีการสอนที่น่าสนใจมากกว่านี้ และปัญหาที่สำคัญ

อีกประการหนึ่งก็คือ นักเรียนขาดความรู้ และความคิดที่จะนำมาเขียน อีกทั้งยังไม่ได้รับ การส่งเสริมให้เขียนได้อย่างเสรีเท่าที่ควร (วรรณา เครืองเนียม. 2531 : 6) ซึ่ง สอดคล้องกับการสำรวจปัญหาการสอนเขียนในระดับมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2523 ที่พบว่านักเรียนร้อยละ 88 มีความรู้สึกเบื่อวิชาการเขียนและ ปัญหาสำคัญคือนักเรียนไม่มีความรู้ที่จะนำมาประกอบการเขียน (พิศวาท ลัดดากุล และสมจิต กัลศิริ. 2523 : 4)

จากปัญหาการเรียนการสอนตามที่กล่าวมานี้ ทำให้ต้องคิดหาวิธีการปรับปรุงการเรียน การสอนเสียใหม่โดยการส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดในมากที่สุดและคิดต่อเนื่องอยู่เสมอ ถ้าครูสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดได้ การเขียนก็ง่ายขึ้น ในการสอนเขียนเชิง สร้างสรรค์จำเป็นต้องใช้วิธีการฝึกฝนอยู่ตลอดเวลา เพราะการฝึกฝนหรือกระทำบ่อย ๆ ทำให้ผู้ฝึกได้ใช้ความคิด ทำให้เกิดความคล่องแคล่วและสามารถสร้างงานเขียนจากความคิด ได้ดีขึ้นซึ่งเป็นไปตามหลักการทางจิตวิทยาเรื่องของกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ของธอร์นไดค์ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2528 : 179) วิธีการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีผู้ทำ การศึกษาวิจัยแล้วว่าได้ผลวิธีหนึ่งคือการฝึกจากแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่สร้างขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ ดังเช่น งานวิจัยของ พิศวาท ลัดดากุล (2524 : 70 - 71) และจัมลัม โกวิทาทกูร (2531 : 36) ที่พบว่าการใช้แบบฝึกช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น การนำแบบฝึกที่เหมาะสมมาประกอบประกอบการเรียนการสอน จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก ทั้งนี้เพราะแบบฝึกมีประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้สอนหลายด้านด้วยกัน สำหรับผู้สอนนั้นแบบฝึกจะช่วยประหยัดเวลา ประหยัดแรงงาน และครูได้ใช้แบบฝึกเป็น เครื่องมือวัดผลการเรียนไปในตัวด้วย ช่วยให้เห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน ส่วนนักเรียนนั้นการใช้แบบฝึกทำให้ได้ฝึกฝน ทบทวนเนื้อหาวิชาที่เรียนไปแล้วเป็นการเสริมทักษะ ให้คงทนและได้เห็นความก้าวหน้าของตนเอง (มาสวิล รักบ้านเกิด. 2526 : 5 - 6)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและสร้างแบบฝึกเสริมทักษะเพื่อใช้ประกอบการสอนในรายวิชา ท 042 การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจะติดตามศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกดังกล่าว

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูภาษาไทยมีแบบฝึกเสริมทักษะที่เหมาะสมสำหรับฝึกทักษะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียน 105 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยดำเนินการดังนี้

2.1 สุ่มนักเรียนมา 2 ห้องเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 70 คน จากนักเรียนทั้งหมด 3 ห้องเรียน

2.2 นำนักเรียน 2 ห้องเรียนมาจับสลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน ได้รับการฝึกจากแบบฝึกเสริมทักษะ

กลุ่มควบคุม จำนวน 35 คน ได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

3. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นเนื้อหาตรงตามหลักสูตรวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 042 การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยเลือกใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 และผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง 14 คาบ คาบละ 50 นาที รวมเวลาในการทดลอง 7 สัปดาห์

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2 แบบ คือ

5.1.1 การฝึกโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

5.1.2 การฝึกโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม

5.2.1 ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความสามารถทางการเรียบเรียงตัวอักษรออกมาเพื่อถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดอันเกิดจากประสบการณ์เดิมรวมกับประสบการณ์ใหม่ของผู้เขียน ออกมาในรูปของงานเขียนอย่างมีอิสระเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เขียนเองให้ผู้อื่นเข้าใจและรู้สึกได้ด้วยภาษาที่ขัดเกลอย่างเหมาะสมถูกต้องตามประเภทของงานเขียนนั้น

2. แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง แบบฝึกเพื่อเพิ่มความรอบรู้และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ลักษณะของแบบฝึกเสริมทักษะประกอบด้วยแบบฝึกย่อย 14 ชุด ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอร์แรนซ์ ซึ่งเรียกว่า TTCT (Torrance Test of Creative Thinking)

เนื้อหาในแบบฝึกจะใช้ภาษา (Semantic) เป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนตอบคำถาม โดยมีลักษณะคำถาม 4 ประเภท

2.1 ให้เขียนคำถามทั้งหมดที่จำเป็นต้องถามเพื่อค้นหาว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น (Ask and Guess)

2.2 ให้เขียนสาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ที่อาจเป็นไปได้ทั้งหมด (Guess Causes)

2.3 ให้เขียนผลลัพธ์ของการกระทำนั้น ๆ ที่อาจเป็นไปได้ทั้งหมด (Guess Consequences)

2.4 ให้เขียนวิธีการปรับปรุงสิ่งของ เหตุการณ์หรือการกระทำนั้น ๆ ในทางที่อาจเป็นไปได้ทั้งหมด (Product Improvement) ด้วยวิธีการที่แปลกใหม่เพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม

3. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง การสอนวิธีเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์โดยครูหรือผู้วิจัย สอนเนื้อหา การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวการสอนจากคู่มือครู กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

แล้วใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ซึ่งปรับปรุงจากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ ซึ่งเรียกว่า TTCT (Torrance Test of Creative Thinking) ประกอบการสอนการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ในเวลาตามตารางสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 14 คาบ

โดยมีลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้

3.1 นำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนา อภิปราย ชักถาม เพื่อสร้างความสนใจและทบทวนพื้นฐานให้แก่นักเรียน

3.2 ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูเป็นผู้แจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3 ชี้แจงเนื้อหาการสอน ครูสอนเนื้อหาด้วยวิธีต่าง ๆ มีการอธิบาย อภิปรายถามตอบ เกม การสาธิต ตามความเหมาะสมของเนื้อหา

3.4 ขั้นสรุป โดยให้นักเรียนสรุป หรือทั้งครูและนักเรียนช่วยกันสรุป ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ

3.5 ขั้นการวัดและการประเมินผล วัดจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การตอบคำถาม และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน

4. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู หมายถึง การสอนวิธีเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์โดยครูหรือผู้วิจัยสอนเนื้อหา การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแนวการสอนจากคู่มือครู กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ แล้วใช้แบบฝึกที่ดูจากหนังสือและแบบฝึกหัดจากคู่มือครูประกอบการสอนเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ ในเวลาตามตารางสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 14 คาบ

โดยมีลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้

4.1 นำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนา อภิปราย ชักถาม เพื่อสร้างความสนใจและทบทวนพื้นฐานให้แก่นักเรียน

4.2 ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูเป็นผู้แจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้

4.3 ขั้นดำเนินการสอน ครูสอนเนื้อหาด้วยวิธีต่าง ๆ มีการอธิบาย อภิปรายถามตอบ เกม การสาธิต ตามความเหมาะสมของเนื้อหา

4.4 ขั้นสรุป โดยให้นักเรียนสรุป หรือทั้งครูและนักเรียนช่วยกันสรุป ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากหนังสือและแบบฝึกหัดจากคู่มือครู

4.5 ขั้นการวัดและการประเมินผล วัดจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การตอบคำถาม และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน

5. ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาและความคาดหวังเกี่ยวกับความสำเร็จในการเขียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ วัดได้จากแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ นาราวดี กิจวิธ

(2532 : 90-93)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
3. เอกสารที่เกี่ยวกับแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ
8. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ความหมายของการเขียน

เบลีง ฌ นคร (2514 : 6) ให้นิยามของการเขียนว่า การเขียนคือการแสดงความคิด ความรู้สึกและความรู้ซึ่งอยู่ในใจออกให้ผู้อื่นรู้

ระปะนีย์ นาคทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ (2520 : 92) กล่าวว่า การเขียนคือการแสดงความคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อื่นอ่านและเข้าใจ

ศศิธร (สุทธิแพทย์) อัญลักษณ์านนท์ (2530 : 13) กล่าวว่า การเขียนคือการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด หรือการสื่อสารกันด้วยลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ดังนั้นสรุปได้ว่าการเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์เพื่อแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิด และความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้เขียน

หลักสำคัญของการเขียน

เปลื้อง ณ นคร (2514 : 1 - 7) ได้ให้หลักสำคัญในการเขียนไว้ 2 ประการ คือ

1. ความพิถีพิถัน คือ พิถีพิถันในเรื่องความคิดและพิถีพิถันในการเขียน ในด้านความคิดนั้นผู้เขียนควรมีแนวความคิดที่แปลกใหม่และกว้างไกล ส่วนในด้านการเขียน ผู้เขียนจะต้องเป็นคนที่มีไหวพริบดี รู้จักสังเกตวิธีการใช้คำที่สละสลวยและนำมาใช้เป็นแนวในการเขียนของตน
 2. ผู้เขียนต้องเป็นตัวของตัวเอง ทั้งในเชิงประพจน์และชีวิตจริง ไม่ควรลอกแบบท่วงท่าของการเขียนของผู้อื่น แต่ในเวลาเดียวกันก็ต้องรู้จักและเห็นลักษณะของนักเขียนอื่นด้วย
- การคิดกับการเขียนเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก ผู้เขียนจะต้องคิดให้แจ่มแจ้งเสียก่อน เมื่อคิดได้แจ่มแจ้งแล้วจึงเลือกถ้อยคำมาใช้ให้ได้ความหมายตามที่ต้องการ ความคิดจึงมีความสัมพันธ์กับการเขียนอย่างแยกไม่ออก ผู้ที่จัดได้ว่าเป็นคน "คิดเป็น" ก็จะเป็น "เขียนเป็น"
- จะเห็นได้ว่า ความคิดเป็นสิ่งสำคัญมากในกระบวนการเขียน ฉะนั้นในการสอนเขียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกทักษะการเขียนควบคู่กันไปกับการฝึกความคิด

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพด้านหนึ่งของสมอง นักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520 : 121) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงกระบวนการรับรู้ปัญหาหรือตั้งดวงข้อมูลสร้างสมมติฐาน ทดสอบสมมติฐานและสื่อความหมายให้ทราบผลลัพธ์

ฟรอยด์ (Freud, 1938 ; 193) เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เริ่มต้นจากการขัดแย้ง ซึ่งถูกขับดันออกมาโดยพลังจิตใต้สำนึก ขณะที่มีความคิดขัดแย้งเกิดขึ้นนั้นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ จะมีความคิดอิสระเกิดขึ้นอย่างมาก แต่คนที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะไม่มีความคิดอิสระเกิดขึ้น

กิลฟอร์ด (Guilford, 1959) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เป็นผู้สนใจศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับเรื่องสมรรถภาพทางสมอง ความคิดสร้างสรรค์ จนสามารถสรุปแนวคิดทางด้าน ความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์และจากแนวคิดนี้จึงทำให้มีการศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น ในเวลาต่อมา กิลฟอร์ดอธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะ ความคิดออกเนกนัย (Divergent Thinking) คือ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม คิดได้กว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่รวมถึงการคิด ค้นพบ วิธีการแก้ปัญหา ได้สำเร็จด้วย และเขายังอธิบายเพิ่มเติมความคิดออกเนกนัยว่าประกอบ ด้วยลักษณะความคิดริเริ่ม (Originality) ความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่น ในการคิด (Flexibility) และความคิดละเอียดลออ (Elaboration)

ดังนั้นความคิดออกเนกนัย หรือความคิดแบบกระจาย (Divergent Thinking) จึงตรงกันข้ามกับความคิดเอกนัย (Convergent Thinking) หรือความคิดในทิศทางเดียว ซึ่งเป็นลักษณะความคิดที่มุ่งเน้นเพียงความคิดเดียวเท่านั้น ในขณะที่ความคิดออกเนกนัยมุ่งส่งเสริม ให้เกิดความคิดหลากหลาย ทั้งปริมาณและคุณภาพ เพราะเชื่อว่าลักษณะความคิดออกเนกนัย จะเป็นหนทางให้ค้นพบความคิดที่ดีที่มีคุณภาพหรือความคิดสร้างสรรค์

เทลเลอร์ (Taylor, 1959 : 51 - 82) และทอแรนซ์ (Torrance, 1964 ; 5) ได้ให้ทัศนะว่าผลของความคิดสร้างสรรค์นั้นไม่จำเป็นต้องถึงขั้นสูงสุดดังเช่น การคิดค้นประดิษฐ์ สิ่งใหม่ ๆ หรือการสร้างทฤษฎีที่ต้องใช้ความคิดด้านนามธรรม แต่อาจจะเป็นขั้นหนึ่งขั้นใด ใน 5 ขั้น ต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นที่แสดงออกมาอย่างอิสระในด้านความคิดริเริ่ม โดยไม่คำนึงถึง คุณภาพของงาน

- ขั้นที่ 2 งานเป็นผลผลิต ขั้นนี้ต้องอาศัยทักษะบางอย่าง
- ขั้นที่ 3 เป็นงานประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่ซ้ำแบบใคร
- ขั้นที่ 4 เป็นการปรับปรุงขั้นที่ 3 ให้ดีขึ้น
- ขั้นที่ 5 เป็นงานที่เกิดจากการคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมขั้นสูงสุด เช่น ค้นพบทฤษฎีหรือหลักการใหม่ ๆ

วอลเลซ และ โคแกน (Wallach and Kogan. 1965 ; 13 - 20) เชื่อว่า ความคิดสร้างสรรค์หมายถึงความคิดโยงสัมพันธ์ได้ คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือ คนที่สามารถคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เช่น เมื่อเห็นคำว่า ปากกาก็นึกถึงกระดาษ ดินสอ ขวดหมึก โต๊ะ แก้ว สมุดบันทึก ฯลฯ ยิ่งคิดได้มากเท่าไรยิ่งแสดงถึงศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มากเท่านั้น

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 ; 90) สรุปว่า "การสร้างสรรค์เป็นกระบวนการความคิดที่แตกต่างจากความคิดวิพากษ์วิจารณ์ (Critical Thinking) ตรงที่ความคิดสร้างสรรค์นั้นเกี่ยวข้องกับความคิดใหม่ ๆ ที่ตรงข้ามกับความคิดแบบเดิม หรือมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความคิดของคนอื่น ๆ การสร้างสรรค์เป็นการกระทำที่เลือกจากประสบการณ์ทั้งหมดที่ผ่านมา เพื่อสร้างรูปแบบ (Pattern) อย่างใหม่ ความคิดใหม่ หรือผลผลิตใหม่ การสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่บุคคลเป็นเจ้าของในระดับต่าง ๆ กัน ทุกคนเกิดมาพร้อมกับมีศักยภาพการสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถพัฒนาขึ้นได้ทุกระดับอายุและทุกสาขาวิชา ถ้าจัดประสบการณ์ได้เหมาะสม

จากแนวความคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วสรุปความหมายของความคิดสร้างสรรค์ได้ว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดออกแบบเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของตนกับสิ่งเร้าต่าง ๆ จนเกิดความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ ขึ้นมา

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

การส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนการสอน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งดังที่ อารี สัมหลวี (2510 : 305) กล่าวว่าไว้ว่า การศึกษาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบันเพราะสังคมเปลี่ยนแปลงมีปัญหามากเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาเยาวชนไทยจะต้องได้รับการฝึกให้มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาสังคม เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์เติบโตขึ้นจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นด้วย เด็กจึงต้องได้รับการส่งเสริมให้สมรรถภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ได้พัฒนาเต็มที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่เราสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ อาจด้วยการฝึกหัดให้เขาเป็นช่างแกะ ช่างคิด ช่างสงสัย คิดหาเหตุผลในการทำงาน โดยอาศัยหลักตรรกวิทยาเข้าช่วย นอกจากนี้เราจะต้องพยายามฝึกหัดผู้ปฏิบัติงานให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง (Self Confidence) ในการแก้ปัญหาในการทำงานที่เกิดขึ้นรวมทั้งส่งเสริมให้เขามีมโนคติ (Will Power) ในการทำงานสูง มีผู้เข้าใจผิดกันว่าคนฉลาดหรือคนที่มีพรสวรรค์เท่านั้นจึงจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงอยู่ในตัวกันเอง (วนิดา วงศ์คำวัน. 2519 : 30 - 33) ทั้งนี้เพียงแต่ว่าไม่สามารถนำออกมาใช้ได้ด้วยสาเหตุหลายประการ เกทเซล และแจคสัน (Getzels and Jackson. 1962 ; 293) ซึ่งไฮเดรธ (Hidreth. 1966 : 572) เห็นว่าบรรยากาศในการเรียนการสอนในห้องที่จะส่งเสริมให้เด็กคิดควรเป็นอิสระไม่เคร่งเครียดเกินไป นอกจากนั้นครูควรจะแนะแนวทางให้แก่เด็กแต่ละคนให้รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของทอร์แรนซ์ (Torrance. 1964 ; 416) ที่ว่าเด็กที่เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ต้องเป็นเด็กที่ชอบถามปัญหา การค้นหาความหมายการได้ลงมือกระทำทดลองหรือแม้แต่การเล่นที่ปราศจากจุดหมายก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าสิ่งดังกล่าวเป็นการกระทำที่พยายามค้นหาความจริง (Truth) อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เกทเซล และแจคสัน (Getzels and Jackson. 1962 ; 25) ที่ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะการคิดหาคำตอบหลายทางเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า ความคิดสร้างสรรค์จึงมักเกิดกับบุคคลที่อยู่ในสิ่งเร้าที่มีอิสระในการตอบสนอง ซึ่งทุกคนมีศักยภาพทาง

ความคิดสร้างสรรค์แต่อาจมีปริมาณต่าง ๆ กัน ถ้าศักยภาพได้รับการส่งเสริมก็จะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ สโตรม (Storm, 1969 ; 416) จะเห็นว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถสร้างให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ อารี วังสันต์ (2520 : 50) ให้ความเห็นว่าคุณลักษณะบางประการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ที่เด็กควรได้รับการส่งเสริมคือ

1. มีความอยากรู้อยากเห็น
2. มีความประหลาดใจ
3. มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำให้ดีที่สุด
4. ชอบเดา ชอบตั้งสมมติฐาน
5. ตัดสินใจให้เด็ดขาด
6. ชอบเสี่ยง ชอบผจญภัย
7. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง
8. ข้างคิดข้างฝัน
9. มีอารมณ์ขัน
10. มีความมานะบากบั่นให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
11. ไม่ชอบคล้อยตามผู้อื่นอย่างง่าย ๆ
12. ทำงานเพื่อความสุขของตนโดยมิได้หวังผลตอบแทนหรือการยกย่องจากคนอื่น
13. มีความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ สามารถแก้ไขคิดแปลงวิธีการและทำงานได้อย่างเหมาะสม
14. มีความสามารถในการคิดอย่างกว้างขวาง (Divergent Thinking)
15. มีความคิดริเริ่ม

นอกจากนี้ ทอร์แรนซ์ (Torrance, 1964 ; 47) ยังได้กำหนดหลักการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ดังนี้คือ

1. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อคำถามแปลก ๆ ของเด็ก พ่อแม่หรือครูไม่ต้องกลัวว่าการเดาของเด็กเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหานั้นจะถูกหรือผิด แต่จะต้องช่วยกระตุ้นให้เด็กได้วิเคราะห์และค้นหาเพื่อพิสูจน์การเดา โดยใช้พื้นฐานจากการสังเกตและประสบการณ์ของเด็กเอง

2. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อความคิดแปลก ๆ ของเด็ก

3. แสดงให้เด็กเห็นว่าความคิดนั้นมีคุณค่า ทำให้มีการเสริมแรงภายใน (Intrinsic rewards) เกิดขึ้น

4. จัดเตรียมโอกาสเพื่อการฝึกหัดหรือการเรียนรู้โดยไม่ต้องประเมินผล (Period of Nonevaluated Practice or Learning) เด็กอาจจะต้องการเวลาซึ่งสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องคอยพะวงต่อการประเมินผล

กิลฟอร์ด (Gullford, 1959 ; 339 - 340) เชื่อว่าคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ต้องมีความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดที่เป็นตัวของตัวเองโดยเฉพาะ (Originality) ผู้ที่มีลักษณะสามประการนี้สูงขึ้นในกระบวนการคิดถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง ซึ่งครูสามารถฝึกให้เด็กเกิดความคิดเช่นนี้ได้

จากความคิดนี้ถ้านำมาใช้ในการเรียนการสอนจะสามารถส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ ซึ่งมีแนวทางที่จะสนับสนุนสามประการ คือ

1. การเปิดรับประสบการณ์ คือไม่ยึดถืออะไรที่ตายตัว (Regidity) มีใจกว้างในสิ่งที่สงสัยหรือคลุมเคลือและสามารถยอมรับข้อสนเทศที่ขัดแย้งกัน

2. มีศูนย์รวมแห่งการประเมินอยู่ในตน โดยแต่ละบุคคลตัดสินด้วยตนเอง โดยอิสระจากความกดดันภายนอก

3. ความสามารถที่จะสัมผัสกับความรู้เบื้องต้นและสิ่งที่ยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานความมั่นคงของบุคคล (Ego Strenght) คุณค่าแห่งตน (Selt - Wroth) และความเป็นอิสระทางด้านจิตใจ (Psychological Freedom) สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

เกิดความงอกงามของการรับรู้แบบของชีวิต (Life Style) หรือการปฏิสัมพันธ์ด้านแรง
 จูงใจกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ตามความคิดของ วิจิตร วรุตบางกูร

(2520 : 11) คือ

1. ความรู้พื้นฐานของแต่ละคน (Individual's Knowledge) อย่างน้อยจะทำ
 ให้ทราบว่าปัญหาที่เขาประสบในปัจจุบันและในอดีตนั้นเขาจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร
2. จินตนาการ (Imagination) อย่างน้อยต้องคิดว่าจะมีทางอื่นหรือวิธีอื่นที่
 จะแก้ปัญหานั้นได้หรือไม่ ถ้ามีมีอะไรบ้าง
3. การพิจารณา (Judgment) ต้องมีการใช้วิจารณ์วิเคราะห์ได้ว่าวิธีแก้ปัญหานั้น
 อันใดสามารถนำไปปฏิบัติได้และเป็นประโยชน์ที่สุด

ในกระบวนการเรียนการสอนครูจะต้องให้นักเรียนได้ทราบว่าเขามีความรับผิดชอบ
 ที่จะต้องเรียนรู้อะไรบ้างและครูจะต้องสร้างสถานการณ์หรือบรรยากาศให้นักเรียนได้เรียนรู้
 ได้ทดลอง คิดค้น ชักถามปัญหาโดยไม่ต้องเกรงกลัวว่าเขาจะไร้เพื่อน ไร้ครู เพราะมี
 ความคิดเห็นแตกต่างไปจากคนอื่น ช่างสงสัยมากกว่าคนอื่น ในทุกครั้งที่เรายกเด็กว่าอะไร
 เป็นอะไรเสียเองนั่นเป็นการทำลายความสุขในชีวิตอย่างหนึ่งของเด็ก ความสุขในการค้นพบ
 อะไรบางอย่างด้วยตนเอง ความสุขในการทะลุอุปสรรคบางอย่าง สาเหตุที่เด็กไม่มีความคิด
 สร้างสรรค์อีกสาเหตุหนึ่งก็คือ การเคยชินกับการสอนให้รู้แต่ไม่ให้อิสระ (เตือนตา สุวรรณจินดา
 2520 : 87) ปัญหาและอุปสรรคทางด้านการส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยของเด็ก ปรากฏว่าเด็ก
 ที่ไม่กล้าแสดงออกทางด้านความคิดทำให้ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

เอกสารเกี่ยวกับแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์

ทอแรนซ์ ได้พยายามปรับปรุงแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของกิลฟอร์ด อย่างระมัดระวังและสร้างแบบทดสอบชนิดหนึ่งมีชื่อว่า Torrance Tests of Creative Thinking (TTCT) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบทดสอบทางภาษาที่ใช้สิ่งเร้าที่ไม่ใช่ภาษา (Torrance, 1962 : 213 - 238) ซึ่งต่อมาได้มีผู้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกความคิดสร้างสรรค์ ในโปรแกรมการขยายแก่พนักงานขาย ซึ่งจะทำให้ได้เรียนรู้ถึงธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์ กระบวนการวิเคราะห์เพื่อผลิตความคิดใหม่ ๆ การหลีกเลี่ยงค่านิยมเก่าเพื่อแสวงหาความคิดเห็นใหม่ ๆ และองค์ประกอบที่สำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพนักงานขายที่สร้างสรรค์ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นเรื่องที่น่าจะเป็นไปได้ที่ครูจะนำเอาแบบทดสอบของทอแรนซ์มาใช้กับนักเรียนด้วยวัตถุประสงค์เดียวกัน (Steinmetz, 1965 ; citing Davis and Scott, 1971 : 162 - 171)

ในการฝึกดังกล่าวผู้เข้ารับการฝึกจะต้องตอบสนองต่อแบบฝึกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ใน 4 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ความคล่องของความคิด (Fluency of Idea)
2. ความยืดหยุ่นของความคิด (Flexibility of Idea)
3. ความคิดริเริ่ม (Originality)
4. ความละเอียดรอบคอบ (Elaboration) เป็นการนำความคิดของตนเอง

หรือผู้อื่นมาปรับปรุง

แบบทดสอบของทอแรนซ์ประกอบด้วย 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ให้ผู้เข้ารับการฝึกถามคำถาม (Asking of Question)

ตอนที่ 2 ให้ผู้เข้ารับการฝึกเดาเหตุ (Guessing Causes)

ตอนที่ 3 ให้ผู้เข้ารับการฝึกเดาผล (Guessing Consequence)

ตอนที่ 4 ให้ผู้เข้ารับการฝึกให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุง (Suggesting Improvements)

ตอนที่ 5 ให้ผู้เข้ารับการฝึกให้ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ที่มีอรรถรรค (Suggesting Unusual Uses)

วิธีการให้คะแนน

สำหรับตอนที่ 1, 2 และ 3 ให้คะแนนความคล่องของความคิดโดยการนับจำนวนผู้ที่เข้ารับการทดสอบตอบสนองในแต่ละตอน

สำหรับตอนที่ 4 และ 5 มีการให้คะแนน 3 ประเภทดังนี้

1. การให้คะแนนความคล่องของความคิด โดยการนับจำนวนการตอบสนองของผู้เข้ารับการทดสอบโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ
2. การให้คะแนนความยืดหยุ่นของความคิด โดยการนับจำนวนวิธีการที่จะนำไปสู่การปรับปรุงผลผลิต

ในการนี้มีหลักอยู่ประมาณ 20 ประการที่จะใช้ในการคิดเพื่อปรับปรุงผลผลิต กระบวนการหรือแผนการ คะแนนความยืดหยุ่นในการปรับปรุงก็คือจำนวนหลักที่แตกต่างกัน หรือวิธีที่แตกต่างกันที่ใช้ในการตอบสนองผลงานนั้น ยกตัวอย่างเช่น การจำแนกความยืดหยุ่นของความคิดในการปรับปรุงตุ๊กตาสุนัข มีดังนี้

2.1 การดัดแปลงให้เหมาะสม (Adaptation) ได้แก่ เปลี่ยนให้เป็น แมว หู

2.2 การเพิ่มเติม (Addition) ได้แก่ เพิ่มสายรั้งหรือริบบิ้นบนหู เครื่องให้เสียงร้องบนจมูก

2.3 เปลี่ยนสี (Change Color) ได้แก่ เป็นสีแดง หรือดำทั้งหมด เปลี่ยนสี

2.4 เปลี่ยนรูปร่าง (Change Shape) ได้แก่ ยกหูตั้งขึ้นให้ตอนทำยดั่งขึ้น เปลี่ยนรูปจมูกให้เหมือนสุนัขจริง คอใหญ่ขึ้น หูกระดิกได้ มีลิ้นในปาก

2.5 การรวมกัน (Combination) ได้แก่ มีบ้านสุนัขด้วย มีลูกสุนัข แม่นายของมัน ถูกสำหรับสุนัขและบ้าน รถสำหรับนายของมันและสุนัข แมวเพื่อที่จะไล่ตามถนนที่จะไป ไม่เรียวยาวสำหรับไว้อากสุนัข

2.6 การแบ่งออก (Division) สำหรับสุนัขไม่มีกรณี

2.7 การขยายขึ้น (Magnification) ได้แก่

ใหญ่ขึ้น : หัว ลิ่น ขาหลัง

ยาวขึ้น : หาง ขา ลิ่น

กว้างขึ้น : หู

หรือใหญ่พอที่คุณจะนั่งได้

2.8 ทำให้เล็กลง (Minification) ได้แก่

เล็กลง : ปาก

สั้นลง : หู

หรือลูกสุนัข

2.9 การเคลื่อนที่ (Motion) ได้แก่ ขาซึ่งโค้งงอหรือเคลื่อน ตาเคลื่อนไหวหรือปิดเปิดได้ หางกระดิกได้ วิ่งเองได้ มีล้อที่เท้า หูเคลื่อนได้ ปากปิดเปิดได้ ยิงฟันโชว์ฟันได้

2.10 การทวีคูณ (Multiplication) ได้แก่ มีลูกสุนัขเพิ่มขึ้น หรือมีคู่

2.11 การเปลี่ยนตำแหน่ง (Position) ได้แก่ นั่งลง ยืนขึ้น นอนลง ยืนตรง ฯ

2.12 คุณภาพของวัสดุ (Quality of Material) ได้แก่ ทำด้วยยาง ทำหูด้วยขนสุนัขจริง

2.13 จัดการใหม่ (Rearrangement) ได้แก่ ตาที่อยู่ในระดับใหม่มีส่วนอื่นที่แยกออกจากกันได้

2.14 การกลับตรงข้าม (Reversal) ได้แก่ การเปลี่ยนที่หัวกับหาง

2.15 การเรียกร้องความรู้สึกทางหู (Sensory Appeal - Ear) ได้แก่ มีลูกหินในหูเพื่อที่จะทำให้เกิดเสียงได้ เหาได้ มีเสียงร้องเมื่อจับตัว หูกระดิกและเห่าได้ มีเครื่องเล่นเทปอยู่ข้างในและให้เสียงเพลงได้ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ผูกติดไว้เพื่อที่จะแปลงเสียงคนให้เป็นภาษาสุนัข

2.16 การเรียกร้องความรู้สึกทางตา (Sensory Appeal - Eye) ได้แก่ ตาลูกแดง จมูกสีแดง ตาซึ่งให้แสงสว่างได้

2.17 การเรียกร้องความรู้สึกทางจมูก (Sensory Appeal - Nose) ได้แก่ มีกลิ่นหอม

2.18 การเรียกร้องความรู้สึกทางด้านการสัมผัส (Sensory Appeal Touch) ได้แก่ มีรูในจมูก จมูกเย็น จมูกซึ่งทำด้วยวัสดุยืดหยุ่นและขึ้น

2.19 การแทนที่กัน (Substitution) ได้แก่ ใส่ปลอกคอแทนที่ริบบิ้น โซ่ แทนที่ริบบิ้น หูเหมือนถุงใส่แก้ว

2.20 การเอาออก (Subtraction) ได้แก่ เอาริบบิ้นออก เอาป้ายออก

3. การให้คะแนนความคิดริเริ่ม

เท่าที่ผ่านมายังไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุดในการให้คะแนนความคิดริเริ่ม วิธีหนึ่งที่ใช้ ได้แก่ การให้คะแนนความคิดที่ต่างจากความคิดธรรมดา ๆ มากที่สุด ผู้ที่ให้คำตอบธรรมดา ๆ จะได้คะแนน 0 และจะให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบอื่น ๆ ที่แสดงถึงความคิดที่ต่างออกไป

งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

งานวิจัยในประเทศ

ไสว เลี่ยมแก้ว (2514 : 550) ศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปีการศึกษา 2513 โรงเรียนเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 424 คน แบ่งเป็นชาย 251 คน

หญิง 173 คน โดยใช้แบบทดสอบของวอลเลสและโคแกน ผลปรากฏว่าความคิดสร้างสรรค์และความถนัดทางการเรียนเป็นความสามารถต่างประเภทกัน

เชาวนา ยูทธิสุริยพันธ์ (2524 : 80 - 81) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสาธิตกับนักเรียนในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 360 คน โดยใช้แบบสอบความคิดสร้างสรรค์ที่ได้รับปรุงมาจากแบบทดสอบของวอลเลสและโคแกน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสาธิตมีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นตามลำดับชั้นเรียน แต่นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ ความคิดสร้างสรรค์พัฒนาขึ้นจากชั้นประถมปีที่ 3 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 เท่านั้น จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะคงที่

เกรียงศักดิ์ พรารศรี (2516 : 114) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ทางภาษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ในเขตการศึกษา 5 รวม 9 แห่ง จำนวน 320 คน พบว่าความคิดสร้างสรรค์ทางภาษามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการฟัง การสะกดคำ ความสามารถในการอ่าน

บังอร พุ่มสะอาด (2518 : 53) ศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปีการศึกษา 2516 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สังกัดโรงเรียนราษฎร์ และสังกัดเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 395 คน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูง จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาของ โรเจอร์ส (Pogers. 1970 ; 146) พบว่าภาวะที่ส่งเสริมให้บุคคลกล้าคิดอย่างสร้างสรรค์ได้แก่ภาวะที่บุคคลรู้สึกปลอดภัย รู้สึกว่าตนเองมีค่า ได้รับ

การยอมรับรวมทั้งภาวะที่มีเสรีภาพทางด้านจิตวิทยาโดยนักผู้วิจารณ์หรือผู้ประเมินผลซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคุณ (Coon. 1959 ; 79) ที่พบว่าวิธีการแบบกลุ่มที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดอย่างอิสระโดยไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินผลเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ดี

เดวิดสัน (Davidson. 1971 ; 6273 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคำถามของครูกับคำตอบของนักเรียนในขณะที่มีกิจกรรมการอ่านแบบธรรมดากับการอ่านแบบให้ใช้ความคิดในขณะที่อ่าน โดยสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 90 คน ที่มีระดับการเรียนอยู่ในขั้นสูง ปานกลางและต่ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่อ่านโดยได้รับการฝึกให้คิดอยู่เสมอมีแนวโน้มที่จะตอบคำถามไปในรูปเชิงวิจารณ์และต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นของตนออกมา ส่วนนักเรียนที่อ่านแบบธรรมดาโดยไม่ค่อยได้ใช้ความคิดที่ลึกซึ้งก็จะตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้แต่มีแนวโน้มที่ขาดความคิดสร้างสรรค์และไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นของตนออกมา สรุปผลว่าพฤติกรรมของครูและนักเรียนสองกลุ่มมีความสามารถต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ในปี ค.ศ.1974 จากการศึกษาของบาร์เรย์ (Barry. 1974 ; 7577 - A) เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนจากครูที่มีใจกว้างกับครูที่ยึดความคิดเห็นของตนเอง โดยกระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งของรัฐแคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครู 20 คน นักเรียน 240 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่ยึดความคิดเห็นของตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยที่ได้พบนี้ บาร์เรย์ ได้สรุปว่าบุคลิกภาพของครูมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมาก

แบลคเคนชิพ (Blankenship. 1976 ; 7147 - A) พิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้โดยทำการทดลองกับนักเรียน

เกรด 1 เมืองฮันคิงตัน (Huntington) รัฐเวอร์จิเนีย (Verginis) จำนวน 96 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยฝึกให้กลุ่มทดลองได้มีการคิดอย่างสร้างสรรค์ มีกิจกรรมให้ 15 ชนิดในเวลา 10 ชั่วโมง ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่มีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์เลย

และโมเรโน แอนโฮแกน (Moreno and Hogan. 1976 : 91 - 95) ได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพของโครงการฝึกความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาของเด็กที่มีพื้นฐานด้านผิวและฐานะทางสังคมแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 5 และ 6 จำนวน 218 คน ทั้งหมดจะได้รับการทดสอบโดยใช้ Torrance Test of Creative Thinking (TTCT), Form A กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกฝนใน Productive thinking program และกลุ่มควบคุมจะได้เรียน The Gates-Pearson Reading Exercises เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เมื่อเสร็จสิ้นโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะได้รับการทดลอง TTCT, Form B ผลปรากฏว่าการเข้าร่วมใน Productive Thinking Program จะช่วยให้เด็กได้ปรับปรุงความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาทั้งผิวและฐานะทางสังคม ไม่มีผลต่อความสามารถของเด็กในการเพิ่มพูนทักษะเหล่านั้นเลย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคล สามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ย้าย กระตุ้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงออก การฝึกหัดด้วยวิธีการต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งและการที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาให้ได้ผลดี การเขียนก็เป็นวิธีหนึ่งที่ครูจะต้องให้อิสระในการแสดงออกทางการเขียนตามความรู้ความคิด และจินตนาการของนักเรียน รวมไปถึงบทบาทของครูที่ให้ความเป็นกันเองให้นักเรียนได้แสดงออกและยอมรับความคิดเห็นของนักเรียนด้วย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

เจือ สตะเวทิน (2522 : 3) ให้ความหมายว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์หมายถึง การเขียนที่ใช้ความคิดของผู้เขียนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาทำการอย่างหนึ่งที่แสดงสติปัญญาของตนเอง ไม่เขียนตามแบบใคร ไม่คัดลอกใคร

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2524 : 1) ให้ความหมายว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์ด้วยภาษาที่ขัดเกลาร้อยอย่างเหมาะสมถูกต้องตาม ประเพณีหรือเนื้อหาที่แสดงออก

ศศิธร (สุทธิแพทย์) อัครลักษณ์นันท์ (2530 : 2) ให้ความหมายไว้ว่า การเขียน สร้างสรรค์ เป็นผลมาจากการพัฒนาการเขียนที่เคยปฏิบัติกันอยู่เป็นประจำ ให้เป็นการเขียน ในระดับสูงขึ้นมา นอกจากจะเป็นการสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจแล้วยังต้องมีศิลปะใน การสร้างคำและความ ใช้ความคิดจินตนาการสร้างผลงานใหม่ขึ้น โดยมีได้ลอกเลียนแบบผู้ใด ผู้เขียนจะมีความเป็นตัวของตัวเองในการคิดหารูปแบบใหม่ ๆ เช่น ใช้ภาษาแปลกไปกว่าเดิม และมีการถ่ายทอดความคิดที่แปลกใหม่ เพื่อให้ความเพลิดเพลินและสร้างสติปัญญาแก่ผู้อ่านด้วย

ฮุก (Hook. 1967 : 143) ได้กล่าวสรุปความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไว้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ

1. ความคิดริเริ่มที่ได้จากการมองสิ่งคุ้นเคยในแนวใหม่ หรือการจัดสิ่งที่มีอยู่แล้วใหม่
2. ไม่ว่างานเขียนใดก็ตามที่แสดงความคิดริเริ่มจะถือเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ แต่งานชิ้นหนึ่งอาจมีคุณค่าเชิงสร้างสรรค์ มากกว่างานอีกชิ้นหนึ่ง

สรุปได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนเรียบเรียงความรู้ความคิด มวลประสบการณ์ อารมณ์และจินตนาการ โดยใช้ภาษาสละสลวยเป็นสื่อถ่ายทอดความคิด ให้ผู้อ่านทราบโดยที่ ต้องมีความแปลกใหม่ในด้านความคิดหรือการใช้ภาษารวมอยู่ด้วย

ความมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประเทิน มหาพันธ์ (2519 : 124) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายหลักของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักประมวลความรู้สัณนิคิดของตนออกมาในทางสร้างสรรค์และเข้าใจแนวคิดของผู้อื่น
2. เพื่อให้เข้าใจ เห็นคุณค่า และชื่นชมศิลปะ วรรณคดี คนตรี ตลอดจนกิจกรรมทางวัฒนธรรม สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ได้
3. เพื่อเพิ่มความสามารถในการปรับตัวทางอารมณ์และทางสังคม

ลักษณะงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประภาศรี สีหอำไพ (2524 : 1 - 3) ได้กล่าวถึงลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. มีแนวการเขียนเป็นลักษณะเฉพาะตัว กล่าวคือ ผู้เขียนควรมีข้อสังเกต ประสบการณ์ ความนึกคิด ความเห็นหรือจินตนาการเป็นของตนเอง การเขียนแบบย่อความ เรียงความ เขียนข่าว เขียนนิยาย ถอดคำประพันธ์ การแปล ไม่จัดว่าเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. มีความแปลกใหม่ และมีความสามารถในการแสดงออก ผู้เขียนทำให้ผู้อ่านเห็นภาพตามที่ตนต้องการได้ด้วยการใช้ถ้อยคำที่เป็นลายลักษณ์อักษร งานเขียนสร้างสรรค์จึงเป็นการสื่อความหมายในท่วงทำนองที่แปลกใหม่ ตามสำนวนลีลาของผู้เขียน งานเขียนที่เกิดจากจินตนาการ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย ล้วนแต่อยู่ในลักษณะการเขียนสร้างสรรค์ทั้งสิ้น
3. การเขียนสร้างสรรค์ มิได้หมายความว่าความเรียงเชิงศิลป์ในรูปร้อยแก้วเสมอไป คุณภาพของงานอยู่ที่ความสามารถของผู้เขียนที่มีศิลปะในการเขียนอย่างแท้จริง จนถึงระดับกวีนิพนธ์ได้

4. ในงานเขียนประเภทร้อยกรอง นอกจากจะเสนอแนวคิด คำโครงเรื่องที่

แปลกใหม่แล้วอาจไม่ยึดฉันทลักษณ์ตามรูปแบบคำประพันธ์เดิม

5. ให้คุณค่าทางจิตใจและสติปัญญา งานเขียนสร้างสรรค์มีใช้เพียงแต่จะเสนอ
สิ่งแปลกใหม่หรือให้ความเพลิดเพลินเท่านั้น ควรจะให้ผู้อ่านได้คิดและจินตนาการตามด้วย
วิจารณ์ ทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีก่อให้เกิดความเรียงปัญญา
และเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

องค์ประกอบของการเขียนสร้างสรรค์

(West. 1973 : 267 - 271) ได้กล่าวว่าการเขียนทั้งหลายนั้นเป็นการสร้างสรรค์
ถ้าหากว่าเราจะรู้จักเขียนสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมาถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งเก่า ความคิดเก่าแต่
ถ้านำมาแสดงออกในรูปแบบใหม่เสริมความคิดใหม่เข้าให้มีการแสดงออกใหม่ ๆ ทางจินตนาการ
ผลงานนั้นก็จะเป็งานเขียนใหม่สมบูรณ์ ขอแค่เพียงให้ผลงานนั้นมาจากตัวของเราเองด้วย
ความซื่อสัตย์ มิได้เป็นการลอกเลียนแบบใคร และมีใช้เพื่อการสื่อสารกันโดยทั่วไปเท่านั้น
เวสต์ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนสร้างสรรค์ ซึ่งมีอยู่ 4 อย่างคือ

1. ความจริงใจ
2. อารมณ์
3. ความคิดริเริ่ม
4. การสร้างประสบการณ์

1. ความจริงใจ เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะงานเขียนใด ๆ ถ้าขาดความ
จริงใจแล้วจะทำให้ค่าของงานเขียนนั้นด้อยลงไ้มาก ผู้เริ่มฝึกการเขียนหลายคนพยายามที่
จะเขียนให้มีความสั้น ๆ เขียนเป็นบรรทัด ๆ ลงมา ใส่สัมผัสและจังหวะวรรคตอนลงตามที
เห็นเหมาะสม แต่ถ้าขาดความจริงใจ ข้อเขียนนั้นจะดูขัด ๆ รูปแบบก็จะไม่เหมาะกับข้อเขียน
นั้น ส่วนเนื้อความจะดูไม่สมจริงขึ้นมาทันที ผู้เขียนเองจะสับสนในการเขียน ทั้งใจความสำคัญ
ที่ควรจะถูกกล่าวถึง คงมีแต่ส่วนประกอบย่อยที่ไม่สามารถทำให้ผู้อ่านประทับใจได้

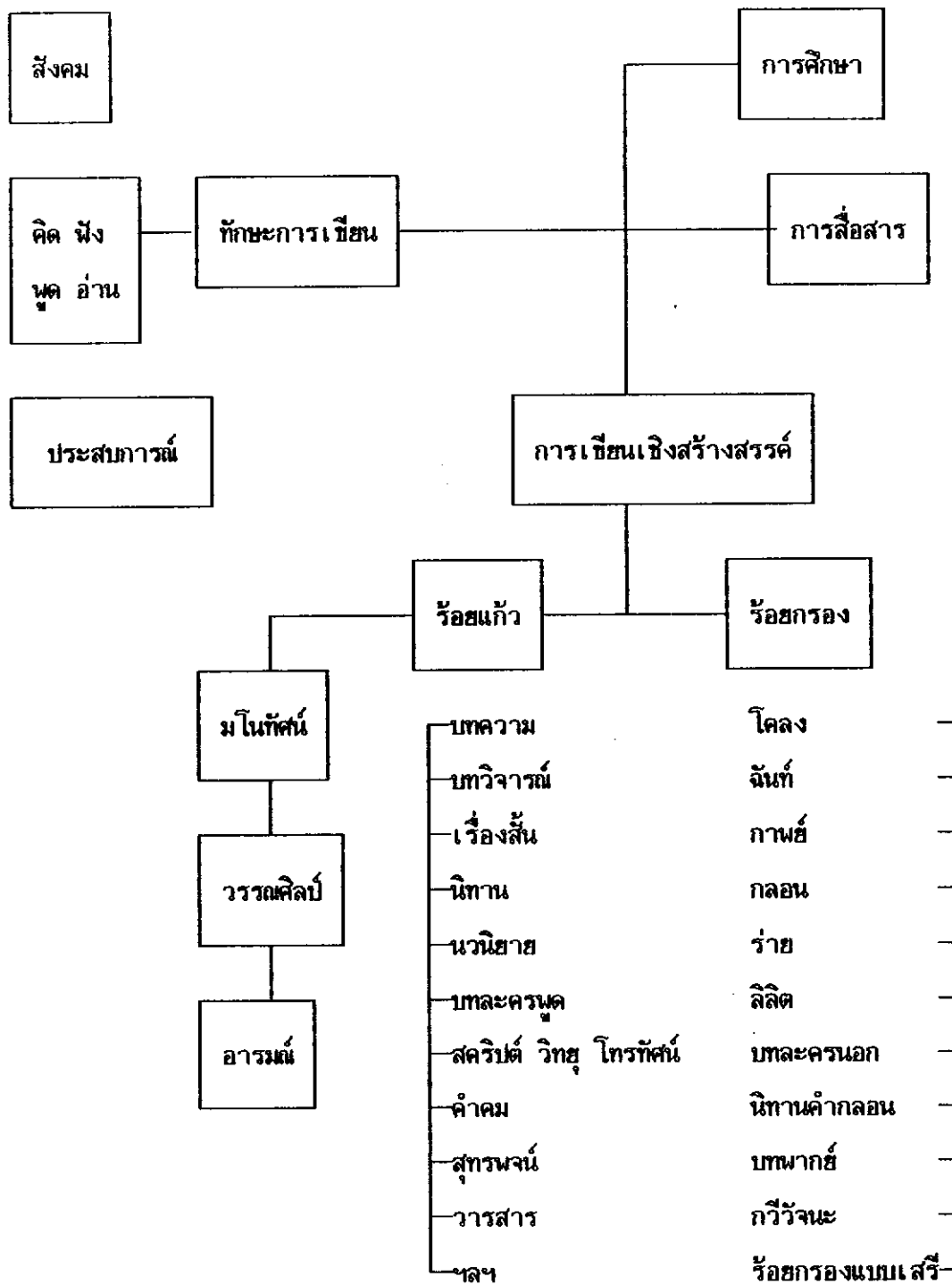
2. อารมณ์ การเขียนสร้างสรรค์ที่คืนั้น ผู้เขียนต้องให้ความสนใจในการเสนอข้อเท็จจริงน้อยกว่าการเสนอจินตนาการ ทศนคติ และอารมณ์ความรู้สึก การบรรยายทำให้ข้อมูลละเอียดลออ แต่เป็นข้อเท็จจริงมากกว่าการพรรณนา จึงไม่ใช่ว่าการเขียนสร้างสรรค์เพราะเป็นเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านคิดถึงความน่าเชื่อถือ และความสมจริง แต่การพรรณนานั้นเป็นการทำให้ผู้อ่านรู้สึกด้วยอารมณ์ แล้วพยายามจินตนาการให้กว้างไกลออกไป แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า การเขียนแบบบรรยายจะเป็นการเขียนสร้างสรรค์ไม่ได้ ขึ้นอยู่กับผู้เขียนจะใช้ความสามารถทางศิลปะภาษาทำให้เป็นไปได้น้อยเพียงไร

3. ความคิดริเริ่ม คนแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะของตนเอง มีความนึกคิด และความสามารถอยู่ในตน ผิดแผกแตกต่างกันออกไป ต้องพยายามค้นพบความคิดแปลกใหม่ เพื่อการสร้างผลงานใหม่ ๆ ออกมา อย่ามัวแต่ไปคิดวิชายาหรือพยายามลอกเลียนแบบผู้อื่น เพราะ "ความริชา เป็นความเขลาและการลอกเลียนแบบเป็นการฆ่าตัวตาย" คนที่ประสบความสำเร็จคือคนที่นับถือตนเอง รู้จักคิด และรู้จักสร้างสรรค์ความแปลกใหม่ในทางที่เป็นประโยชน์

4. การสร้างประสบการณ์ การเขียนสร้างสรรค์ต้องการประสบการณ์มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบในการเขียน ถ้อยคำเป็นสื่อหลักแทนเสียง และเสียงนั้นจะใช้แทนประสบการณ์ ต้องไม่ใช่คำที่เป็นนามธรรมมากเกินไป เพราะนามธรรมไม่สามารถให้ความรู้สึกแก่ผู้อ่านได้เท่าที่ควร ผู้เขียนจะเพิ่มเติมบทสนทนา ใช้ภาษาและเสียงของภาษาดำเนินทอดความรู้สึกนึกคิดไปสู่ผู้อ่านด้วยวิธีใดก็ได้ ให้ผู้อ่านเกิดภาพขึ้นในความนึกคิด และติดตามเรื่องไปโดยตลอด เมื่อเขาอ่านเรื่องของเร ต้องให้เขารู้สึกว่าเขาได้รับสารไปสร้างประสบการณ์ใหม่ได้ ไม่ควรใช้วิธีการจำเจอยู่แต่ในแบบเดิม ใช้ความคิดเดิม แม้จะเป็นประสบการณ์เดิมของผู้เขียนก็ตาม เพราะสิ่งนี้ไม่ใช่การเขียนสร้างสรรค์

งานสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีขอบเขตกว้างขวางมาก ของไทยเราแบ่งประเภทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามลักษณะของการเรียบเรียงถ้อยคำ ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2520 : 30) ได้เสนอแบบจำลองของแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ตามภาพประกอบที่ 6

แบบจำลอง "แนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์"

ภาพประกอบ 1 แสดงแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

แนวการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

อารี รังสินธ์ (2522 : 95) ได้เสนอแนะวิธีการสอนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนในลักษณะดังต่อไปนี้

1. การแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก สามารถแสดงออกทางกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่น การประดิษฐ์ ศิลปะ การวาดภาพ ดนตรี เต้นรำ การเล่น ตลอดจนการแก้ปัญหาต่าง ๆ
2. การสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมให้มากขึ้นได้โดยการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ให้นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระไม่ถูกควบคุมจากระเบียบวินัยที่เคร่งครัดเกินไป และควรส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. การสอนความคิดสร้างสรรค์ จะต้องสอนต่อเนื่องกันไปเป็นส่วนสำคัญในทางตรงได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในทางอ้อม ได้แก่ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนความเข้าใจเรื่องพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
4. สนับสนุนและกระตุ้นการแสดงความคิดหลาย ๆ ด้าน ตลอดจนการแสดงออกทางอารมณ์
5. เน้นสถานการณ์ที่จะส่งเสริมความสามารถอันนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ เช่น ส่งเสริมความคิดริเริ่ม เป็นต้น ตลอดจนไม่จำกัดการแสดงออกของนักเรียนให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน
6. อย่างพยายามหลอหลอม หรือกำหนดแบบให้นักเรียนคิด และมีบุคลิกภาพเหมือนกันไปหมดทุกคน แต่ควรสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสิ่งที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ ตลอดจนความคิดและวิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ ด้วย
7. อย่าเข้มงวดกวดขัน หรือยึดมั่นอยู่กับจารีตประเพณี ซึ่งยอมรับการกระทำหรือผลงานอยู่เพียงสองสามอย่างเท่านั้น สิ่งใดนอกเหนือไปจากระเบียบเป็นสิ่งที่ผิดไปหมด
8. อย่าสนับสนุนหรือให้รางวัล เฉพาะผลงานหรือการกระทำที่ได้มีผู้ทดลองและเป็นที่ยอมรับกันแล้ว ผลงานแปลก ๆ ใหม่ ๆ ก็น่าจะมีโอกาสได้รับรางวัล หรือคำชมเชยด้วย

วิลเลียม (อาร์วี รังสันท์. 2522 ; 98 อ้างอิงมาจาก Williams. 1971) ได้ศึกษาถึงการสอนความคิดสร้างสรรค์ซึ่งพบว่า "การสอนเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นการสอนเด็กให้รู้จักความคิด การแสดงความรู้สึกและการแสดงออกในวิถีทางของความคิดสร้างสรรค์ ออสบอน (อาร์วี รังสันท์ 2527 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Osborn. 1957) ก็กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์ คือความคิดจินตนาการประยุกต์ ซึ่งหมายถึงจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ยากที่มนุษย์ประสบ มิใช่เป็นจินตนาการที่ฟุ้งซ่าน เลื่อนลอย และทอรัแนซก็สนับสนุนว่า ความคิดสร้างสรรค์นั้นมิได้เกิดจากการคิดสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลเท่านั้น แต่บ่อยครั้งที่ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากความคิดฝันหรือเป็นจินตนาการที่ยังไม่เกิดขึ้น หรือมีแนวทางเป็นไปได้ยาก (Torrance. 1962 : 117)

จากแนวคิดเหล่านี้ เดวิส ได้เสนอแนวการสอนความคิดสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้ (อาร์วี รังสันท์ 2522 : 99 - 100 ; อ้างอิงมาจาก Davis. 1972)

1. สอนให้เกิดจินตนาการ การสอนเพื่อให้เกิดจินตนาการ เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้เด็กเรียนคิดแปลกใหม่ และคิดในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น และดูประหลาดหนึ่งจะไม่มีทางเป็นไปได้ หรือเป็นไปได้ยาก
 2. สอนให้เด็กเรียนรู้การสร้างสรรค์โดยการกระทำ แนวคิดในการสอนข้อนี้สนับสนุนความคิดของดิวอี้ (Dewey) ที่กล่าวว่า Learning by doing หรือเน้นการเรียนรู้โดยการลงมือ
 3. สอนให้เด็กเรียนรู้วิธีการระดมพลังสมอง (Brainstorming)
- การระดมพลังสมอง หรือการระดมความคิด เป็นเทคนิควิธีหนึ่งในการแก้ปัญหา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้บุคคลมีความคิดหลายทิศทาง คิดได้มาก ในช่วงเวลาที่จำกัด

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการสอนการสร้างผลงานทางภาษาอย่างมี

ประสิทธิภาพซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอนภาษาไทย การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการสอนให้เขียนจินตนาการและความรู้สึกของผู้เขียน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ทางภาษาอย่างดีและต้องมีความปราชญ์ที่จะเขียน ฉะนั้นเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องกระตุ้นและแนะแนวทางวิธีการเขียนให้แก่นักเรียน ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความคิด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นอย่างดี นอกจากนั้นทัศนคติเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของครูเองก็เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ถ้าครูไม่ใจกว้างไม่อดทน ไม่เห็นอกเห็นใจ ไม่ส่งเสริม หรือยอมรับความคิดของเด็กแล้ว เด็กก็ไม่กล้าที่จะเขียนแสดงความคิดสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นครูผู้สอนที่เข้าใจในเรื่องนี้ จะต้องเป็นผู้กระตุ้นใจเย็น แสดงความสนใจกระตือรือร้นในการที่จะปูพื้นฐานในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก (นิตยา ฤทธิโยธี. 2518 : 62)

การปลูกฝังความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ มีสภาพการณ์ที่ครูอาจจะเข้าใจให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากคิด อยากเขียน อยากแสดงออก หลายประการ เรื่องหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ ได้มีนักการศึกษาหลายคนกำหนดหลักการสอนไว้ดังนี้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2518 : 1 - 3) ได้เสนอแนะวิธีการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษา ซึ่งเป็นแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. แนะนำให้เด็กรู้จักงานสร้างสรรค์ทางภาษาที่ดี สมควรเป็นตัวอย่างได้ เช่น บทกลอนที่ไพเราะ เรื่องสั้นที่ถูกต้องหลักวิชา นิทานที่อ่านสนุก โดยอ่านให้ฟังหรือแนะนำให้อ่านเอง
2. แนะนำให้เด็กสังเกตเสียงของคำที่มีสัมผัสคล้องจองกัน ทำให้เกิดความไพเราะ และให้เริ่มหาคำมาผูก หรือร้อยกรองขึ้นตามใจความที่กำหนดให้ หรือที่เด็กสมัครใจจะคิดเอง
3. แนะนำให้สังเกตธรรมชาติ และเลือกเฟ้นคำที่จะพรรณนาธรรมชาติได้ใกล้เคียงกับความจริง โดยพิจารณาจากตัวอย่างที่มีผู้เขียนไว้แล้ว และเปรียบเทียบแง่ดีแง่ด้อยของตัวอย่างนั้น ๆ
4. ยั่วยุให้เด็กสนใจที่จะแต่งคำประพันธ์ หรือแต่งเรื่องราวต่าง ๆ ขึ้น โดยเริ่ม

จากของง่ายไปหายาก เช่น อาจแปลงนิทานอีสปเรื่องง่าย ๆ เป็นภาพยนตร์กลอน หรืออาจแทรกบทสนทนาขึ้นในนิทานเรื่องเดิม เพื่อให้มีรสชาติเพิ่มขึ้น

5. จัดให้ประกวดงานประพันธ์ต่าง ๆ ตามโอกาส เช่น ประกวดบทร้อยกรอง ว่าด้วยดอกไม้ สัตว์ วันสำคัญ บุคคลสำคัญ ประกวดเรียงความ สุนทรพจน์ ตามเนื้อเรื่องที่กำหนดให้

6. ฝึกให้เขียนอย่างสม่ำเสมอ และตรวจแก้ติชม ส่งเสริมให้เกิดกำลังใจที่จะสร้างงานนั้น ๆ ให้อีกยิ่ง ๆ ขึ้น

7. กิจกรรมและอุปกรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมในเรื่องนี้ เช่น

7.1 เชิญวิทยากรที่ถนัดในการแต่งคำประพันธ์มาพูด แนะนำวิธีแต่งร้อยกรอง

7.2 ให้นำเครื่องบันทึกอัดเสียงทำนองเสนาะจากคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ และนำมาเปิดให้นักเรียนฟัง

7.3 หามาถามาให้นักเรียนเขียนพรรณนาเป็นบทร้อยกรองสั้น ๆ

7.4 ให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันหาตัวอย่างบทร้อยกรอง ร้อยแก้ว บทสุคติ อวยพร บทความสารคดีต่าง ๆ มาติดป้ายประกาศ หรืออ่านให้เพื่อนในชั้นฟัง

7.5 หาสำนวนแต่งบทร้อยกรองหลาย ๆ สำนวนเปรียบเทียบให้ดูว่าแต่ละสำนวนดีหรือต้อยในเชิงเลือกเฟ้นคำ ข้อคิดที่แยบคาย และการเล่นสัมผัสนอกใจเป็นอย่างไร

7.6 เมื่อได้ฟังคำประพันธ์หรือการพรรณนาความใด ๆ แล้ว อาจให้นักเรียนวาดภาพประกอบตามจินตนาการ หรือสร้างสวรรค์ชนิดอื่น ๆ ขึ้นอีกก็ได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ เช่น แต่งเป็นบทเพลง บทละคร วาดภาพ ปั้นรูป แกะสลัก เป็นการสอนให้สัมพันธ์กับวิชาศิลปศึกษา

7.7 นำไปศึกษานอกสถานที่ เช่น วัดวาอารามที่สำคัญและโบราณสถานอื่น ๆ

7.8 ให้นักทำหนังสือพิมพ์ประจำวัน เพื่อนักเรียนจะได้มีโอกาสแต่งบทร้อยแก้ว ร้อยกรอง มาลงในหนังสือพิมพ์นั้น จัดให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการกล่าวคำอวยพร สุคติ ไว้อาลัย ในโอกาสที่เหมาะสม

7.9 แนะนำให้รู้จักวิธีเขียนกลอนสด ต่อสัปดาห์ หรือประกวดออกสัปดาห์

7.10 ให้มีการร้องเพลงจากร้อยกรองที่นักเรียนแต่ง โดยใช้ทำนองเพลงไทย

ที่เหมาะสม

7.11 รวบรวมบทร้อยกรองของนักเรียนที่แต่งได้ดีถึงขนาด คัดหรือพิมพ์ตีไว้ในสมุดร้อยกรองของชั้น

สมิท (Smith, 1973 ; 9) ได้แนะนำหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้หลายข้อคือ

1. จะต้องมโนสิ่งใหม่ ๆ แตกต่างกันไป หรือมีลักษณะเฉพาะตัว สิ่งแรกที่ควรคำนึง คือ ผลผลิตและกระบวนการที่ใช้มันต้องใหม่ ๆ เช่น การสอนแบบสร้างสรรค์เรื่องโคลงกลอน นักเรียนต้องผลิตโคลงกลอนใหม่ ๆ

2. เน้นความคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) การคิดแบบอเนกนัยไม่ได้หมายถึงคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงคำตอบเดียว การคิดแบบนี้ผู้เรียนจะต้องนำความรู้ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาใช้ในลักษณะใหม่ ๆ ซึ่งก่อให้เกิดคำตอบใหม่ ๆ หลายคำตอบ

3. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ต้องการแรงจูงใจเป็นอย่างมากที่จะก่อให้เกิดกระบวนการคิด เช่น บรรยากาศที่ไม่ว่างเครียด การชมเชย การกระตุ้นให้นักเรียนคิด ให้นักเรียนได้ทำงานตามสบาย

4. กระบวนการในการทำงานที่มีความสำคัญเท่ากับผลงานของนักเรียน

5. ควรใช้คำถามหรือสร้างสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดคำตอบหลาย ๆ ประการ เพื่อเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เด็กคิดไปได้หลาย ๆ แนว ข้อปัญหาหรือเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความคิดนั้น ควรจะเป็นสิ่งที่เด็กคิดได้จากประสบการณ์เดิม การสังเกตจากที่เคยพบ เคยเห็นหรือเคยได้ยินมาก่อน ควรยอมรับความคิดเห็นของทุกคน โดยไม่มีการตัดสินความคิดของใครว่าใช้ไม่ได้หรือไม่

6. การสอนแบบเน้นการจัดห้องเรียนให้สบาย และควรมีอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็นในการทำแบบฝึกหัด

7. การให้อ่านเรื่องและเขียนอย่างสร้างสรรค์หลาย ๆ แบบ จะช่วยให้นักเรียนรู้จักแนวทางการเขียนสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น

8. กระบวนการสอนควรเป็นประชาธิปไตย สร้างกฎในการเรียนร่วมกัน

9. การสอนแบบสร้างสรรค์ คือการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดของตนออกมา คุุควรรื่นและชมเชยความแตกต่าง ลักษณะเฉพาะ ความเป็นตัวของตัวเอง และความคิดริเริ่ม

ประโยชน์การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประชุมพร สุวรรณตรา (2523) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้หลายประการดังนี้

1. เป็นการฝึกทักษะและพัฒนาการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของเด็ก
2. เป็นการช่วยให้นักเรียนรู้จักวงศัพท์มากขึ้น ก่อให้เกิดความฉลาดในการเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน วลี ที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน มีชีวิตชีวาแก่ผู้อ่านและก่อให้เกิดความสุขความเพลิดเพลินในการเขียน
3. ทำให้เด็กรักการเขียน
4. เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
5. เด็ก ๆ จะแสดงความรู้สึกนึกคิด แสดงปัญหาที่พบออกมาในการเขียน ทำให้ครูรู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนมากขึ้น
6. การเขียนแบบสร้างสรรค์ จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เขียนให้มีความนับถือยอมรับตนเอง ภูมิใจตนเองและรู้จักยอมรับผู้อื่น

7. การสอนแบบสร้างสรรค์ช่วยให้เด็กที่มีความรู้ เกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีที่มีคุณค่าต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประสบการณ์สะสมที่เด็กจะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

8. การเขียนแบบสร้างสรรค์จะเป็นการฝึกให้เด็กใช้ความสังเกตธรรมชาติ อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและความรู้สึกอันดีงาม ความเห็นอกเห็นใจ ความรักเพื่อนมนุษย์ สัตว์ และธรรมชาติ

9. การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์เป็นงานที่สนุกสนาน ทำทาย เพราะมีการวางแผน หากลวิธีในการสอน ซึ่งเป็นการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้สอน เป็นงานที่สร้างความเชื่อมั่นและคุณค่าให้กับผู้สอนเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

จะเห็นได้ว่าการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน ทั้งยังมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพด้วย เช่น การเขียนในรูปแบบนวนิยาย กวีนิพนธ์ เรื่องสั้น เป็นต้น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องปลูกฝังให้เด็กได้ฝึกตนเองจนสามารถสร้างสรวงงานเขียนที่มีคุณภาพได้ตามวัยและศักยภาพของตน การฝึกให้เด็กได้คิดแล้วเขียนออกมาจะช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการทางการเขียนดีขึ้น และการฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้หลักเกณฑ์แล้วจะเป็นเครื่องมือช่วยให้การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ประสบผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

งานวิจัยในประเทศ

พิศมัย สิงห์แก้ว (2520 : 62) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้เรื่องสั้นของ มณัส จรรยงค์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์" ปรากฏว่า การสอนโดยเรื่องสั้นของ มณัส จรรยงค์ เป็นสื่อ หรือโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ช่วยให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการสอน

จัมลัม โกวิททางกูร (2530 : 70 – 80) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา

"ผลลัพธ์ ทักษะคิด และพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบฝึกการเขียนอย่างเอกลัคนัย" ปรากฏผลว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกการเขียนอย่างเอกลัคนัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ และนักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์มีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ ทางด้านภาษาและความคิดสร้างสรรค์ โดยวิธีรูปภาพสูงขึ้น

งานวิจัยในต่างประเทศ

เบนท์เลย์ (Bentley. 1965 ; 269 – 272) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวิธีนิลิตมหาวิทยาลัยมินเนโซตา จำนวน 75 คน โดยวิธีแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของมิเนโซตา Form X ผลปรากฏว่าความรู้ความเข้าใจ และความจำไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่า การสอนให้เด็กเพียงแต่ท่องจำและเข้าใจเท่านั้น ไม่ได้ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กและอาจเป็นการสะกดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอีกด้วยเพราะถ้าทุกคนมุ่งแต่จะท่องจำแล้วความคิดความอ่านก็ไม่คล่อง ดังนั้นการเรียนการสอนควรให้เด็กรู้จักคิดและคิดได้หลายแง่หลายมุม ไม่เชื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงอย่างเดียวและต้องสอนให้เด็กรู้จักประเมินค่าด้วย

เซนต์ โรเมน (St.Romain. 1975 ; 244) ได้ศึกษาเรื่องความแตกต่างของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของเด็ก ก่อนหน้านี้เคยมีการสำรวจหนังสือเรียนวิชาภาษา ชั้นประถมศึกษา อย่างไรก็ตาม ได้มีการวิจัยภายหลังอีกเพียงเล็กน้อยที่ยืนยันว่า องค์ประกอบของหนังสือเรียนดังกล่าวเป็นสิ่งเร้าที่ใช้การได้สำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การวิจัยนี้ ได้ศึกษาถึงการใช้ภาพยนต์และภาพนิ่ง เพื่อเป็นสื่อช่วยในการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ ปรากฏว่าสื่อทั้งสองอย่างนี้มีประสิทธิภาพแตกต่างกัน

โวลเตอร์ (Volter. 1976 ; 65 - 75) ได้ศึกษาเรื่องผลของการส่งผลย้อนกลับ
ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลของการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ที่ยังไม่มีความสามารถในการเขียนทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะ
ถ้าให้เขียนเรื่องอัตชีวประวัติสั้น ๆ พร้อมกับครูให้คำติชม เพื่อเสริมกำลังใจ จะช่วยให้
นักเรียนได้ปรับปรุงวิธีเขียนของเขาให้ดีขึ้นได้
2. นักเรียนที่รู้จักประเมินผลตัวเองในการเขียนอยู่เสมอ พร้อมทั้งมีการเขียน
กราฟแสดงความก้าวหน้าในการเขียน อย่างน้อยที่สุดเป็นผู้ที่มีความสามารถทัดเทียมกับนักเรียน
ที่คอยรับฟังคำติชมจากครูแต่ฝ่ายเดียว

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

หลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึก วรรณถ พวงสุวรรณ (2518 : 34 - 37) กล่าวถึงหลัก
ในการสร้างและวางแผนการสร้างแบบฝึก ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ศึกษาขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 ศึกษาปัญหาในการเรียนการสอน
 - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและจิตวิทยาพัฒนาการ
 - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา
 - 3.4 ศึกษาลักษณะของแบบฝึก
 - 3.5 วางโครงเรื่องและกำหนดรูปแบบของการฝึกให้สัมพันธ์กับโครงเรื่อง
 - 3.6 เลือกเนื้อหาต่าง ๆ ที่เหมาะสมบรรจุในแบบฝึกให้ครบตามที่กำหนดไว้

ในการสร้างแบบฝึก สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทวัชรพรมย์ (2522 : 52.- 62) กล่าวว่า ต้องยึดตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของ ฮอว์นไดค์ เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด ซึ่งกล่าวว่าสิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อมทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องแคล่วและสามารถทำได้ดี (Law of Use) ในทางตรงกันข้ามสิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัดหรือทอดทิ้งไปนานแล้ว ย่อมจะทำให้ทำได้ไม่ดี

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรคำนึงถึงว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความถนัด ความสามารถและความสนใจต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกหัดจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม คือไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไปและควรมีหลาย ๆ แบบ

3. การจูงใจผู้เรียน โดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายากเพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียนซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึกและช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไป

4. ใช้แบบฝึกสั้น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

ริเวอร์ (River. 1968 ; 97 - 105) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ต้องมีการฝึกนักเรียนมากพอควรในเรื่องหนึ่ง ๆ ก่อนที่จะมีการฝึกเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ทำขึ้นเพื่อการสอนมิใช่ทำขึ้นเพื่อทดสอบ

2. แต่ละบทควรมีฝึกโดยใช้แบบประโยคเพียงหนึ่งแบบเท่านั้น

3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว

4. ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้น ๆ

5. ประโยคและคำศัพท์ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันที่นักเรียนรู้จักดีแล้ว

6. เป็นแบบฝึกที่นักเรียนใช้ความคิดด้วย

7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

8. ควรฝึกให้นักเรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนไปแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

โรเซนบาวน์ (Rosenbaum, 1969 : 112 - 115) กล่าวว่าในการจัดทำแบบฝึก
นั้น ควรคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กส่วนใหญ่ แล้วจัดทำแบบฝึกไว้ให้มากพอที่เด็กทั้งเก่ง
และอ่อนจะเลือกทำได้ตามความสามารถ และแบบฝึกนั้นควรจะชัดเจน มีความหมายต่อการนำ
ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การใช้หลักจิตวิทยาของเด็ก และการเน้นความแตกต่างของเด็ก ส่วนใหญ่แล้วการ
จัดทำแบบฝึกนั้นควรจะชัดเจน มีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การใช้หลักจิตวิทยาของเด็ก และการเน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการ
สร้างแบบฝึกของโรเซนบาวน์ ได้ตรงกับความเห็นของ รัชนี ศรีไพพรรณ (2517 :
412 - 413) ที่กล่าวถึงหลักในการจัดทำแบบฝึกทักษะว่า

1. ให้สอดคล้องกับจิตวิทยา และพัฒนาการของเด็ก เพราะลำดับขั้นของการเรียน
ระยะแรกยังมีประสบการณ์ในการเรียนรู้น้อย เพราะฉะนั้นแบบฝึกทักษะจะต้องอาศัยรูปแบบ
ที่สวยงามใจเด็ก และเป็นไปตามลำดับความยากง่ายเพื่อให้เด็กมีกำลังใจทำ
2. ให้มีจุดมุ่งหมายว่ามุ่งจะฝึกในด้านใด แล้วจัดเนื้อหาให้ตรงกับความมุ่งหมาย
ที่วางไว้โดยครูต้องจัดทำไว้ล่วงหน้าเสมอ
3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ถ้าสามารถแยกตามความสามารถแล้วจัด
ทำแบบฝึกเพื่อส่งเสริมเด็กแต่ละกลุ่มได้ก็ยิ่งดี
4. ในแบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ ให้เด็กสามารถทำตามคำสั่งได้
5. แบบฝึกต้องมีความถูกต้อง ครูจะต้องตรวจพิจารณาให้ถี่ถ้วน อย่าให้มีข้อ
ผิดพลาดได้
6. การให้เด็กทำแบบฝึกแต่ละครั้งต้องให้เหมาะสมกับเวลาและความสนใจของเด็ก
เด็กเล็ก ๆ ย่อมสนใจจะทำสิ่งใดอยู่ได้ไม่นาน
7. ควรทำแบบฝึกหลาย ๆ แบบ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้กว้างขวางและส่งเสริม
ให้เกิดความคิด

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

ในการสร้างแบบฝึกสำหรับเด็กมีองค์ประกอบหลายประการ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

ศศิธร สุทธิแพทย์ (2517 : 72) ได้ศึกษาพบว่าแบบฝึกที่นักเรียนสนใจและกระตือรือร้น ที่จะทำเป็นแบบฝึกที่มีลักษณะดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. สำนวนภาษาง่าย
3. ให้ความหมายต่อชีวิต
4. คิดได้เร็วและสนุก
5. ปลุกความสนใจ
6. เหมาะกับวัยและความสามารถ
7. อาจศึกษาค้นคว้าเองได้

เช่นเดียวกับ นิตยา ฤทธิโยธี (2520 : 1) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับ วัยหรือความสามารถของเด็ก
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ทำให้เด็กเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาเหมาะสมคือไม่ใช้เวลานานหรือเร็วเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

ริเวอร์ (River, 1968 ; 97 - 105) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ต้องมีการฝึกนักเรียนมากพอควรในเรื่องหนึ่ง ก่อนที่จะมีการฝึกเรื่องอื่น ๆ

ต่อไป ทั้งนี้ทำขึ้นเพื่อการสอนมิใช่ทำขึ้นเพื่อทดสอบ

2. แต่ละบทควรมีฝึกโดยใช้แบบประโยคเพียงหนึ่งแบบเท่านั้น
3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว

4. ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้น ๆ
5. ประโยคและคำศัพท์ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันที่นักเรียนรู้จักดีแล้ว
6. เป็นแบบฝึกที่นักเรียนใช้ความคิดด้วย
7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย
8. ควรฝึกให้นักเรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนไปแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

แบบฝึกวิชาภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ครูจะต้องฝึกฝนหรือให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ ดังที่
 กมล ดิษฐกมล (2509 : 41) กล่าวว่าสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาการทางภาษาดีขึ้นนั้นคือการ
 นำความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางมากขึ้นโดยอาศัยแบบฝึกทักษะ
 โดยตรง หัวใจของการสอนวิชาทักษะอยู่ที่ "การฝึก" การฝึกอย่างถูกวิธีเท่านั้นที่จะทำให้
 เกิดความชำนาญคล่องแคล่ว ว่องไว ทักษะ ในด้านภาษาเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องฝึกให้แก่เด็ก
 เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการติดต่อสื่อความหมายกัน อันเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการ
 สอนภาษา

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2514 : 1 - 2) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ครูต้องเตรียมแบบฝึกให้รอบคอบว่า จะต้องการให้เกิดทักษะใดใช้แบบฝึก
 แบบไหน และมีวิธีการใช้อย่างไร
2. ใช้แบบฝึกสั้น ๆ แต่หลายแบบ เพื่อฝึกทักษะอันเดียวกันนั้นก็จนเกิดความแม่นยำ
 แบบฝึกควรมีหลายแบบเด็กจะได้ไม่เบื่อ
3. ให้ฝึกในสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น เขียนบนกระดานดำ เขียนบนกระดาน
 แล้วนำมาปิดไว้ให้อ่าน
4. ประเมินผล การประเมินผลขณะที่ฝึกหัดนั้น ต้องประเมินเพื่อดูว่าเด็กเกิด
 ความชำนาญในทักษะนั้นเพียงใด อาจให้เด็กออกมาพูดว่าทำอะไรไม่ได้ในแบบฝึกนั้น ๆ หรือ

อาจหาวิธีอื่นเพื่อคิดว่าเด็กทำแบบฝึกนั้น ๆ ไม่ได้เพราะอะไร ถ้าเราไม่ประเมินผลเรา จะไม่มีโอกาสฝึกให้เกิดทักษะที่ต้องการได้

ประโยชน์ของแบบฝึก

แบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาทักษะมาก เพ็ตตี (Petty. 1963 ; 469 - 472) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มากเพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน โดยกระทำดังนี้
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ
 - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
5. แบบฝึกที่ใช้จะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่มเด็กสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
7. การให้เด็กทำแบบฝึกช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันทั่วทั้งที่
8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน จะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่

9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้วจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่จะต้องเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ มากขึ้น

10. แบบฝึกจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอนย่อมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ลงในกระดาษทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

จากเอกสารที่เกี่ยวกับแบบฝึกต่าง ๆ สรุปได้ว่าแบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียนและการฝึกแต่ละทักษะนั้นควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อให้นักเรียนจะได้ไม่เบื่อ แบบฝึกนอกจากจะเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเรียนทักษะทางภาษาของนักเรียนแล้วยังมีประโยชน์สำหรับครูในการสอน ทำให้ทราบพัฒนาการทางทักษะนั้น ๆ ของเด็ก และเห็นข้อบกพร่องในการเรียนซึ่งจะได้แก้ไขปรับปรุงได้ทันทั่วทั้งอันมีผลทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1953 ; 110 - 111) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยมหรือทำได้ดีกว่าคนอื่นที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อไม่สำเร็จหรือประสบความล้มเหลว

แอทคินสัน (Atkinson, 1966 ; 240 - 241) อธิบายว่า เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้ตัวว่าการกระทำของตนจะต้องได้รับการประเมินผลจากตัวเองหรือบุคคลอื่น โดยเทียบเคียงกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม ผลจากการประเมินอาจเป็นที่พอใจเมื่อกระทำจนสำเร็จหรือไม่พอใจเมื่อกระทำไม่สำเร็จก็ได้

ลินด์เกรน (Lindgren. 1967 ; 31 - 34) เน้นความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในรูปของความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) ซึ่งเทียบได้กับความต้องการขั้นสูงที่มาสโลว์ (Maslow) เรียกว่า Self - Actualization ซึ่งเป็นความต้องการที่จะเข้าใจตนเองทั้งในด้านความสามารถ ความถนัด รวมถึงศักยภาพอื่น ๆ และมีความปรารถนาที่จะใช้ศักยภาพนั้นให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

ส่วน ฮิลการ์ด (มาลา วิภูวนนท์. 2515 : 14; อ้างอิงมาจาก Hilgard. 1967 : 152) ให้นิยามว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลกระทำการเพื่อบรรลุเป้าหมายด้วยมาตรฐานอันยอดเยี่ยม

และ พรหมณี ชูทัย (2522 : 227) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วง

ลักษณะพฤติกรรมของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1969 ; 104) ได้กำหนดลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

1. มุ่งที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จมากกว่าทำเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
2. มักจะเลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้ และเหมาะสมกับกำลังความสามารถของเขา
3. คิดว่าทุกสิ่งจะสำเร็จด้วยความตั้งใจจริง และการทำงานจริงของตน ไม่เชื่อ

ในสิ่งมหัศจรรย์

4. จะทำอะไรเพื่อให้บรรลุมาตรฐานของตนเอง ไม่มีจุดมุ่งหมายที่วางไว้ หรือ
- ข้อเสีย

แอทคินสัน (Atkinson. 1964 ; 230 - 231) ให้หลักว่า คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงหรือต่ำ จะพิจารณาได้จากลักษณะองค์ประกอบ 2 ประการด้วยกันคือ การแตกต่างทางอุปนิสัยของบุคลิกภาพ (P) กับความแตกต่างที่เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (E) นั่นก็คือ

ความเข้มของแรงจูงใจผลักดันที่จะทำให้เกิดพฤติกรรม (B) ต่าง ๆ นั้นจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการข้างต้น และอาจเขียนความสัมพันธ์นั้นในรูปของฟังก์ชัน ได้ดังนี้

$$B = f (P, E)$$

ลินด์เกรน (Lindgren, 1967 ; 31 - 34) เชื่อว่า พฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจผลักดันสูงนั้นจะมีความทะเยอทะยาน (Ambition) การแข่งขัน (Competitiveness) และมีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น (Self-Improvement) เป็นรากฐาน

เฮอแมงส์ (Hermans, 1970 : 354) ได้รวบรวมลักษณะของผู้มีแรงจูงใจผลักดันสูง ไว้ 10 ประการ คือ

1. มีระดับความทะเยอทะยานสูง
2. มีความหวังอย่างมากว่าตนจะประสบความสำเร็จ ถึงแม้ผลจากการกระทำนั้นขึ้นอยู่กับโอกาส
3. มีความพยายามไปสู่สถานที่สูงขึ้น
4. อดทนทำงานที่ยากได้เป็นระยะเวลานาน
5. เมื่องานที่กำลังทำถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวน จะพยายามทำต่อไปจนสำเร็จ
6. รู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง และสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
7. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก
8. เลือกผู้ร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก
9. ต้องการให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่น
10. พยายามปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ของตนให้ดีเสมอ

ส่วน พรพนีย์ ชูทัย (252 : 228) ได้กล่าวว่า ผู้มีแรงจูงใจผลักดันสูงเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความมานะบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่าง ๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง

2. เป็นผู้ทำงานมีแผน

3. เป็นผู้ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง

และยังได้เสริมว่า คนทุกคนจะมีการตั้งมาตรฐานการกระทำของตนเองไว้ คนเรารู้ที่จะตั้งมาตรฐานการกระทำภายหลังที่ได้กระทำงานชิ้นแรกเป็นผลสำเร็จ จะก่อให้เกิดกำลังใจในการที่จะคาดหวังความสำเร็จในครั้งต่อ ๆ มา คนแต่ละคนมีระดับความคาดหวังแตกต่างกัน ใครจะตั้งความคาดหวังไว้สูงหรือต่ำเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ คนที่เคยประสบแต่ความสำเร็จก็มักจะตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง ส่วนคนที่ประสบแต่ความล้มเหลว ผิดหวังก็มักจะตั้งความคาดหวังไว้ต่ำ

ทฤษฎีของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แอทคินสัน (ประสาธ บัณฑิตกุล, 2516 : 12 - 13 ; อ้างอิงมาจาก Atkinson, 1964 : 267) ได้คิดทฤษฎีของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเชื่อว่า สิ่งกระตุ้น หรือ แรงดันที่จะทำให้บุคคลประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Ta) นั้น ขึ้นอยู่กับผลบวกขององค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. สิ่งโน้มน้าวจิตใจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ (Ts) ซึ่งได้แก่ ผลคูณของ : -

1.1 แรงจูงใจที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จ (Ms)

1.2 ความเข้มของความมุ่งหวัง หรือโอกาส (Probability) ที่จะประสบผลสำเร็จ (Ps)

1.3 ค่าของสิ่งล่อใจ (Incentive Value) ที่เป็นเป้าหมายของความสำเร็จในกิจกรรมนั้น (Is)

2. สิ่งโน้มน้าวจิตใจที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว ($T - f$) ซึ่งขึ้นอยู่กับผลคูณของ

2.1 แรงจูงใจที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว (Maf)

2.2 โอกาสที่จะประสบความล้มเหลว (Pf ซึ่งเท่ากับ $1 - Ps$)

2.3 ค่าของสิ่งล่อใจที่เป็นเป้าหมายของความล้มเหลว (If ซึ่งเท่ากับ

1 - Is) คำนี้นักคิดจะมีค่าเป็นลบ

3. สิ่งยั่วยุหรือองค์ประกอบจากภายนอก (Extrinsic Tendency = Text)

ซึ่งทำให้บุคคลเกิดความต้องการจะประกอบกิจกรรมนั้น

สรุปทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแอทคินสัน ในรูปแบบการได้ดังนี้

$$Ta = Ts + (T - f) + Text$$

$$= (Ms \times Ps \times Is) + (Maf \times Pf \times If) + Text$$

ในทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่แอทคินสันกล่าวไว้ นั้น หากจะพิจารณาให้ลึกซึ้งก็จะเห็นว่าความยากของงานจะมีความสัมพันธ์กับโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จ (Ps) กล่าวคือ หากงานนั้นยากโอกาสที่จะได้รับความสำเร็จ (Ps) ก็จะมีน้อย และเมื่องานนั้นง่าย ๆ โอกาสที่จะได้รับความสำเร็จก็จะมีมาก นอกจากนี้ถ้าเรากำหนดว่าค่าของสิ่งล่อใจหรือเป้าหมายของความสำเร็จ (Is) กับความยากของงานมีความสัมพันธ์ในแนวคล้อยตามกัน (คือ ถ้าค่าของ Is มีน้อย ความยากของงานก็มีน้อย แต่ถ้า Is มีค่าสูง ความยากของงานก็จะเพิ่มขึ้นด้วย)

จากเอกสารที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความปรารถนาและความคาดหวังของบุคคลที่จะทำกิจการงานอย่างหนึ่งอย่างใดให้ประสบผลสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่องานที่ทำประสบผลสำเร็จแล้วก็จะเกิดกำลังใจคาดหวังความสำเร็จในครั้งต่อไปอีก ดังนั้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นองค์ประกอบให้บุคคลทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

งานวิจัยในประเทศ

อนันต์ จันทร์ทวี (2514 : 97 - 98) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการคิดแบบสอບສວນและความกดดันทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7

จำนวน 190 คน พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับการคิดแบบสอส่วน และ ความถนัดทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมศักดิ์ สุนทรสุข (2515 : 84 - 90) ได้ทดลองศึกษาผลการสอนแบบสอส่วน สอส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 7 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมธี โพธิ์พัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลปรากฏว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุษกร อินทรวีตร (2527 : 61) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความถนัดทางการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดย วิธีเรียนเพื่อรู้แจ้งกับไม่ใช้วิธีเรียนเพื่อรู้แจ้ง ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธี เรียนเพื่อรู้แจ้งกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยไม่ใช้วิธีเรียนเพื่อรู้แจ้ง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่แตกต่างกัน

ระเบียบ ชูสอน (2527 : 79) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน ทศณคดีในวิชาที่เรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่สอนโดยวิธีเรียน เพื่อรอบรู้ที่ใช้เกณฑ์การรอบรู้ต่าง ๆ และนักเรียนที่สอนโดยไม่ใช้วิธีเรียนเพื่อรอบรู้ในวิชา คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลปรากฏว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่สอนโดย วิธีเรียนเพื่อรอบรู้ที่เกณฑ์การรอบรู้ต่าง ๆ และนักเรียนที่สอนโดยไม่ใช้วิธีเรียนเพื่อรอบรู้ ไม่แตกต่างกัน

อุทัย เพชรช่วย (2527 : 64) ได้ทำการทดลองสอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยใช้กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลาง เป็นผู้สอนนักเรียนที่มี

ผลสัมฤทธิ์ต่ำ ผลปรากฏว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในเรื่องเศษส่วนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ที่สอนโดยกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ปานกลาง และสอนโดยครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิบูลย์รัตน์ วาครักษ์ชิต (2529 : 65) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบซิเลนท์เวย์ กับวิธีการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่แรงจูงใจของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนสองแบบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมคิด เดชคง (2529 : 63) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการลบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีสอนของ สสวท. และวิธีสอนของ วรวณิ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อวิชาคณิตศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และสุนันทา จินดา (2529 : 61) ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟัง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้นิทานที่มีแบบฝึกหัดกับแบบถามตอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ผลว่า นักเรียนที่ฝึกทักษะการฟังโดยการฟังนิทานแล้วทำแบบฝึกหัดมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการฝึกทักษะการฟังสูงกว่านักเรียนที่ฝึกทักษะการฟังโดยการเล่านิทานแล้วถามตอบ

งานวิจัยในต่างประเทศ

ไมเออร์ (Myers, 355 - 363) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สมรรถภาพทางสมอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 524 คน พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับสมรรถภาพทางสมองในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วย

ฟรัสท์ (Frust. 1966 - 927 - 933) ได้ศึกษาเพื่อใช้แบบสอบถามแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ ในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 9
จำนวน 228 คน พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี

รัสเซล (Russel. 1969 ; 263 - 266) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับ 9 ในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษา และการอ่านโดยใช้
แบบทดสอบ California Achievement Test พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์
กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แรฟฟินี (Raffine. 1970 ; 1085 - A) ศึกษาผลของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้และการจำในกลุ่มนิสิตปริญญาตรี ก็สรุปผลในทำนองเดียวกันคือ ทั้ง
ชายและหญิงที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ดังกล่าว พอสรุปได้ว่า แรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้
บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนทักษะการเขียนในภาษาไทยจึงควรวางวิธีการที่จะพัฒนา
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนให้มากขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์
เป็นเรื่องของการรวบรวมประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ ๆ ขึ้น การคิด
ออกมาในหลายทิศทางและหลายรูปแบบจะช่วยให้เด็กได้ใช้ความคิดครบตามองค์ประกอบ
ของความคิดสร้างสรรค์ ภาษาไทยเป็นวิชาที่สามารถช่วยให้เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้มาก
โดยเฉพาะทางด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ถ้านักเรียนได้รับการฝึกเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่เสมอ
จะทำให้ได้ใช้ความคิดอิสระของตนเอง พร้อมทั้งยอมรับความคิดของผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้
ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องหากลวิธีที่จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

ให้เขา แบบฝึกเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ครูจะนำไปใช้ในการฝึกฝนภายหลังจากการเรียนรู้เนื้อหาแล้วและเมื่อนักเรียนได้ทราบผลการฝึกของตนก็จะเกิดแรงจูงใจที่จะฝึกฝนต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้อแบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้อแบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครูมีแรงจูงใจผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน
3. ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้อแบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียนรู้แตกต่างกัน
4. แรงจูงใจผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้อแบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียนรู้แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
5. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
6. แบบแผนการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
7. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล
8. การวิเคราะห์ข้อมูล
9. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียน 105 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มนักเรียนมา 2 ห้องเรียน จากนักเรียนทั้งหมด 3 ห้องเรียน ซึ่งแต่ละห้องเรียนมีนักเรียนห้องละ 35 คน
2. นำนักเรียนทั้ง 2 ห้องเรียน มาจับสลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 1 ห้องเรียน คือ กลุ่มทดลองมีนักเรียน 35 คน และกลุ่มควบคุมมีนักเรียน 35 คน โดยผู้วิจัยสุ่มให้แต่ละกลุ่มได้รับการสอนดังนี้

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเนื้อหาตรงตามหลักสูตรวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 042 การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยเลือกใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้า กลุ่มละ 14 คาบ คาบละ 50 นาที ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 รวมเวลาในการศึกษาค้นคว้า 7 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

1.1 แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยแก้ว

1.2 แผนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2. แบบทดสอบ ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจสัมฤทธิ์

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยแก้ว การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยแก้วที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย การพูด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ท 042) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 เลือกเนื้อหาสำหรับสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และศึกษาคู่มือครูวิชาการพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ท 042) ของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 การใช้ถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ

หน่วยที่ 2 การเขียนอธิบาย

หน่วยที่ 3 การเขียนบรรยาย

หน่วยที่ 4 การเขียนพรรณนา

หน่วยที่ 5 การเขียนบันทึก

หน่วยที่ 6 การเขียนจดหมาย

เนื้อหาทั้งหมดนี้ใช้เวลา 14 คาบ คาบละ 50 นาที

1.2 ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก

1.2.1 ศึกษาเอกสารที่เป็นทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และแนวการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

1.2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์

ทางภาษาของทอร์เรนซ์ ซึ่งทอร์เรนซ์ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเรียกว่า Torrance Tests of Creative Thinking (TTCT) และได้มีผู้นำไปใช้เป็นแบบฝึกในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ดังปรากฏในเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาแล้ว

1.2.3 ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายเนื้อหา หนังสือแบบเรียน คู่มือครู วิชาการพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ท 042) เอกสารงานวิจัยและหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.4 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก เพื่อทราบแนวทางการสร้างแบบฝึกที่ดี

1.2.5 สร้างแบบฝึกเสริมทักษะตามแนวของแบบทดสอบทางภาษาของ ทอร์เรนซ์โดยใช้รูปภาพที่เป็นสถานการณ์ที่น่าทึ่งหรือวัสดุอุปกรณ์ที่จะทำได้ทั้งนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง แบบฝึกทักษะทั้งหมดมีทั้งหมด 14 ชุด ชุดละ 1 กิจกรรม นักเรียนจะได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้าน คือ ความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ คือ การฝึกถามคำถาม การฝึกเดาเหตุ การฝึกเดาผล การฝึกให้ข้อเสนอแนะและการปรับปรุง และการให้ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ที่อาจเป็นไปได้ทั้งหมด

แบบฝึกเสริมทักษะประกอบด้วยส่วนสำคัญดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของแบบฝึกเสริมทักษะ
2. กิจกรรม
3. คำชี้แจงสำหรับผู้เรียน
4. กระดาษคำตอบ
5. เกณฑ์การประเมินผล

1.2.6 นำแบบฝึกเสริมทักษะไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านความคิดสร้างสรรค์ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านภาษาไทยตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำแบบฝึกเสริมทักษะมาแก้ไข เรื่องการใช้ภาษาและเพิ่มเติมเกี่ยวกับเกณฑ์การฝึกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.2.7 ทดลองใช้แบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา ที่เรียนวิชาการพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ท 042) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โดยใช้นักเรียนเป็นกลุ่ม ละ 5 คน จำนวน 7 กลุ่ม โดยให้ทำแบบฝึกกลุ่มละ 2 ชุด เวลาที่ใช้ในการทดลอง 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยจดบันทึกข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงความเหมาะสมของรูปภาพ ภาษาที่ใช้และเวลา

1.2.8 นำข้อบกพร่องของแบบฝึกเสริมทักษะมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

2. การสร้างแผนการสอนตามแนวคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอน โดยมีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายของเนื้อหาเช่นเดียวกับแบบฝึกเสริมทักษะ การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ แล้วนำมาสร้างแผนการสอน 6 หน่วย รวม 14 คาบ ดังนี้

แผนการสอนหน่วยที่ 1 การใช้ถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ	จำนวน 1 คาบ
แผนการสอนหน่วยที่ 2 การเขียนอธิบาย	จำนวน 3 คาบ
แผนการสอนหน่วยที่ 3 การเขียนบรรยาย	จำนวน 3 คาบ
แผนการสอนหน่วยที่ 4 การเขียนพรรณนา	จำนวน 3 คาบ
แผนการสอนหน่วยที่ 5 การเขียนบันทึก	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนหน่วยที่ 6 การเขียนจดหมาย	จำนวน 2 คาบ

2.2 ศึกษาแผนการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และคู่มือครูวิชาการพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ท 042) แล้วกำหนดสิ่งต่อไปนี้

2.2.1 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2.2 กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

2.2.2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

2.2.2.2 ขั้นดำเนินการสอน

2.2.2.3 ขั้นสรุป

2.2.3 สื่อการเรียนการสอน

2.2.4 การประเมินผล

2.3 สร้างแผนการสอนทั้ง 6 หน่วย

2.4 นำแผนการสอนที่สร้างแล้วให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาไทย

ตรวจสอบความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.4.1 ความชัดเจนและความถูกต้องของจุดประสงค์การเรียนรู้

2.4.2 ความสอดคล้องของเนื้อหา กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน

2.4.3 ความสอดคล้องในเรื่องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับการวัด

และประเมินผล

2.5 นำแผนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองสอน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน เพื่อดูความเหมาะสมของกิจกรรมและเวลา แล้วนำแผนการสอนนั้นมาปรับปรุง ทั้งกิจกรรมและเวลาให้พอเหมาะ

2.6 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

2.7 นำข้อบกพร่องของแผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่ม

ตัวอย่าง

การฝึกโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

ผู้วิจัยทำการสอนกลุ่มควบคุม โดยใช้แผนการสอนและเนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง ภายในเวลา 30 นาที เวลาที่เหลืออีก 20 นาที ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู ซึ่งประกอบด้วยฝึกเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 ฝึกการใช้ถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ จำนวน 1 คาบ

เรื่องที่ 2 ฝึกการเขียนอธิบาย จำนวน 3 คาบ

เรื่องที่ 3	ฝึกการเขียนบรรยาย	จำนวน 3 คาบ
เรื่องที่ 4	ฝึกการเขียนพรรณนา	จำนวน 3 คาบ
เรื่องที่ 5	ฝึกการเขียนบันทึก	จำนวน 2 คาบ
เรื่องที่ 6	ฝึกการเขียนจดหมาย	จำนวน 2 คาบ

รวมระยะเวลาในการฝึก 14 คาบ

ในการฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ ใช้วิธีการฝึกตามเนื้อหาของแต่ละเรื่องตามคำแนะนำจากคู่มือครู รายวิชาการพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ท 042) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีลักษณะของการฝึกเขียนหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นการฝึกด้วยตนเอง ฝึกกับเพื่อนเป็นกลุ่มโดยที่นักเรียนอาจต้องฝึกเขียนจากเรื่องที่ครูกำหนดให้หรือเลือกเขียนจากเรื่องที่กำหนดไว้ให้เลือกหลาย ๆ เรื่อง อาจมีการใช้สื่อ เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ รูปภาพต่าง ๆ ในการฝึกด้วย ครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและดูแลการเขียนอยู่ตลอดเวลา

3. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาแนวทางการสร้างข้อสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากหนังสือ

เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบทดสอบอัตนัย กำหนดให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพที่กำหนดให้ โดยให้นักเรียนเขียนเรื่องเกี่ยวกับภาพนั้นจากความคิด จินตนาการ หรือประสบการณ์ของตนเป็นร้อยแก้ว

3.2.1 ปรีक्षाผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปภาพที่จะนำมาเป็นแบบทดสอบ

3.2.2 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน และทดลองกลุ่มย่อยอีก 10 คน เพื่อดูความเหมาะสมเรื่องเวลา และสำนวนภาษาที่ใช้เป็นคำสั่งให้ทำ

3.2.3 นำข้อสอบมาปรับปรุงสำนวนภาษาที่ใช้เป็นคำสั่งให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
แล้วนำไปทดลองภาคสนามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน

3.2.4 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนน โดยใช้ผู้ตรวจ 2 คน คือ
ผู้วิจัยกับอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อีก 1 คน จากนั้นตรวจกระดาษ
คำตอบและวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (ล้วน
สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 163 - 164) มีค่าความเชื่อมั่น = 0.79

ในการตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การตรวจโดยยึดเกณฑ์การตรวจให้คะแนน
ของ พิศวาท ลัดดากุล (2524 : 58) ซึ่งได้วางเกณฑ์การให้คะแนนเป็นส่วน ๆ ดังนี้

1. ความคิด	10 คะแนน คิดเป็น 2 ส่วน
2. วิธีการเขียน	5 คะแนน คิดเป็น 1 ส่วน
3. การใช้ภาษา	5 คะแนน คิดเป็น 1 ส่วน
4. กลไกประกอบการเขียน	5 คะแนน คิดเป็น 1 ส่วน
รวม 25 คะแนน รวม 5 ส่วน	

ในแต่ละส่วนครอบคลุมรายละเอียดด้านต่าง ๆ ดังนี้

ความคิด หมายถึง ความคิดหรือจินตนาการเรื่องราวจากภาพที่กำหนดให้แสดง
ความคิดเนื้อหาแปลกใหม่ มีคุณค่า

วิธีการเขียน หมายถึง การเลือกรูปแบบที่เหมาะสม การลำดับเรื่องดี การเปิด
เรื่องและปิดเรื่องน่าสนใจ

การใช้ภาษา หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนได้ถูกต้องตรงความหมาย ภาษา
สละสลวย มีการใช้คำให้ผู้อ่านเห็นภาพ เกิดความรู้สึก ตลอดจนสามารถใช้สัญลักษณ์ และ
การเปรียบเทียบอย่างเหมาะสม

กลไกประกอบการเขียน หมายถึง ส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น ย่อหน้า การเว้นวรรค
ตัวสะกด การเว้นวรรค ลายมือ และความสะอาด เป็นต้น

จากนั้นได้สร้างแบบให้คะแนนการเขียนเพื่อใช้ในการตรวจดังนี้

เกณฑ์การพิจารณา	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	อ่อน 2	อ่อนมาก 1
ความคิด (2)					
วิธีการเขียน (1)					
การใช้ภาษา (1)					
กลไกประกอบการเขียน (1)					
รวม (5) ส่วน					

ถ้าผู้ตรวจให้คะแนนเห็นว่าความสามารถด้านใดในงานเขียนนั้นอยู่ในเกณฑ์ใดก็ให้
ขีด ที่ช่องเกณฑ์นั้น เช่น งานเขียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างคนที่ 1 มีความคิดสร้างสรรค์
ดีก็ขีด ที่ช่องความคิดสร้างสรรค์ให้ตรงกับเกณฑ์ดี ถ้าความสามารถในการใช้ภาษาปานกลาง
ก็ให้ขีด ลงในช่องการใช้ภาษาให้ตรงกับเกณฑ์ปานกลาง เป็นต้น จากนั้นนำมาคิดคะแนน
โดยนำคะแนนในแต่ละช่องเกณฑ์การพิจารณา คูณด้วยน้ำหนักความสำคัญ แล้วนำมารวมกัน
เป็นคะแนนแบบทดสอบอัตนัยจากผู้ตรวจ 1 คน จากนั้นนำคะแนนของผู้ตรวจทั้งสองคนมาเฉลี่ย
เป็นคะแนนความสามารถทางการเขียนชนิดอัตนัยของนักเรียนแต่ละคน

4. แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราวัดประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 3 ตัวเลือก ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

4.2 สร้างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยอาศัยข้อมูลการศึกษาและปรับปรุงแก้ไขจากแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของ นาราวดี กิจวิธิ (2532 : 90 - 93) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า ชนิด 3 ตัวเลือก คือ จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ข้อความในแบบสอบถามเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความปรารถนา และความคาดหวังเกี่ยวกับความสำเร็จในการเขียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้ตอบแบบสอบถามนั้นจะต้องอ่านข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ และพิจารณาคัดค้านเองว่ามีลักษณะเช่นนี้หรือไม่เพียงใด ถ้าคิดว่าตนเองมีลักษณะเช่นนี้มากที่สุดจริง ๆ ก็ให้ทำเครื่องหมายในช่อง "จริง" หากมีความรู้สึกไม่แน่ใจ ให้ทำเครื่องหมายในช่อง "ไม่แน่ใจ" หรือถ้าคิดว่าตนเองไม่มีลักษณะเช่นนี้เลยก็ให้ทำเครื่องหมายในช่อง "ไม่จริง" ตามลำดับ

การให้คะแนนวิธีการดังนี้คือ

ถ้าตอบช่อง จริง ให้ 3 คะแนน

ถ้าตอบช่อง ไม่แน่ใจ ให้ 2 คะแนน

ถ้าตอบช่อง ไม่จริง ให้ 1 คะแนน

4.3 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงแล้วจำนวน 40 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการสร้างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้ภาษา และลักษณะของข้อความ

4.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรามาให้คะแนนเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค 25% แบ่งเป็นกลุ่มสูง

ค่า จากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับโดยใช้วิธีการของการแจกแจงที (t - distribution) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2531 : 185) มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.39 - 6.32 แล้วเลือกเอาเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ไว้จำนวน 30 ข้อ

4.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้ว 30 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 171) มีค่าความเชื่อมั่น = 0.91

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อความ	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง
(0) ข้าพเจ้าจะมีความพยายามมากขึ้นเมื่อรู้ตัวว่ามีความสามารถในการใช้ภาษาไทยดีกว่าเพื่อน ๆ...			
(00) ข้าพเจ้ามีความคิดอยู่เสมอว่าอนาคตของตนเองจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการเขียน.....			

แบบแผนการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ที่ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรม

ตามคู่มือครู ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้แบบแผนการวิจัย แบบ Randomized Control Group

Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 216)

ซึ่งมีแผนการวิจัยดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1	-	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัยมีดังนี้

R แทน กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาแบบสุ่ม (Random Assignment)

ER แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group) ซึ่งได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

CR แทน กลุ่มควบคุม (Control Group) ซึ่งได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

X แทน การสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

- แทน การสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

T_1 แทน การสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

T_2 แทน การสอบหลังการทดลอง (Posttest)

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 35 คน
2. จัดปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์ของการเรียนในครั้งนี้ และวิธีประเมินผลการเรียนรู้
3. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. ดำเนินการสอน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยกำหนดให้
 - 4.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยการใช้อุปกรณ์แบบฝึกเสริมทักษะ
 - 4.2 กลุ่มควบคุม สอนโดยการใช้อุปกรณ์ตามคู่มือครู
5. หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับชุดที่ทดสอบก่อนการทดลอง
6. นำกระดาษคำตอบของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มาตรวจให้คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ $t - test$ แบบ Difference Scores
2. เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ $t - test$ แบบ Difference Scores

3. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ t - test แบบ Dependent
4. เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ t - test แบบ Dependent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 59)
 - 1.2 หาค่าความแปรปรวน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2532 : 63)
2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยวิธีสอบซ้ำ แล้วนำผลที่ได้จากการสอบทั้งสองครั้งมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเชื่อมั่น (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 163 - 164)
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (- Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 171)
 - 2.3 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้ t - test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 186)
3. สถิติเพื่อการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้ t - test แบบ Difference Scores (Scott and Werthemer. 1966 : 264)

3.2 เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ และเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน

ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ โดยใช้ $t - test$ แบบกลุ่มไม่เป็นอิสระจากกัน

(ฉ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 87)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลดังนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน คะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนน
MD	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและหลังการทดลอง
SD^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบก่อนการเรียนและหลังการเรียน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t ใน t - distribution
**	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนภายในกลุ่มก่อนและหลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนภายในกลุ่มก่อนและหลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู ปรากฏผลในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	SD ²	t
กลุ่มทดลอง	35	3.97	1.97	
				4.34**
กลุ่มควบคุม	35	2.80	0.58	

จากตาราง 1 แสดงว่าความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นิยายแบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนโดยการใช้นิยายกิจกรรมตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นิยายแบบฝึกเสริมทักษะ มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นิยายกิจกรรมตามคู่มือครู

2. เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นิยายแบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนโดยการใช้นิยายกิจกรรมตามคู่มือครู ปรากฏผลในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	SD ²	t
กลุ่มทดลอง	35	5.71	3.33	
				5.51 ^{***}
กลุ่มควบคุม	35	3.63	2.42	

จากตาราง 2 แสดงว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นิยายแบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนโดยการใช้นิยายกิจกรรมตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นิยายแบบฝึกเสริมทักษะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นิยายกิจกรรมตามคู่มือครู

3. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนภายในกลุ่มก่อนและหลังจากที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ปรากฏผลในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

การทดสอบ	M	S ²	t
ก่อนการทดลอง	15.48	2.43	
			16.74 ^{xx}
หลังการทดลอง	19.45	2.37	

จากตาราง 3 แสดงว่าความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น

4. เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนภายในกลุ่มก่อนและหลังจากที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ปรากฏผลในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

การทดสอบ	M	S ²	t
ก่อนการทดลอง	67.51	47.43	
			18.53**
หลังการทดลอง	73.22	34.12	

จากตาราง 4 แสดงว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทาง การเขียนเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับ การสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการศึกษา ค้นคว้า และผลของการศึกษาค้นคว้าโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้ แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้ แบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตาม คู่มือครู มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตาม คู่มือครู มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

3. ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกัน

4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาควิชาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียน 105 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาควิชาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มควบคุม 35 คน โดยผู้วิจัยสุ่มให้แต่ละกลุ่มได้รับการสอนดังนี้

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 แผนการสอนการฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น

2 แผน คือ

2.1.1 แผนการสอนการฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

2.1.2 แผนการสอนการฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

2.2 แบบทดสอบประกอบด้วย

2.2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

มีค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนน

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจด้านความคิด = 0.81

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจด้านวิธีการเขียน = 0.60

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจด้านการใช้ภาษา = 0.67

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจด้านกลไกประกอบการเขียน = 0.85

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจรวมทั้งฉบับ = 0.79

2.2.2 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราวัดประมาณค่า

(Rating Scale) ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และ

มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.09 - 6.32

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 จัดกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน

3.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3 ดำเนินการสอน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่มโดยกำหนด ดังนี้

3.3.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

3.3.2 กลุ่มควบคุม สอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

3.4 หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ ทำการสอบหลังการเรียน (Posttest) กับนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับชุดที่สอบก่อนการทดลอง

3.5 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Difference Scores
2. เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Difference Scores
3. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและ หลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ โดยใช้ t - test แบบกลุ่มไม่เป็นอิสระจากกัน
4. เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ โดยใช้ t - test แบบกลุ่มไม่เป็นอิสระจากกัน

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏผลดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครูซึ่งเป็นผลเนื่องมาจาก

แบบฝึกเสริมทักษะเป็นแบบฝึกที่ฝึกให้นักเรียนพัฒนาทางด้านความคิดและพัฒนาทางด้านการเขียนเพราะทำให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกการใช้ภาษาโดยมีรูปภาพ และเรื่องราวที่น่าสนใจเป็นสิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด และถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นประโยค ข้อความ และเรื่องราว ดังที่ ประภาศรี สีหอำไพ (2524 : 340) กล่าวว่า การเขียนเป็นการสังเคราะห์สิ่งที่เรารู้มาโดยใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเอง ถ่ายทอดให้ผู้อื่นรู้ การเขียนจึงเป็นทักษะที่ผู้เขียนต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานเขียนของตนโดยใช้ความสามารถในการใช้ภาษาแสดงออกเป็นตัวหนังสือเพื่อสื่อสารความคิดของตนกับผู้อื่น การพัฒนาความคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญมากในกระบวนการเขียน ฉะนั้นการสอนเขียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทางด้านความคิด และพัฒนาทางด้านการเขียนควบคู่กันไป

การใช้แบบฝึกเสริมทักษะจะช่วยพัฒนาความสามารถทั้ง 2 ด้านตามที่กล่าวมาแล้ว

เพราะแบบฝึกเสริมทักษะมุ่งฝึกให้นักเรียนตอบคำถาม 4 ประเภท คือ การถามคำถาม การเขียนสาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์นั้น การเขียนผลของการกระทำ และการปรับปรุงสิ่งของ หรือการกระทำด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ และพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม การที่นักเรียนได้ฝึกอย่างเป็นขั้นตอนและสม่ำเสมอเช่นนี้ ทำให้เกิดความคิด และสามารถเขียนเรื่องราวได้อย่างหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กิลฟอร์ด (Guildford, 1959 : 339-340) ที่ว่าคนที่มี ความคิดสร้างสรรค์จะต้องมีความคล่องในการคิด (Fluency) มีความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และมีความคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ (Originality) ผู้ที่มีลักษณะสามประการนี้สูง ในกระบวนการคิดถือว่าเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์สูง ซึ่งลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ นักเรียน กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะได้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นผลทำให้ความสามารถทางการเขียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศวาท ลัดดากุล (2524 : 71) ที่พบว่า การสอนเขียนโดยใช้นแบบฝึกเสริมทักษะในการสอนทำให้ทักษะการเขียน ของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประทีป ศิริวงษ (2530 : 75-76) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้นแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้นการสอนเรียงความแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเปรียบเทียบแรงจูงใจผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู มีแรงจูงใจผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครูมีแรงจูงใจผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้นแบบฝึกเสริมทักษะ

มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้อีกกรรมตามคู่มือครู ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา จินดา (2529 : 61) ที่ศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ฝึกทักษะการฟังโดยใช้นิทานแล้วทำแบบฝึกหัดจะสูงกว่านักเรียนที่ฝึกทักษะการฟังโดยใช้นิทานแล้วถามตอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการใช้แบบฝึกหัดเพื่อฝึกทักษะจะช่วยให้เด็กนักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นได้ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางทักษะการฟังสูงขึ้นกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วยจึงอาจกล่าวได้ว่าการใช้แบบฝึกเพื่อฝึกทักษะด้านต่าง ๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะทักษะการเขียนแล้วจำเป็นที่สุดที่จะต้องให้นักเรียนได้รับการฝึกบ่อย ๆ การฝึกจากแบบฝึกที่สร้างขึ้นมาอย่างมีขั้นตอน ทำให้นักเรียนสามารถทราบผลของการฝึกได้หลังจากที่ได้ฝึกเสร็จสิ้นแล้ว และจะช่วยให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นอันจะส่งผลให้ความสามารถทางการเรียนสูงขึ้นด้วย ดังที่ไมเยอร์ (Myers. 1965 : 355-363) และรัสเซล (Russel. 1969 : 264-266) ศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้กลุ่มที่เรียนโดยใช้นิทานแล้วทำแบบฝึกเสริมทักษะได้มีโอกาสฝึกเขียนไปตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก กล่าวคือได้ฝึกเขียนจากประโยค ข้อความไปจนถึงเขียนเป็นเรื่องราวได้อย่างสมบูรณ์ จึงเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียนที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึกและช่วยยั่วยุให้คิดตามต่อไป การฝึกเช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองไปทีละน้อย ประกอบกับแบบฝึกยังจูงใจด้วยรูปภาพที่น่าสนใจและข้อความที่เหมาะสมกับยุคสมัย และการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างอิสระในเวลาที่จำกัด ช่วยให้นักเรียนถ่ายทอดความคิดด้วยตัวเองอย่างรวดเร็วเมื่อสิ้นสุดการฝึกแต่ละครั้งนักเรียนได้มีโอกาสร่วมอภิปรายความคิดของตนเองกับเพื่อน ๆ การที่ได้ทราบความคิดของเพื่อน ๆ ย่อมจูงใจให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะได้ฝึกฝนตนเองและได้แสดงความคิดที่แปลกใหม่ออกมาเพื่อเป็นตัวอย่งแก่คนอื่น ๆ บ้าง กล่าวได้ว่านักเรียนในกลุ่มนี้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ตลอดเวลา

ส่วนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการใช้อีกกรรมตามคู่มือครู นักเรียนได้ฝึกหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นฝึกด้วยตนเอง และฝึกกับเพื่อน มีการใช้สื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ หนังสือรูปภาพต่าง ๆ ฯลฯ ในการฝึก ทำให้มีโอกาสนในการฝึกคิดและเขียนน้อยกว่ากลุ่มทดลอง และแม้ว่าในบางคาบครูจะให้ฝึกเขียนในลักษณะเดียวกันและใช้คำสั่งเดียวกันโดยครูเขียนคำสั่งบนกระดาน นักเรียนก็จะติดขัดในช่วงของการเริ่มต้นเขียน คือไม่สามารถเขียนข้อความได้ในทันทีทันใด ทำให้เสียเวลาการฝึกเขียน นอกจากนี้ในบางคาบครูไม่สามารถจะตรวจผลการเขียนให้ทราบได้ทันที ทำให้ขาดความต่อเนื่องและไม่จูงใจนักเรียนได้มากนัก

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น จึงสรุปได้ว่าการสอนทักษะการเขียนนั้น ถ้านักเรียนได้ลงมือฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เกิดกำลังใจและเกิดการคาดหวังความสำเร็จในการฝึกครั้งต่อ ๆ ไปอีก

3. การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้อีกแบบฝึกเสริมทักษะ เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้อีกแบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้อีกแบบฝึกเสริมทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังการใช้อีกแบบฝึกเสริมทักษะสูงขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้อีกแบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นอย่างมีขั้นตอน ช่วยพัฒนาความสามารถทางการเขียนของนักเรียนได้คืบจากคะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จะเห็นว่าก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 15.48 และหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 19.45 ซึ่งนับว่า

เพิ่มขึ้นจากเดิมอันแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของนักเรียนหลังจากการใช้แบบฝึกเสริมทักษะไปแล้ว

ที่เป็นเช่นนี้เพราะแบบฝึกเสริมทักษะที่ใช้ในการทดลองเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดแปลกใหม่ไม่ตายตัว เช่น ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องในแบบฝึกเสริมทักษะแล้วให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อจากเรื่องราวที่กำหนดให้ได้หลายรูปแบบ หลายแง่มุมแตกต่างกันไป การฝึกให้นักเรียนได้แสดงออกทางด้านความคิดอย่างหลากหลายเช่นนี้ ทำให้นักเรียนมีทักษะในการคิด รู้จักคิดอย่างแจ่มแจ้งในสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านพบในชีวิตและในบทเรียน ทำให้การเขียนชัดเจนแจ่มแจ้งไปด้วย การฝึกเช่นนี้จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด พัฒนาความคิดของตนเอง และมีอิสระที่จะแสดงความคิดได้อย่างเต็มที่ การส่งเสริมความคิดทางภาษาซึ่งจะเป็นตัวต้นแบบเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องสอนก่อน แต่เมื่อนำมาให้สังเกตและทำตามแนวไประยะหนึ่งแล้วก็ควรส่งเสริมให้เด็กคิดเองให้แปลกไปจากแบบบ้าง มีชีวิตแบบอยู่ตลอดไปจนกลายเป็นเครื่องสกัดกั้นความคิดอิสระ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2515 : 20) และในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์จะต้องเน้นความคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) ที่มีได้หมายถึงคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงคำตอบเดียว ผู้เรียนจะต้องนำความรู้ ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาใช้ในลักษณะใหม่ ๆ ซึ่งก่อให้เกิดคำตอบใหม่ ๆ หลายคำตอบ (Smith. 1973 ; 9) ซึ่งแบบฝึกเสริมทักษะที่ได้นำไปทดลองครั้งนี้มีคุณสมบัติตามที่กล่าวมานี้ทุกประการ แบบฝึกเสริมทักษะจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี อาจกล่าวได้ว่า การใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นวิธีการที่ดีวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ เมื่อเปรียบเทียบกับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครูแล้วจะพบว่าการกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนได้กระทำในขณะที่ฝึกก็ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสูงขึ้นเช่นกันแต่จะสูงขึ้นในปริมาณที่น้อยกว่าการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

4. การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะหลังการเรียนสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมในการเรียนการสอน การเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้น ช่วยทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุณันทา จินดา (2529 : 61) ที่พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนและแบบฝึกช่วยให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีผลต่อความสำเร็จของการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นอย่างมาก ดังที่ วัฒนา วิสเทีย (2525 : 224-225) ได้เสนอหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้เมื่อนักเรียนมีความรู้สึก อยากคิด อยากเขียน อยากแสดงออก ครูจะต้องแนะแนวทางและสร้างสภาพการณ์ที่จะจูงใจให้นักเรียนอยากคิด อยากเขียน อยากแสดงออก การสอนเขียนจึงจะบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมาย วิธีการดังกล่าวนักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการจูงใจโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ จึงทำให้นักเรียนพัฒนาการของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การสอนทักษะการเขียน ควรใช้สื่อที่เป็นสิ่งเร้าหลาย ๆ อย่าง เช่น ภาพประกอบ หนังสือจากหลาย ๆ สำนักพิมพ์ เพราะนักเรียนแต่ละคนจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าแต่ละอย่างต่างกันไป
2. การสอนทักษะการเขียน ผู้สอนควรตรวจสอบงานเขียนของผู้เรียนโดยละเอียด และชี้แจงให้ผู้เรียนรู้ข้อบกพร่องของตนเองรวมทั้งแนะนำวิธีการแก้ไขเป็นรายบุคคล เพราะแต่ละคนอาจมีข้อบกพร่องต่างกัน

3. เพื่อให้การสอนทักษะการเขียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของผู้สอนและหลักสูตร
ผู้สอนควรกำหนดเกณฑ์การพิจารณาเขียนให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และตรวจพิจารณา
ไปตามเกณฑ์ในแต่ละครั้งไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลทำให้ความสามารถทางการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนแตกต่างกัน เช่น ระดับสติปัญญา ทัศนคติ เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยติดตามผลความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้
แบบฝึกเสริมทักษะ เพื่อดูความคงทนของความสามารถในการเขียนของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล คิชฌิมล. "กลวิธีการสอนวิชาทักษะ," ศูนย์ศึกษา. 13(1) : 12 - 13 ; 2509.

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. จิตวิทยาการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. ห้างหุ้นส่วน
จำกัดศรีเคหา, 2528.

ก่อ สวัสดิพานิช. "แนวการสอนภาษาไทย," คู่มือครูภาษาไทย. เอกสารการนิเทศ
การศึกษา กรมการฝึกหัดครู, 2514.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือภาษาไทย การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์.
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2523.

เกรียงศักดิ์ พราวศรี. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย การคิดแบบ
อเนกนัย การคิดแบบเอกนัย การสร้างมโนภาพ. ปรินทิฟิกันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.

จารุณี กองพลพรม และคนอื่น ๆ. รายงานผลการวิจัยเรื่องหลักสูตรการเขียนภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

จัมลัม โกวิททางกูร. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทักษะ และพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์
และแบบฝึกการเขียนอย่างอเนกนัย. ปรินทิฟิกันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

เชาวนา ยุทธสุริยพันธ์. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับ
ประถมศึกษา และมัธยมระหว่างโรงเรียนสาธิตและโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ.
ปรินทิฟิกันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2514. อัดสำเนา.

ระปะนัย นาคทรรพ. การเขียน 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2524.

_____. การประพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2518.

_____. หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท 042 การเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
อักษรเจริญทัศน์, 2526.

ระปะนัย นาคทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ. ภาษาไทยสำหรับครู : หนังสือประกอบ
คำบรรยายวิชาภาษาไทย 5. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

เดือนดา สุวรรณจินดา. เรียนตามสบายที่ซิมเมอร์ฮิลล์. ศึกษาขยาย, 2520.

บังอร พุ่มสะอาด. การศึกษาเปรียบเทียบขององค์ประกอบของสมรรถภาพสมองด้านการคิด
แบบอเนกนัยทางภาษา ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2518. อัดสำเนา.

ประชุมพร สุวรรณตรา. การเขียนแบบสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการประถมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2523.

ประเทิน มหัทธนี. หลักการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2519.

ประภาศรี สีหอำไพ. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2524.

เปลื้อง ณ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

ประสาธ บัณฑิตกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
และการคิดแบบอเนกนัย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.

พรณี ชูทัย. จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.

พิศมัย สิงห์แก้ว. การใช้เรื่องสั้นของ มณเฑียร จรรย์วงศ์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520

พิศวาท ลัดดากุล. การส้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียน
การสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

พิศวาท ลัดดากุล และสมจิต กัลศิริ. "การสอนเขียนภาษาไทยให้สนุกและถูกแบบ,"
ภาษาพาสานุก. เอกสารประกอบการสัมมนา คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523.

มาสวิมล รักบ้านเกิด. การทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากในวิชาภาษาไทย
กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

รัตน์ ศรีไพรวรรณ. "แบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทยสำหรับเด็กแรกเรียน," คู่มือครู-แนวความคิด
และทรรณะบางประการเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอนเด็กเริ่มเรียนพูดภาษาปีที่ 2.
นครราชสีมา สำนักศึกษาธิการเขต 11, 2517.

ลำน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร
จำกัด, 2531.

วนิดา วงศ์คำวัน. "การนำความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้," วารสารข้าราชการ.
21(1) : 30 - 33 ; พฤศจิกายน, 2519.

วรรณา เครื่องเนียม. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ที่เรียนโดย
ใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุทัยวิทยาคม
จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2531. อัดสำเนา.

วรรณิ์ โสสมประยูร. การเขียนแบบสร้างสรรค์. เอกสารประกอบการเรียนวิชา ประถม 427

ภาคหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.

_____. การเขียนแบบสร้างสรรค์. เอกสารประกอบการเรียนภาคหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

วิจิตร วรุตบางกูร. "ความคิดสร้างสรรค์สำหรับครู," วารสารศึกษาศาสตร์. 1(2) : 41 ;

มกราคม - พฤษภาคม 2520.

วนารณ พ่วงสุวรรณ. การสร้างแบบฝึกการผันวรรณยุกต์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.

ศศิธร (สุทธิแพทย์) ชาญลักษณ์ฉันทน์. การเขียนเชิงสร้างสรรค์. นครราชสีมา :

สหวิทยาลัยอีสานใต้, 2530. อัดสำเนา.

ศศิธร สุทธิแพทย์. แบบฝึกหัดสำหรับสอนเรื่องลึ้นในวิชาภาษาไทยระดับประกาศนียบัตร

วิชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2517. อัดสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. "การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์," คู่มือครูภาษาไทย.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2529.

_____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533).

กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2534.

วาสนา คมสัน. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อยและการสอน

ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.บ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2530. อัดสำเนา.

สนิท ตั้งทวี. การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์, 2529.

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทวัชรพริ้ง. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

ไสว เลี่ยมแก้ว. ความคิดสร้างสรรค์และความถนัดทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถม

ปีที่ 7. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2514. อัดสำเนา.

หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา. สำรวจศึกษานิเทศ. ศึกษาพิเศษภาควิชาภาษาไทย

ฝ่ายนิเทศการสอนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา, 2529.

อารี รังลิ้นท์. กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชา

แนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2527.

_____. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

_____. ความคิดสร้างสรรค์. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

_____. "บทบาทของพ่อแม่และครูที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก," คุรุปริทัศน์.

2(4) : 50 ; พฤศจิกายน 2520.

อารี สันหลวี่. "วิธีสอนแบบสร้างสรรค์," ชุมนุมทางวิชาการ. กรมสามัญศึกษา กระทรวง

ศึกษาธิการ พิมพ์ที่สหกรณ์ขายส่งฯ พระนคร, 2510.

Anastasi, Anne, Psychological Testing. 5th ed. New York : Macmillan Co., 1968.

Anderson, Ronald D. and others. Developing Children Thinking Through Science. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall, 1970.

Barry, Gerald C., Jr. "Teacher Open-Close Mindedness As A Predictor of Student Creativity Progress," Dissertation Abstracts International. 34 : 7577-A; June, 1974.

Bentley, Joseph C. "Creative and Academic Achievement," The Journal of Educational Research. 59 : 269-272; 1965.

Blankenship, Dallas James. "A Study of the Effect of Creativity Training Upon the Self - Concept, Achievement and Creative Performance of First Grade Classroom," Dissertation Abstract International. 36: 7147 A ; May , 1976.

Cox, Arthur M. "Brainstorming : A Creative Problem Solving Technique," Psychological Abstract. 3 : 7a, June, 1959.

Davidson, Jane L. "The Relationship between Teacher's Questions and Pupils Responses during a Directed Reading Activity and Directed Reading Thinking Activity", Dissertation Abstracts International. 31(2) : 6273 - 6274 - A, 1971.

DE Baer, Dorothy Louise. "Study of Relationship of Creativity of Intelligence and Achievement," Dissertation. 25 : 7 3968 ; January, 1965.

Feldhusen, John F., and others. "The Relationship between Academic Grades and Divergent Thinking Scores Derived From Four Different Methods of Testing," The Journal of Experimental Education. Vol., 40 : 35 - 39 ; 1971.

Freud, A. "The Interpretation of Dream," in A - R Brill ZEd. The Basic Writing of Sigmund Freud. p. 193 New York : The Modern Library, 1938.

Getzels, J.W. and P.W. Jackson. Creativity and Intellegence. New York : John Willey' Son Inc., 1962.

Guilford, J.P. Personality. New York, McGraw-Hill. 1959.

Guilford, J.R. "A Psychometric Approach to creativity," in John Curtes Gowan, George D. Demo, and E. Paul Torrance., Creativity Its Educaational Implication. New York : Iden Wileys sons, Inc., 1967.

- Hildreth, Certrude H. Introduction to the Gifted. McGraw - Hill, Inc., 1966.
- Hook, Julius N. Writing Creative. Leseington D.C. Health and Company, 1967.
- Moreno, Joseph M. and John D. Hogan. "The Influence of Race and Social Class Level on the Training of Creative Thinking and Problem Solving Abilities," The Journal of Educational Research. 70 : 91 - 95 ; November-December, 1967.
- Petty, Green. "Language Workbooks and Proctics Materials," Development Language Skills in the Elementary Schools. New York : Allyn and Bacon, 1963.
- River, Willga M. Teaching Foreign Language Skills. The University of Chicago Press, 1968.
- Roger, G.R. "Toward a Theory of Creative," In Creativity. Harmon Worth Penguin Books Ltd., 1970.
- Rosenbaum, Peter S. "Language Instruction and the School," Report of the 20th Annual Round Table Meeting on Lihguistics and Language Studies. p. 112 - 115 ; Washington D.C., George Town University Press, 1969.
- Scott, William A. and Michael Wetheimer. Introduction to Psychological Research. 4 th. ed. New York : John Wiley and Son Inc., 1967.
- St. Romain, Madeleine Duvic. "A Study of Differences in Creative Writing of Children under Varying Stimuli," Dissertation Abstracts. 36 : 244 ; July, 1975.
- Strom, robert D. Psychology for the classroom. New Jersey : Prentice-Hall. Inc., Englewood Cliffs, 1969.
- Taylor, I.A. Creativity. New York : Hasting House, 1959.

Torrance, Paul E. Guiding Creative Talent. New York : Prentice-Hall Inc., Englewood Cliff, N.J., 1962.

_____. Education and The Creative Potential. The Lund Press, Inc., Minneapolis, 1964.

Wallach Michall A. and Kogan Nathan. Mode of Thinking in Young-Children. Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1965.

Williamson, Judy Ruth Wimbish. "A Study of Three Motivational Technique for Creative Writing," Dissertation Abstracts. 33 : 3490 ; January , 1973.

Wolter, Daniel Ralph. "Effect of Feedback on Performance on a Creative Writing Task," Dissertation Abstracts. 36 : 6573 ; April, 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- ค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- ค่า t ของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตาราง 5 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์	ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจ
ด้านความคิด	0.81
ด้านวิธีการเขียน	0.60
ด้านการใช้ภาษา	0.67
ด้านกลไกระบบการเขียน	0.85
รวม	0.79

ตาราง 6 ค่า t ของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์รายข้อ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	4.38	16	3.43
2	3.45	17	5.40
3	3.81	18	3.17
4	4.00	19	4.60
5	4.19	20	3.17
6	5.40	21	4.95
7	4.00	22	5.80
8	3.81	23	4.00
9	3.20	24	3.43
10	3.27	25	4.76
11	3.09	26	4.00
12	3.82	27	5.89
13	4.76	28	4.38
14	4.17	29	6.32
15	3.83	30	5.89

ค่า t สูงสุด = 6.32

ค่า t ต่ำสุด = 3.09

และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ฉบับนี้มีค่าเท่ากับ 0.91

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาภาพที่กำหนดให้อย่างลึกซึ้ง แล้วเขียนถ่ายทอดความคิด
 ความรู้สึก ประสบการณ์ หรือจินตนาการเกี่ยวกับภาพนี้เป็น "ร้อยแก้ว" พร้อมทั้ง
 ตั้งชื่อเรื่อง นักเรียนสามารถเลือกรูปแบบการเขียนได้อย่างอิสระ ทั้งนี้ควรมี
 ความยาวไม่ต่ำกว่า 1 หน้ากระดาษ ใช้เวลา 50 นาที

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจผู้สมัคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น รวมถึงลักษณะนิสัยที่ท่านมักประพฤติปฏิบัติ ไม่มีคำตอบใดที่ถูกหรือผิด โปรดตอบให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน

วิธีการตอบ

ในกระดาษคำตอบจะมีช่องให้ท่านเลือกตอบอยู่ 3 ช่องด้วยกัน แต่ละช่องจะมีข้อความต่าง ๆ เรียงตามลำดับคือ "จริง" "ไม่แน่ใจ" "ไม่จริง" ขอให้ท่านอ่านข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ และพิจารณาตนเองว่ามีลักษณะเช่นนี้หรือไม่เพียงใด ถ้าคิดว่าตนเองมีลักษณะเช่นนั้นมากที่สุดจริง ๆ ก็ให้ทำเครื่องหมายในช่อง "จริง" หากมีความรู้สึก "ไม่แน่ใจ" ให้ทำเครื่องหมายในช่อง "ไม่แน่ใจ" หรือถ้าคิดว่าตนเองไม่มีลักษณะเช่นนั้นเลยก็ให้ทำเครื่องหมายในช่อง "ไม่จริง" ตามลำดับ

ตัวอย่าง (0) เมื่อครูแนะนำให้ท่านงานเขียนที่น่าสนใจเรื่องใดก็ตาม ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะไปศึกษางานเขียนนั้น ๆ เสมอ

จากตัวอย่างนี้ถ้าท่านคิดว่าข้อความดังกล่าวตรงกับลักษณะของท่านก็ให้ท่านทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่อง "จริง" ดังนี้

ข้อที่	ความรู้สึก	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง
	ข้อความ			
(0)	เมื่อครูแนะนำให้ท่านงานเขียนที่น่าสนใจเรื่องใดก็ตาม ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะไปศึกษางานเขียนนั้น ๆ เสมอ.			

ขอขอบคุณในความร่วมมือครั้งนี้

ข้อที่	ความรู้สึก ข้อความ	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง
1	ข้าพเจ้าชอบวิธีเรียนด้วยการใช้ความคิด ของตนเอง.....			
2	ข้าพเจ้ามีความค้อยู่เสมอว่า อนาคตของ ตนเองจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จใน การเรียน.....			
3	เมื่อครูภาษาไทยมอบหมายงานให้ทำ ข้าพเจ้าจะทำให้เสร็จเรียบร้อยทัน กำหนดส่งเสมอ.....			
4	ข้าพเจ้าชอบเปรียบเทียบผลงานของ ตนเองกับผู้อื่นเสมอ.....			
5	เมื่อข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมาย ได้ถูกต้องข้าพเจ้าจะดีใจมาก.....			
6	เมื่อข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ คะแนนดีข้าพเจ้าจะภูมิใจมาก.....			
7	ถึงแม้ว่าการทำงานที่ครูมอบหมายจะยาก สักเพียงใด ข้าพเจ้าก็เต็มใจที่จะทำ....			
8	ข้าพเจ้ารู้สึกวิตกกังวลเสมอในขณะที่ ยังทำงานที่ครูมอบหมายมาให้ไม่สำเร็จ..			

ข้อที่	ความรู้สึก ข้อความ	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง
9	เมื่อข้าพเจ้าตอบคำถามในขณะที่เรียนฝึก ข้าพเจ้าจะกระตือรือร้นในการหาคำตอบ ที่ถูกต้องใหม่.....			
10	เมื่อข้าพเจ้าทำข้อสอบหรือแบบฝึกหัด ภาษาไทย ข้าพเจ้าต้องการทราบผล การฝึกหัดทุกครั้ง.....			
11	ทุกครั้งที่คุณได้หมายเพื่อทำการสอบวิชา ภาษาไทย ข้าพเจ้าจะเตรียมตัวมาสอบ อย่างดี.....			
12	เมื่อข้าพเจ้าทำคะแนนสอบวิชาภาษาไทย ครั้งแรกได้คะแนนต่ำ ข้าพเจ้าจะอดทน ทำครั้งต่อ ๆ ไปให้ได้คะแนนสูงขึ้น.....			
13	ข้าพเจ้าปรารถนาจะเป็นผู้มีความมั่นใจ ในความสามารถของตนเอง.....			
14	ทุกครั้งที่ทำแบบฝึกหัดวิชาภาษาไทย ข้าพเจ้าชอบทำข้อยาก ๆ มากกว่า ข้อง่าย ๆ.....			
15	ข้าพเจ้ามีความพยายามอย่างยิ่งที่จะทำ อะไรให้ดีกว่าที่ตั้งใจไว้.....			

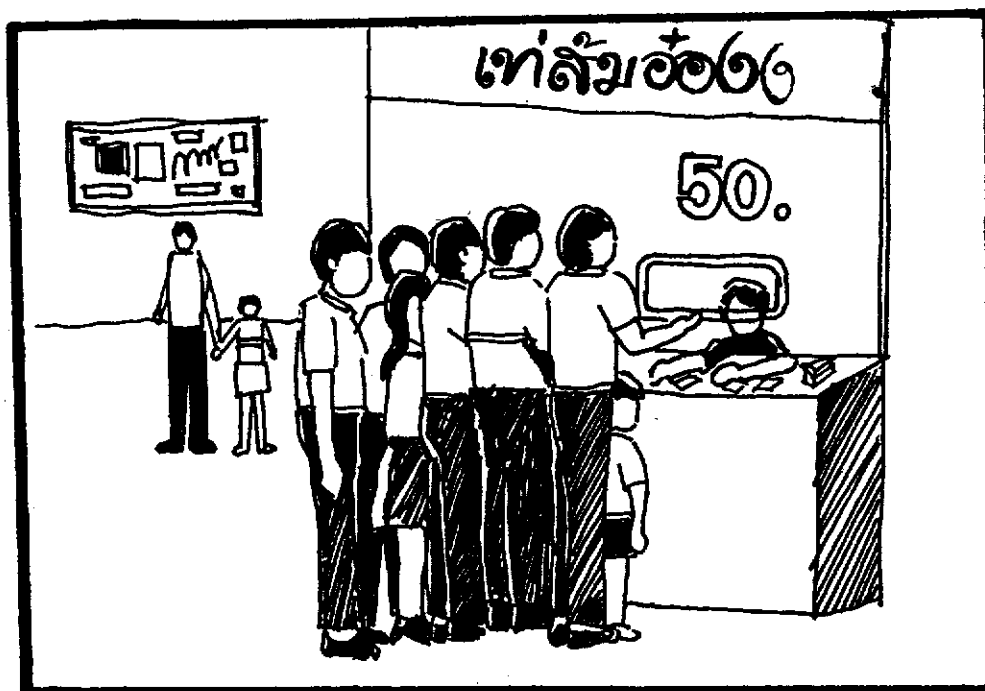
ข้อที่	ความรู้สึก ข้อความ	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง
16	ข้าพเจ้าปรารถนาจะสร้างผลงานให้ แปลกไปจากของผู้อื่น.....			
17	เมื่อข้าพเจ้าทำงานอะไร ข้าพเจ้า มุ่งหวังในผลของงานนั้นทุกครั้ง.....			
18	เมื่อเรียนบทเรียนใด ๆ ในวิชาภาษาไทย เสร็จสิ้น ข้าพเจ้าปรารถนาจะให้ครู มอบหมายงานให้ทำ เพื่อเป็นการสำรวจ ความเข้าใจของตนเองอีกครั้งหนึ่ง.....			
19	เพื่อนที่ข้าพเจ้าชอบนั้น มักเป็นคนที่ชอบ ใช้ความคิดของตนเอง.....			
20	เพื่อนที่ข้าพเจ้าสนิทสนมด้วยนั้น มักเป็น คนที่ชอบเรียนวิชาภาษาไทยและต้องการ จะทำคะแนนวิชาภาษาไทยให้ได้อยู่เสมอ..			
21	ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะเป็นผู้มีความ สามารถทางทักษะการเขียน.....			
22	ข้าพเจ้าเชื่อเสมอว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนทักษะการเขียนในวิชาภาษาไทย ส่วนใหญ่อยู่ที่การฝึกฝนของผู้เรียนเอง...			

ข้อที่	ความรู้สึก ข้อความ	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง
23	ข้าพเจ้าคิดว่า การได้ฝึกฝนสิ่งที่เรียน ด้วยตนเองบ่อย ๆ จะทำให้ข้าพเจ้าได้ แสดงความคิดเห็นของตนเองมากขึ้น และจะช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ทางทักษะการเขียนขึ้นได้.....			
24	เมื่อข้าพเจ้าเริ่มงานเขียน ข้าพเจ้ามัก จะทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อนแล้วจึงหยุดพัก			
25	ข้าพเจ้าตั้งความหวังเกี่ยวกับเรื่องราว การเขียนไว้สูง เพื่อที่จะได้ใช้ความ พยายามและความสามารถในถึงขั้นที่ตั้งไว้			
26	เมื่อประสบความสำเร็จในการฝึกฝน ด้านทักษะการเขียนในวิชาภาษาไทย ข้าพเจ้าจะคิดหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อที่จะช่วยให้การเขียนประสบความสำเร็จ			
27	ข้าพเจ้าชอบสะสมข้อเขียนที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ เอาไว้			
28	เมื่อมีเวลาว่าง ข้าพเจ้าจะใช้เวลา เหล่านั้นเขียนหรือบันทึกสิ่งต่าง ๆ ไว้ อ่าน.....			

ข้อที่	ความรู้สึก ข้อความ	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง
29	นอกจากการฝึกเขียนตามที่ครูมอบหมาย ให้ทำแล้ว เมื่อข้าพเจ้ามีเวลาว่าง ก็จะ ศึกษางานเขียนของนักเขียนที่มีชื่อเสียง อยู่เสมอ.....			
30	เมื่อครูแนะนำให้อ่านงานเขียนที่น่าสนใจ เรื่องใดก็ตาม ข้าพเจ้ามีความกระตือ รือวันที่จะไปศึกษางานเขียนนั้น ๆ เสมอ.			

ภาคผนวก ค
แบบฝึกเสริมทักษะ

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 1 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด

กิจกรรม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการตั้งคำถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนดูรูปภาพข้างบนแล้วเขียนคำถามเท่าที่จะคิดได้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในรูปนี้ ถามสิ่งที่คุณคิดว่านักเรียนต้องรู้เพื่อที่จะเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นและต้องไม่ถามคำถามซึ่งสามารถตอบได้โดยการดูจากรูปภาพ

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนลองเดาสาเหตุของการกระทำในรูปภาพดังกล่าว สิ่งนั้นอาจจะ เป็นสิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นก่อนหน้าเหตุการณ์ในภาพ หรือเกิดขึ้นมานานแล้วก็ได้ นักเรียนควรพยายามเดาสาเหตุให้ได้มากที่สุด

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....ห้อง.....

ตอนที่ 1

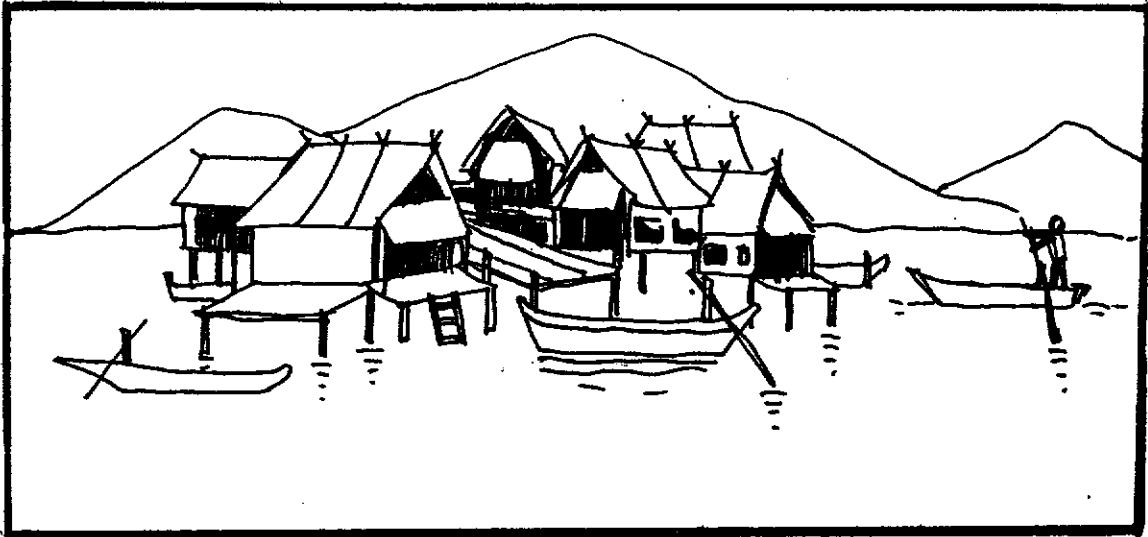
- คำถามที่ 1.....
- คำถามที่ 2.....
- คำถามที่ 3.....
- คำถามที่ 4.....
- คำถามที่ 5.....
- คำถามที่ 6.....
- คำถามที่ 7.....
- คำถามที่ 8.....
- คำถามที่ 9.....
- คำถามที่ 10.....
- คำถามที่ 11.....
- คำถามที่ 12.....
- คำถามที่ 13.....
- คำถามที่ 14.....
- คำถามที่ 15.....
- คำถามที่ 16.....
- คำถามที่ 17.....
- คำถามที่ 18.....
- คำถามที่ 19.....
- คำถามที่ 20.....

ตอนที่ 2

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....
5.
.....
6.
.....
7.
.....
8.
.....
9.
.....
10.
.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 1)

"หมู่บ้านชาวประมง"

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด

กิจกรรม ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิด

สมมติว่าที่หมู่บ้านชาวประมง จังหวัดชลบุรี มีคนอาศัยอยู่ประมาณ 200 คน คนในหมู่บ้านนี้ค่อนข้างยากจน ส่วนใหญ่มีอาชีพหาปลา มีครอบครัวที่ฐานะดีอยู่เพียง 3 ครอบครัว เท่านั้นซึ่งมีรถยนต์เป็นพาหนะสามารถเดินทางติดต่อค้าขายกับหมู่บ้านอื่น ๆ ได้ ครอบครัวทั้ง 3 นี้ไม่ช่วยเหลือหรือร่วมมือกับชาวบ้านเลยเพราะกลัวชาวบ้านจะเอาเปรียบและไม่อยากเกี่ยวข้องกับคนจน เกรงว่าจะเสียศักดิ์ศรี แต่ครอบครัวทั้ง 3 นั้นก็อยู่สุขสบายเรื่อยมา

ในปีนีปรากฏว่าราคาปลาทะเลตกต่ำเพราะต่างประเทศไม่ยอมรับซื้อ ชาวบ้านซึ่งยากจนอยู่แล้วยิ่งยากจนข้นแค้นลงไปอีกทำให้เกิดความอดอยากและเกิดโรคภัยเบียดเบียน คำชี้แจง นักเรียนคิดว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นกับครอบครัวทั้ง 3 นี้บ้าง ขอให้นักเรียนคิดถึง การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับหมู่บ้านชาวประมง

ขอให้นักเรียนพยายามเขียนเป็นข้อ ๆ และแปลก ๆ ในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้ (ตอบเป็นข้อ ๆ)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....ห้อง.....

คำถามข้อที่ 1.

.....

คำถามข้อที่ 2.

.....

คำถามข้อที่ 3.

.....

คำถามข้อที่ 4.

.....

คำถามข้อที่ 5.

.....

คำถามข้อที่ 6.

.....

คำถามข้อที่ 7.

.....

คำถามข้อที่ 8.

.....

คำถามข้อที่ 9.

.....

คำถามข้อที่ 10

.....

คำถามข้อที่ 11.

.....

คำถามข้อที่ 12.

.....

คำถามข้อที่ 13.

.....

คำถามข้อที่ 14.

.....

คำถามข้อที่ 15.

.....

คำถามข้อที่ 16.

.....

คำถามข้อที่ 17.

.....

คำถามข้อที่ 18.

.....

คำถามข้อที่ 19.

.....

คำถามข้อที่ 20.

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 2)

"ปลูกดอกไม้"

จุดประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด

กิจกรรม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการตั้งคำถาม

คำชี้แจง จากรูปภาพข้างบนน้อยกับน้อยกำลังอยู่หลังบ้าน ให้นักเรียนลองใช้
ความสังเกตดูสิ่งต่าง ๆ แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรูปภาพนี้ ซึ่งเป็นคำถาม
ที่ไม่สามารถหาคำตอบได้จากรูปภาพโดยตรง ให้นักเรียนพยายามเขียนให้มากที่สุด

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิดหาเหตุผล

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนได้ทำตอนที่ 1 แล้วนักเรียนคิดว่า เหตุใดน้อยกับน้อยจึง
มาทำงานอยู่ตามลำพัง จึงให้คำอธิบายประกอบด้วยว่า เพราะเหตุใดนักเรียนจึงคิดเช่นนั้น

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....ห้อง.....

ตอนที่ 1

คำตอบข้อที่ 1.

.....

คำตอบข้อที่ 2.

.....

คำตอบข้อที่ 3.

.....

คำตอบข้อที่ 4.

.....

คำตอบข้อที่ 5.

.....

คำตอบข้อที่ 6.

.....

คำตอบข้อที่ 7.

.....

คำตอบข้อที่ 8.

.....

คำตอบข้อที่ 9.

.....

คำตอบข้อที่ 10

.....

- คำตอบข้อที่ 11.
.....
- คำตอบข้อที่ 12.
.....
- คำตอบข้อที่ 13.
.....
- คำตอบข้อที่ 14.
.....
- คำตอบข้อที่ 15.
.....
- คำตอบข้อที่ 16.
.....
- คำตอบข้อที่ 17.
.....
- คำตอบข้อที่ 18.
.....
- คำตอบข้อที่ 19.
.....
- คำตอบข้อที่ 20.
.....

ตอนที่ 2

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

6.

.....

7.

.....

8.

.....

9.

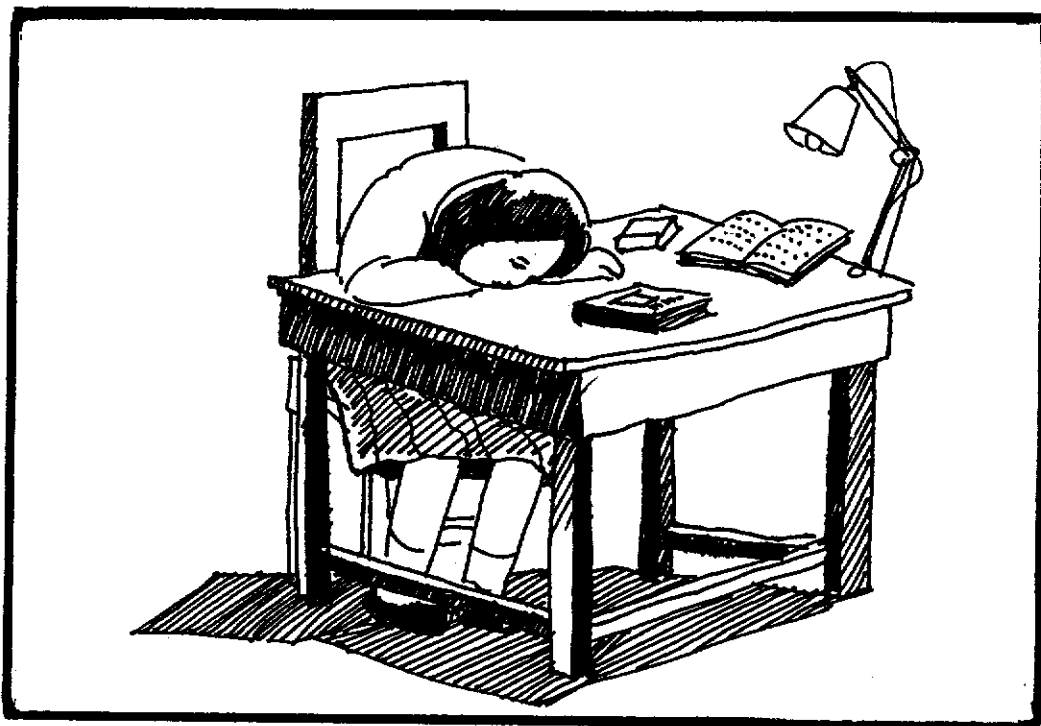
.....

10.

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 3)

"ก่อนสอบ"

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม

กิจกรรม ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิด

สมมติว่าทุกครั้งที่มีการสอบ นักเรียนชั้น ม.3 ทุกคนจะบนเทวดาอารักษ์หรือพระพุทธรูปที่เคารพนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์ เพื่อขอให้สอบได้แล้วจะแก้บนด้วยการปิดทองหรือนำของที่นักเรียนชอบมาถวาย โดยคิดว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะช่วยให้นักเรียนสอบได้จึงไม่ดูหนังสือ

คำชี้แจง นักเรียนคิดว่าผลของการกระทำดังกล่าวจะเป็นอย่างไร ขอให้นักเรียนเขียนอธิบายประกอบด้วยว่าเหตุใดนักเรียนจึงคิดว่าผลจะเป็นเช่นนั้น นักเรียนจะแก้ไขพฤติกรรมนั้นหรือไม่ อย่างไรบ้าง ให้นักเรียนตอบในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้ (ตอบเป็นข้อ ๆ)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....ห้อง.....

คำตอบข้อที่ 1.

.....

คำตอบข้อที่ 2.

.....

คำตอบข้อที่ 3.

.....

คำตอบข้อที่ 4.

.....

คำตอบข้อที่ 5.

.....

คำตอบข้อที่ 6.

.....

คำตอบข้อที่ 7.

.....

คำตอบข้อที่ 8.

.....

คำตอบข้อที่ 9.

.....

คำตอบข้อที่ 10

.....

คำตอบข้อที่ 11.

.....

คำตอบข้อที่ 12.

.....

คำตอบข้อที่ 13.

.....

คำตอบข้อที่ 14.

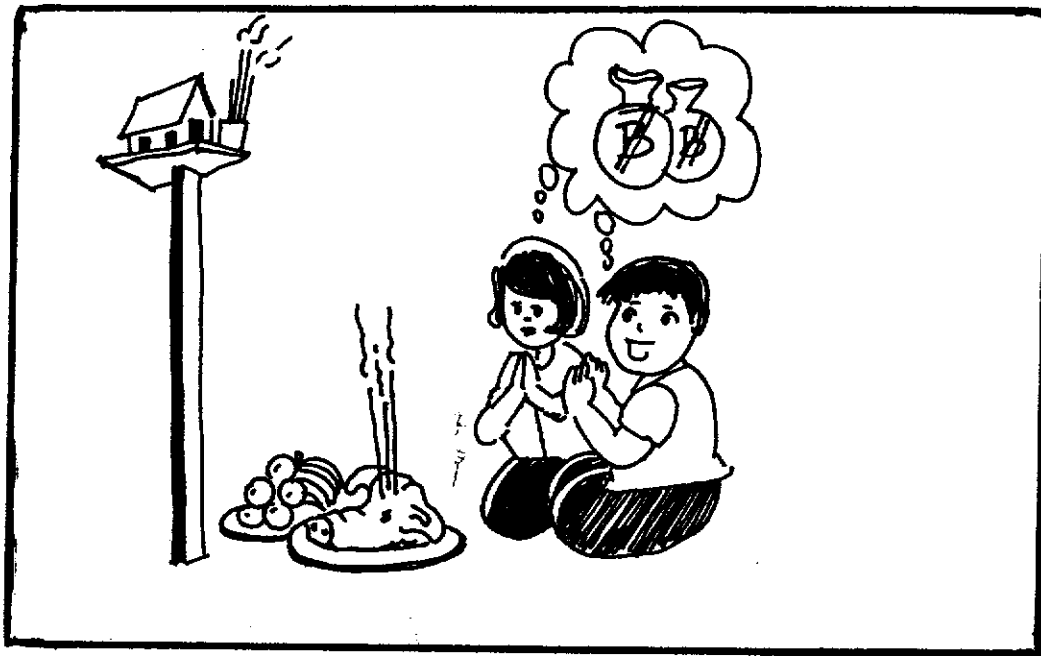
.....

คำตอบข้อที่ 15.

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 1)

"สินบน"

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด

กิจกรรม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการตั้งคำถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนดูรูปภาพข้างบนแล้วเขียนคำถามเท่าที่จะคิดได้ ถามเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่นักเรียนจำเป็นต้องรู้เพื่อที่จะเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นและต้องไม่ตั้งคำถามซึ่งสามารถตอบได้โดยการดูจากรูปภาพ เมื่อหมดเวลาแล้วให้ทำตอนที่ 2 ต่อไป

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนลองเดาสาเหตุของการกระทำในรูปภาพดังกล่าว สิ่งนั้นอาจจะเป็นสิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นก่อนหน้าเหตุการณ์ในภาพหรือเกิดขึ้นมานานแล้วก็ได้ นักเรียนควรพยายามเดาสาเหตุให้ได้มากที่สุด อย่ากลัวการเดา

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....ห้อง.....

ตอนที่ 1

คำตอบข้อที่ 1.

.....

คำตอบข้อที่ 2.

.....

คำตอบข้อที่ 3.

.....

คำตอบข้อที่ 4.

.....

คำตอบข้อที่ 5.

.....

คำตอบข้อที่ 6.

.....

คำตอบข้อที่ 7.

.....

คำตอบข้อที่ 8.

.....

คำตอบข้อที่ 9.

.....

คำตอบข้อที่ 10

.....

ตอนที่ 2

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

6.

.....

7.

.....

8.

.....

9.

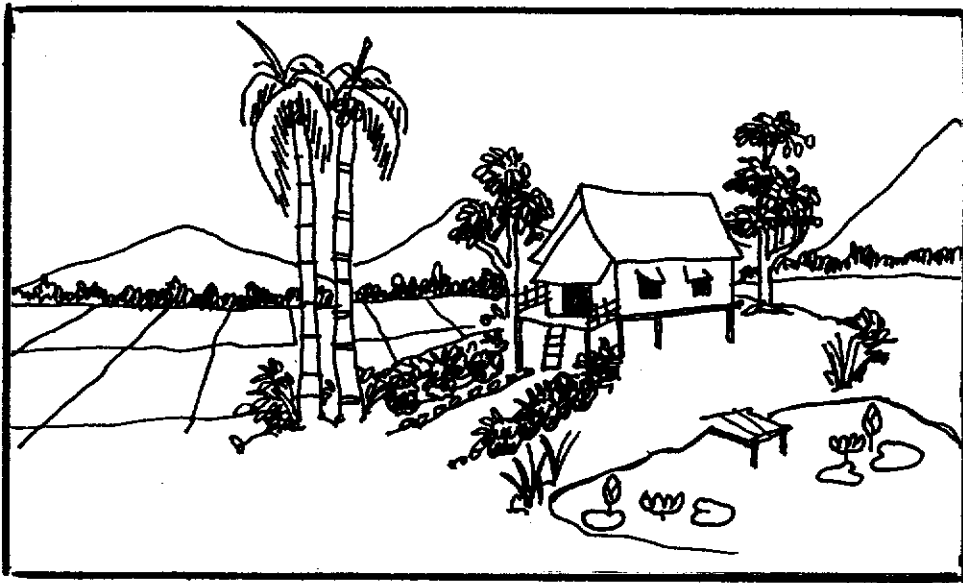
.....

10.

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 2)

"บ้านของฉัน"

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด

กิจกรรม ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิด

สมมติว่าบ้านของนักเรียนเป็นบ้านเล็ก ๆ อยู่บนเนินกลางทุ่งนา มีสระน้ำคเคี้ยวอยู่ทางด้านตะวันออกของตัวบ้าน ในสระมีบัวสีขาว แดง และเหลือง มีสะพานเล็ก ๆ ทอดลงไปในสระหน้าบ้าน เนื้อที่กว้าง มีมะม่วงหาวยูงอยู่ 2 ต้น ต้นหนึ่งอยู่ตรงหน้าห้องกินข้าว และอีกต้นหนึ่งอยู่เยื้องมาทางห้องรับแขก นอกจากนี้ยังมีต้นมะพร้าวแฝดอยู่หน้าบ้านเกือบชิดถนน และมีไม้ดอก เช่น ดอกเข็มสีแดง เหลือง กุหลาบมอญสีชมพู ดอกดาวเรืองซึ่งปลูกไว้เป็นหย่อม ๆ เหมือนกันขึ้นเองตามธรรมชาติ.... ซึ่งต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

คำชี้แจง ให้นักเรียนคิดถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเป็นไปในอนาคตน่าว่าจะเป็นตัวบุคคล อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ พืชพันธุ์ไม้ และผลที่เกิดขึ้นอีกเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงนั้น

ขอให้นักเรียนใช้ความพยายามเขียนให้ได้อีก ๑ และแปลก ๆ ในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้ (ตอบเป็นข้อ ๆ)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....ห้อง.....

คำตอบข้อที่ 1.

.....

คำตอบข้อที่ 2.

.....

คำตอบข้อที่ 3.

.....

คำตอบข้อที่ 4.

.....

คำตอบข้อที่ 5.

.....

คำตอบข้อที่ 6.

.....

คำตอบข้อที่ 7.

.....

คำตอบข้อที่ 8.

.....

คำตอบข้อที่ 9.

.....

คำตอบข้อที่ 10

.....

คำตอบข้อที่ 11.

.....

คำตอบข้อที่ 12.

.....

คำตอบข้อที่ 13.

.....

คำตอบข้อที่ 14.

.....

คำตอบข้อที่ 15.

.....

คำตอบข้อที่ 16.

.....

คำตอบข้อที่ 17.

.....

คำตอบข้อที่ 18.

.....

คำตอบข้อที่ 19.

.....

คำตอบข้อที่ 20

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 3)

"เทศกาลทอดกฐิน"

ออกพรรษาแล้ว และตลอดไปจนถึงกลางเดือน 12 เป็นเทศกาลทอดกฐินซึ่งเป็นที่ยินดีปรีดาและรื่นเริงของชาวบ้าน ด้วยจะมีโอกาสทำบุญสุนทานไปพร้อมกับความสนุกสนานว่า เริงใจ "คนแต่ก่อนเคยพูดว่า "ทอดกฐินวันหนึ่ง" แม้จะเข้าใจคำว่า "ทอดกฐิน" แต่อยากทราบว่า วันหนึ่งคืออะไร ก่อนวันทอดกฐินชาวบ้านจะไปเลือกวัดและจองไว้ล่วงหน้า ส่วนใหญ่จะเลือกแต่วัดในหมู่บ้านอื่น ๆ เพื่อจะได้ไปแห่กฐินกันอย่างครึกครื้นสนุกสนาน หมู่บ้านอื่นก็จะเตรียมตัวต้อนรับผู้ที่มาทอดกฐินที่วัดในหมู่บ้านของตน จะมีการกินเลี้ยงและเล่นกันอย่างสนุกสนาน ส่วนงานทอดกฐินในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลออกไปนั้น จะได้ทั้งความรู้ คุณค่าทางจิตใจ และได้เห็นภูมิประเทศแปลก ๆ งาม ๆ และยังสามารถนำสิ่งแปลก ๆ งาม ๆ ไปเป็นแบบอย่างของตนเองได้ ดังนั้นประเพณีทอดกฐินของชาวบ้านจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมาก ผลบุญและความสนุกสนานที่ได้นี้จะเปลี่ยนชีวิตที่เคยคร่ำเคร่งให้กลายเป็นชีวิตที่สดชื่นได้ระยะหนึ่ง ประเพณีจึงมีค่าควรแก่ชีวิตของคน และได้สืบทอดต่อกันมาอย่างไม่มีขาดสาย อาจจัดเป็นการศึกษาของคนแต่ก่อนที่มุ่งจะฝึกฝนเพื่อให้เป็นคนใจบุญ รู้ค่าของความสำเร็จและเป็นคนที่มีจิตใจว่า เริงไม่ดับแคบ

(จากหนังสือคู่มือครู เสริมทักษะภาษาไทย ท 211 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ หน้า 80)

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดวิริย
กิจกรรม ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิด
คำชี้แจง จากเรื่อง "เทศกาลทอดกฐิน" ว่าวันสำคัญทางพุทธศาสนายังคงเป็นประเพณีที่มีค่าควรแก่การดำเนินชีวิตของคน

นักเรียนคิดว่าจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เด็กวัยรุ่นสนใจไปวัดเมื่อถึงวันสำคัญทางพุทธศาสนาเพื่อฟังธรรมปฏิบัติธรรมแทนที่จะชวนกันไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ขอให้นักเรียนคิดหลาย ๆ วิธี แล้วเขียนในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....ห้อง.....

คำตอบข้อที่ 1.

.....

คำตอบข้อที่ 2.

.....

คำตอบข้อที่ 3.

.....

คำตอบข้อที่ 4.

.....

คำตอบข้อที่ 5.

.....

คำตอบข้อที่ 6.

.....

คำตอบข้อที่ 7.

.....

คำตอบข้อที่ 8.

.....

คำตอบข้อที่ 9.

.....

คำตอบข้อที่ 10

.....

คำตอบข้อที่ 11.

.....

คำตอบข้อที่ 12.

.....

คำตอบข้อที่ 13.

.....

คำตอบข้อที่ 14.

.....

คำตอบข้อที่ 15.

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 1)

"สวนในฝัน"

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม

กิจกรรม ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิดปรับปรุงสวน

จากเรื่องเด็กบ้านสวน บ้านของผู้เขียนมีที่เป็นสองแปลง ตอนที่เห็นตัวบ้านนั้นก็มีเนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ มีที่ว่างเป็นสนามหญ้าเล็ก ๆ 2 สนาม มีกรงดินเลี้ยงนกสาวพัด เช่น

นกเขา เป๊ะเหสัง ไสวไช้ว คีรีบูน และนกยูง มีต้นไม้ เช่น มะม่วง ละมุด และขนุน เป็นต้น ส่วนหน้าบ้านที่ติดกับถนนอิฐเดินเข้าบ้านระหว่างคลองวัดดอกน้ำกับถนนยาวก่อนเข้าบ้านประมาณ 80 เมตร นี้มีต้นชมพูประมาณ 10 ต้น มีทั้งกระหล่ำป่ำแดง เขียว ชมพูเปี้ย และชมพูนาก รวมกันปลูกเป็นระยะ ๆ และต้นชมพูหลายต้นเอนไปทางคลอง

นักเรียนพยายามคิดวิธีที่จะปรับปรุงสวนเพื่อให้เป็นสถานที่ที่ประทับใจและเหมาะสมแก่การเข้าไปพักผ่อนสำหรับทุกคน

คำชี้แจง ให้นักเรียนพยายามคิดวิธีที่จะปรับปรุงสวนเพื่อให้เป็นสถานที่ที่ประทับใจและเหมาะสมแก่การเข้าไปพักผ่อนสำหรับทุกคน พยายามเขียนให้มาก ๆ และแปลก ๆ เพราะแนวความคิดของนักเรียนอาจจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงสวนให้สวยงามและน่าสนใจสำหรับเด็ก ๆ ในอนาคตก็ได้

กระดาษคำตอบ

ชื่อ นามสกุล ชั้น ห้อง

คำตอบข้อที่ 1.

.....

คำตอบข้อที่ 2.

.....

คำตอบข้อที่ 3.

.....

คำตอบข้อที่ 4.

.....

คำตอบข้อที่ 5.

.....

คำตอบข้อที่ 6.

.....

คำตอบข้อที่ 7.

.....

คำตอบข้อที่ 8.

.....

คำตอบข้อที่ 9.

.....

คำตอบข้อที่ 10

.....

คำตอบข้อที่ 11.

.....

คำตอบข้อที่ 12.

.....

คำตอบข้อที่ 13.

.....

คำตอบข้อที่ 14.

.....

คำตอบข้อที่ 15.

.....

คำตอบข้อที่ 16.

.....

คำตอบข้อที่ 17.

.....

คำตอบข้อที่ 18.

.....

คำตอบข้อที่ 19.

.....

คำตอบข้อที่ 20.

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 2)

"กรูแก้ว"

วัตถุประสงค์ ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิด

จากเรื่อง "กรูแก้ว" ในหนังสือจากหนึ่งในชีวิต ของ "บุญเหลือ"

กรูแก้วเป็นนิสิตหญิงที่สวย ฉลาด และมีเสน่ห์ หล่อนได้พบและคุ้นเคยกับชายหนุ่มผู้หนึ่ง
ชื่อกิตติมาน ทั้งสองต่างพอใจซึ่งกันและกัน และสนิทสนมกันบ่อยครั้ง จนกรูแก้วเข้าใจว่า
กิตติมานรักหล่อน ต่อมาเมื่อข่าวดังหนังสือพิมพ์ว่า กิตติมานหนีไปกับญาติของเขาซึ่งเป็นนิสิตใน
มหาวิทยาลัยเดียวกับกรูแก้ว กรูแก้วไม่ได้พบกับกิตติมานในเวลาที่ควรจะได้พบกัน กรูแก้ว
จึงเกิดความรู้สึกผิดหวังและหวั่นไหว.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนพรรณนาถึงความรู้สึกผิดหวังและหวั่นไหวของหญิงสาวจากนวนิยาย
เรื่อง "กรูแก้ว" ตามความคิดของนักเรียน

ในการเขียนคำตอบนี้ให้นักเรียนใช้ภาษาที่แสดงภาพอย่างชัดเจน พยายาม
เขียนให้มาก ๆ และแปลก ๆ ให้ทำในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....ห้อง.....

คำตอบข้อที่ 1.

.....

คำตอบข้อที่ 2.

.....

คำตอบข้อที่ 3.

.....

คำตอบข้อที่ 4.

.....

คำตอบข้อที่ 5.

.....

คำตอบข้อที่ 6.

.....

คำตอบข้อที่ 7.

.....

คำตอบข้อที่ 8.

.....

คำตอบข้อที่ 9.

.....

คำตอบข้อที่ 10

.....

คำตอบข้อที่ 11.

.....

คำตอบข้อที่ 12.

.....

คำตอบข้อที่ 13.

.....

คำตอบข้อที่ 14.

.....

คำตอบข้อที่ 15.

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 3)

"ครูคลุม"

ประเสริฐ เขยชิด

ครูคลุมยังไม่หัดรอบครัว ท่านเคร่งครัดต่อระเบียบไม่คลอนแคลน ขมิ้ม เกร็งเครียด ไม่เคลียเคล้ากับใคร เคลิบเคลิ้มแต่แต่งโคลง เวลาท่านครีบท่านทำเสียงโครมคราม เพื่อให้ศิษย์ครั่นคร้าม จนถึงขั้นตะคอกให้กลับคล้ายว่าเคื่องแค้น จนนักเรียนกลางแกลงไม่ครีกครื้น ท่านจะคร่ำครวญอยู่บ่อย ๆ ว่านักเรียนเขี้ยวฉลาดไม่พิเคราะห์ เวลาท่านคลาไคลก็ค่อย ๆ เคลื่อนคล้อย ท่านช่างคิดจึงทำอะไรไม่ขลุกขลัก คลุมเครือ และเคอะเขิน วันหนึ่งนักเรียนโค้ง วังขนท่านดังโครม นักเรียนคล่อมอยู่ครึ่งตัว ท่านเคื่องแค้นแทบคลั่ง แต่คลายอย่างคล่อง แคล้ว ท่านไม่คลายโกรธจะแจ้งผู้ปกครองนักเรียน นักเรียนหาว่าใส่ไคล่เรื่องยังไม่จบโปรด คลี่คลายเอาเอง

วัตถุประสงค์ ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิด

คำชี้แจง จากเรื่อง "ครูคลุม" ให้นักเรียนใช้ความคิดที่เป็นจินตนาการเขียนพรรณนาเพื่อ คลี่คลายเรื่องต่อจากเรื่องราวที่ให้ไว้จนจบบริบูรณ์

ในการเขียนคำตอบนั้นให้นักเรียนใช้ภาษาที่แสดงภาพอย่างชัดเจน พยายามเขียน ให้มาก ๆ และแปลก ๆ ให้ทำในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....ห้อง.....

คำตอบข้อที่ 1.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 2.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 3.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 4.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 5.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 6.

.....

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 5 (คาบที่ 1)

"เพื่อน"

มนุษย์ชอบอาศัยอยู่รวมกันเป็นสังคมใหญ่ ประกอบไปด้วยสมาชิกของแต่ละครอบครัวจำนวนมาก ทุกคนช่วยกันสร้างสรรค์ระเบียบประเพณีและวัฒนธรรมขึ้นเป็นของสังคมหรือชุมชนนี้ด้วยการนับถือเป็นญาติพี่น้องกัน คนชรา คนหนุ่มสาวและเด็กต่างมีเพื่อนที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกันไว้เป็นเพื่อนคบหาสมาคม สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์หรือเที่ยวเตร่รักใคร่และเล่นกันด้วยความสนุกสนานสามัคคีกันตามวัย เพื่อนจึงมีความสำคัญต่อเรา เพราะเพื่อนที่ดีจะช่วยให้เรามีความสุขกาย สบายใจ เขาจะช่วยปลดปล่อยจิตใจเมื่อเรามีทุกข์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และยินดีเมื่อเราสุขสบาย

ฉันเป็นคนโชคดียิ่งที่มีเพื่อนที่รักและหวังดีต่อฉันคนหนึ่ง เขาได้ติดตามห่วงใยฉันตลอดชีวิตของเขา บัดนี้เขาได้ตายจากฉันไปแล้วแต่ฉันไม่เคยลืมเขา ทุกครั้งที่ฉันนึกถึงเขาฉันมีความสุขใจมากที่สุด

(เบญจา แสงมลิ. 2525. "เพื่อน". น. 79-84. วัฒนาไพบูลย์. ชุดคำขวัญไทยลำดับที่ 4

กรุงเทพฯ : บริษัทสยามออฟเซต จำกัด

จุดประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด

กิจกรรม ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิด

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแล้ว สมมตินักเรียนเป็นผู้นั่งที่มีเพื่อนที่ดีเช่นในเนื้อเรื่อง และนักเรียนต้องการที่จะบันทึกเรื่องราว และความประทับใจตลอดเวลาที่ได้อ่านร่วมกับเพื่อน จนกระทั่งจากไป นักเรียนคิดว่าสิ่งที่นักเรียนควรจะบันทึกไว้มีอะไรบ้าง

ขอให้นักเรียนใช้ความพยายามเขียนให้ได้มาก ๆ ชัดเจน และได้ใจความ
โดยเขียนในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้ (ตอบเป็นข้อ ๆ)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....ห้อง.....

คำตอบข้อที่ 1.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 2.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 3.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 4.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 5.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 6.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 7.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 8.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 9.

.....

.....

คำตอบข้อที่ 10.

.....

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 5 (คาบที่ 2)

"ลุงหนวด"

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด

กิจกรรม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการพิจารณาสาเหตุที่เกิดขึ้น

มีเรื่องเล่าว่าชายผู้หนึ่งไ้หนวดยาวมาก ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของเขา วันหนึ่งเขาถูกเพื่อนคนหนึ่งถามว่า เวลาที่เขานอนนั้นเขาเอาหนวดยาวนี้ไว้นอกผ้าห่มนอนหรือในผ้าห่มนอน เขาตอบไม่ได้เพราะถึงแม้จะเคยมีหนวดยาวมาหลายสิบปีแล้วก็ไม่เคยกังวลระลึกถึงเรื่องที่จะเอาหนวดไว้นอกหรือในผ้าห่มนอน ในเวลานอนบางวันอาจจะอยู่นอกผ้าห่ม บางวันอาจจะอยู่ในผ้าห่ม รวมความว่าไม่ใช่เรื่องสำคัญ

แต่ครั้นเมื่อถูกถามเข้า เช่นนี้ก็เก็บเอามาเป็นเรื่องสนใจ พอเวลานอนก็ตั้งปัญหากลามตัวเองว่าจะเอาหนวดไว้นหรือนอกผ้าห่มนอน ลองเอาไว้ภายในรู้สึกไม่สบาย ลองเอาไว้ภายนอกผ้าห่มนอนเขาแลเห็นรูปร่างและสภาพของเขาน่าเกลียดหน้าซึ้ง คิ่่นนั้นเขานอนหลับได้ด้วยควมยากลำบากที่สุด

(จากเรื่องกุศโลบายสร้างควมยิ่งใหญ่ ของหลวงวิจิตรวาทการ)

คำชี้แจง จากเนื้อเรื่องดังกล่าวข้างต้นให้นักเรียนเขียนตอบว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้คนมีหนวดยาวนั้นนอนไม่หลับ เมื่อหมดเวลาแล้วให้ทำตอนที่ 2 ต่อไป

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิดถึงเหตุการณ์ทำนองเดียวกับเรื่องอุงหนวด

คำชี้แจง ให้นักเรียนยกตัวอย่างทำนองเดียวกับกรณี "เชื่อว่า" ที่นักเรียนประสบมาด้วยตนเองหรือเห็นคนอื่นประสบ แล้วกรณีนั้นเป็นเหตุให้ผู้ถูก "เชื่อว่า" ต้องเป็นทุกข์ เขียนมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

กระดาษคำตอบ

ชื่อ นามสกุล ชั้น ห้อง

ตอนที่ 1

คำตอบข้อที่ 1.

.....

คำตอบข้อที่ 2.

.....

คำตอบข้อที่ 3.

.....

คำตอบข้อที่ 4.

.....

คำตอบข้อที่ 5.

.....

คำตอบข้อที่ 6.

.....

คำตอบข้อที่ 7.

.....

คำตอบข้อที่ 8.

.....

คำตอบข้อที่ 9.

.....

คำตอบข้อที่ 10

.....

คำตอบข้อที่ 11.

.....

คำตอบข้อที่ 12.

.....

คำตอบข้อที่ 13.

.....

คำตอบข้อที่ 14.

.....

คำตอบข้อที่ 15.

.....

ตอนที่ 2

ตัวอย่างที่ 1.....

.....

ตัวอย่างที่ 2.....

.....

ตัวอย่างที่ 3.....

.....

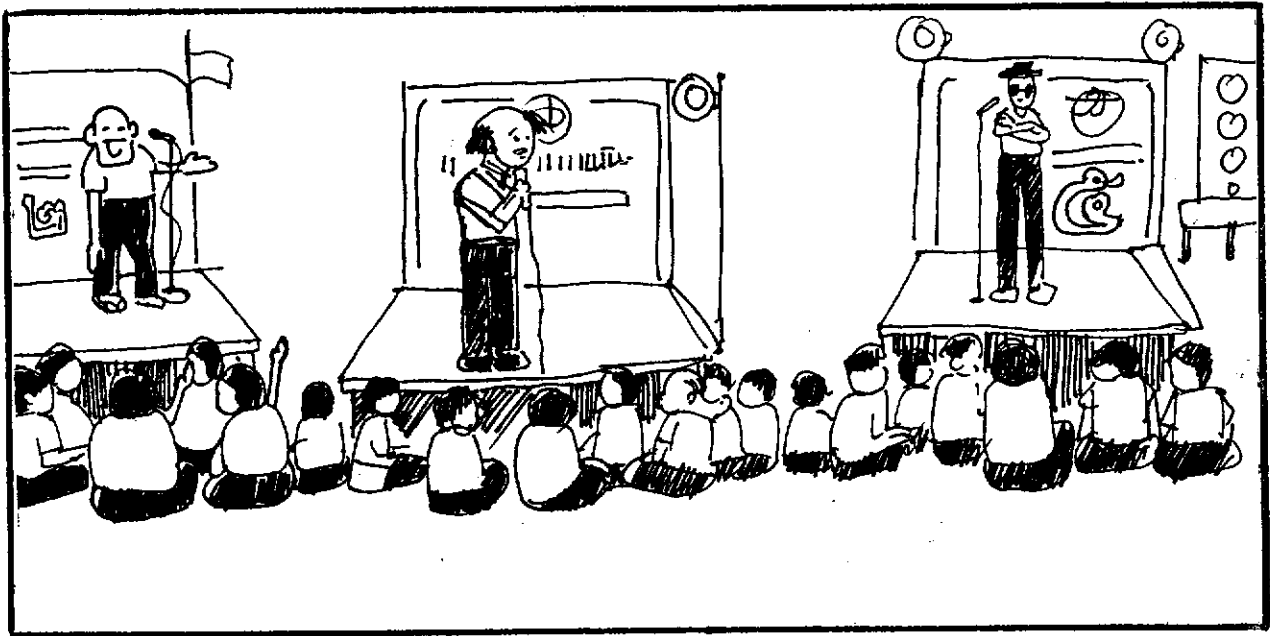
ตัวอย่างที่ 4.....

.....

ตัวอย่างที่ 5.....

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 6 (คาบที่ 1)

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด

กิจกรรม ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการคิด

วันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2534

วันนี้ฉันพบเหตุการณ์ประทับใจที่ต้องนำมาบันทึกไว้ เพื่อเป็นเครื่องยืนยันว่า
สังคมปัจจุบันที่ทุกคนพยายามกันอย่างเอาหัวเอาเปรียบกันอยู่ ยังมีคนดีหลงเหลืออยู่บ้างที่
ฉันจะขอบันทึกไว้ดังต่อไปนี้.....

จากข้อความในบันทึกที่เขียนขึ้นต้นไว้ให้ นักเรียนจงเขียนบันทึกเหตุการณ์ที่น่าสนใจ
เติมลงไปเพื่อให้นักบันทึกนี้เป็นบันทึก เรื่องจากประสบการณ์ที่มีคุณค่า

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนใช้ความพยายามเขียนให้ได้มาก ๆ ชัดเจน และได้ใจความ

โดยเขียนในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้ (ตอบเป็นข้อ ๆ)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ นามสกุล ชั้น ห้อง

คำตอบข้อที่ 1.

.....

.....

.....

คำตอบข้อที่ 2.

.....

.....

.....

คำตอบข้อที่ 3.

.....

.....

.....

คำตอบข้อที่ 4.

.....

.....

.....

คำตอบข้อที่ 5.

.....

.....

.....

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 6 (คาบที่ 2)

"ลูกแก้ว"

เช้าวันหนึ่งเมื่อปลายเดือนกันยายน พุทธศักราช 2526 ขณะที่ข้าพเจ้านั่งทำงานอยู่ในห้องอาจารย์ใหญ่ มีหญิงวัยกลางคนเดินเข้ามาพบด้วยสีหน้าที่บอกอาการตื่นเต้นและกังวลใจอย่างเห็นได้ชัด คุณคลิกลักษณะบ่งบอกว่า เป็นชาวบ้านธรรมดา

ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นและไม่เคยรู้จักหญิงคนนี้มาก่อนแต่ได้เชิญให้นั่งที่เก้าอี้รับแขก เมื่อเธอนั่งลงเรียบร้อยแล้วก็พูดขึ้นทันทีด้วยอาการร้อนรนว่า "ดิฉันมีเรื่องที่จะขอให้คุณครูช่วยเหลือค่ะ"

"มีเรื่องอะไรหรือครับ" ข้าพเจ้าพูดด้วยเสียงเรียบและช้าเพื่อคลายอารมณ์ร้อนรนของเธอลงบ้าง

"คือว่า เมื่อเช้านี้ดิฉันได้ใช้นิตูลูกชายอย่างแรงไปหลายทีด้วยความโมโห และได้ออกปากขี้ไต้เขาออกจากบ้านไป ขณะนั้นโทรหาว่า เขาไปอยู่ที่ไหน"

(จันทร์ บัวสนธิ์. 2528. "ลูกแก้ว". น. 124-128. ประชาคม. ชุดคำขวัญไทย

ลำดับที่ 10. กรุงเทพฯ : บริษัทสยามออฟเซ็ท จำกัด.)

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม

กิจกรรม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการเขียนบทสนทนา (เวลา 10 นาที)

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องข้างบน เมื่อนักเรียนอ่านแล้วนักเรียนคิดว่าหญิงวัยกลางคนและคุณครูควรพูดกันอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนเขียนมาให้มากที่สุด เมื่อหมดเวลาแล้วให้ทำตอนที่ 2 ต่อไป

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการแก้ปัญหา (เวลา 10 นาที)

คำชี้แจง ถ้านักเรียนนั้นนักเรียนเป็นคุณครู นักเรียนคิดว่าจะมีวิธีแก้ปัญหาให้หญิงวัยกลางคนได้อย่างไรบ้าง เขียนมาให้มากที่สุด

กระดาศำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....ห้อง.....

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเขียนบทสนทนาระหว่างคุณครูกับหญิงวัยกลางคน

๑. ชื่อ :

หญิงวัยกลางคน :

คุณครู :

หญิงวัยกลางคน :

POKRY :

หญิงวัยกลางคน :

POINT :

หญิงวัยกลางคน :

FOIA b 7 :

หญิงวัยกลางคน :

POINT :

หญิงวัยกลางคน :

பொது :

หนังสือกลางคน :

ความถี่ :

หญิงวัยกลางคน :

คุณครู :

หนังสือกลางคน :

คณกร :

หนังสือกลางคน :

ตอนที่ 2

- คำตอบข้อที่ 1.
- คำตอบข้อที่ 2.
- คำตอบข้อที่ 3.
- คำตอบข้อที่ 4.
- คำตอบข้อที่ 5.
- คำตอบข้อที่ 6.
- คำตอบข้อที่ 7.
- คำตอบข้อที่ 8.
- คำตอบข้อที่ 9.
- คำตอบข้อที่ 10.

ภาคผนวก ง

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

เอกสารประกอบการเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอน หน่วยที่ 1

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตลักษณะของร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์
2. สามารถเลือกใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะของงานเขียนประเภท

ต่าง ๆ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายของร้อยแก้วได้
2. ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับวิธีผูกถ้อยคำเป็นรูปลักษณะต่าง ๆ เช่น คำซ้อน คำประสม คำห้อยเหว และสุภาษิตต่าง ๆ ด้วยการยกตัวอย่างคำเหล่านั้นได้
3. ชี้แจงลักษณะของโวหารแต่ละชนิดได้
4. เขียนถ้อยคำเพื่อแสดงโวหารต่าง ๆ ได้

ความคิดรวบยอด

1. กลไกเบื้องต้นของร้อยแก้วคือ การผูกถ้อยคำให้มีรูปลักษณะต่าง ๆ เพื่อใช้แสดงความคิดและความรู้สึกของผู้เขียน
2. การหมั่นฝึกฝนตนเองให้รู้จักคิดอย่างแจ่มแจ้ง และรู้จักถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเขียนให้ดียิ่งขึ้น

เนื้อหา

การใช้ถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงเรื่องการเขียนเป็นการทบทวนความรู้ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วพร้อมกับแจ้งจุดประสงค์ของการเรียนในรายวิชานี้ว่าเป็นวิชาที่มุ่งจะส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอ

1. ครูอธิบายถึงขอบข่ายและคุณค่าของการเขียนเชิงสร้างสรรค์และซักถามนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนจะได้รับจากงานเขียนที่มีคุณค่า
2. ครูอธิบายความหมายของร้อยแก้ว และกล่าวถึงความแตกต่างของร้อยแก้วแนวสารคดี และนวนิยายเชิงคติ ให้นักเรียนยกตัวอย่างร้อยแก้วทั้ง 2 แนวด้วย ครูนำตัวอย่างหนังสือร้อยแก้วที่มีชื่อเสียงมาให้นักเรียนดู
3. ครูอธิบายว่างานเขียนที่มีคุณค่า คืองานเขียนแนวสร้างสรรค์ที่ผู้เขียนจะต้องใช้ศิลปะในการเขียนอยู่มาก ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของตนเขียนสารออกมาด้วยถ้อยคำที่สละสลวย ประทับใจผู้อ่าน และให้ความรู้สึกรื่นเริงทางเพศเพลินใจ ประทับติดใจไปด้วยในตัว ต่อจากนั้นครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
4. ครูอ่านตัวอย่างงานเขียนที่ใช้ภาษาในทางสร้างสรรค์ให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนได้อ่านตัวอย่างจากหนังสือเรียนประกอบด้วย ชี้ให้เห็นลักษณะเด่นของการใช้คำ จากนั้นให้นักเรียนยกตัวอย่างคำประเภทต่าง ๆ เช่น คำพยางค์เดียว คำประสม คำซ้อนชนิดต่าง ๆ คำหยาบและสุภาพ เป็นต้น
5. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงเรื่องโวหารในการเขียนทั้ง 6 ชนิด พร้อมทั้งแจกเอกสารประกอบและชี้แจงว่าในการเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องใช้โวหารใดโวหารหนึ่ง แต่เพียงโวหารเดียวจนจบทั้งเรื่อง ผู้เขียนอาจเลือกโวหารแต่ละโวหารให้เหมาะกับข้อความแต่ละตอนได้
6. ครูทบทวนว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ ความคิด การผูกถ้อยคำให้มีรูปแบบต่าง ๆ และการใช้โวหาร

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 1 (คาบที่ 1)
2. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกบางข้อ พร้อมกับอภิปรายซักถามปัญหา

ประเมินผล

1. สำนักรวบรวมรู้เดิมจากการตอบคำถามและการยกตัวอย่าง
2. คู่มือการทำแบบฝึกและการใช้เวลา

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. หนังสือร้อยแก้วเรื่องต่าง ๆ
3. ตัวอย่างการเขียนโดยใช้โวหารชนิดต่าง ๆ (เอกสารประกอบการเรียน

หมายเลข 1)

4. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 1 (คาบที่ 1)

แผนการสอน หน่วยที่ 2

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียน
2. สามารถใช้ถ้อยคำในการเขียนอธิบายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและแจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ชี้แจงลักษณะของการเขียนอธิบายได้
2. ให้อธิบายสังเกตและลักษณะเด่นของสิ่งที่อธิบายได้ชัดเจน
3. รู้จักใช้ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ในการเขียน

เป็นประโยค หรือข้อความ

4. ให้อธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่จะอธิบายได้ถูกต้อง

ความคิดรวบยอด

1. การรู้จักสังเกตและพิจารณาจะช่วยให้เราได้ข้อมูลสำหรับเขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ
2. การรู้จักเลือกลักษณะเด่นจากข้อมูล ช่วยให้การเขียนอธิบายสัมฤทธิ์ผลได้เร็วขึ้น

เนื้อหา

การเขียนอธิบาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพขนาดใหญ่ของต้นไทรมาให้นักเรียนดู ให้นักเรียนสังเกตส่วนต่าง ๆ

ให้ถนัด

2. ให้นักเรียนอธิบายลักษณะที่น่าสนใจของต้นไทร แล้วเลือกตัวแทนนักเรียน

ออกไปเขียนลักษณะเหล่านั้นบนกระดานคนละ 1 ลักษณะ

ขั้นตอน

1. ครูกล่าวถึงการอธิบายว่า เป็นกิจกรรมทางภาษาอย่างหนึ่งที่เรามักต้องทำ อยู่เสมอในการติดต่อสื่อสาร งานเขียนที่มีลักษณะเป็นการอธิบายเมื่อเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้ ถ้าผู้เขียนสามารถเลือกพื้นถ้อยคำมาเรียบเรียงได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและสละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสารในการเขียนอธิบายได้อย่างแจ่มแจ้ง
2. ครูให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนอธิบายจากหนังสือเรียน แล้วให้ข้อสังเกต ของการเขียน
3. ครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักตั้งหัวข้อหรือความคิดโดยสังเขปในการเขียนเสียก่อน ดังนี้
 - 1) ความหมายของสิ่งที่จะอธิบายนั้นคืออะไร
 - 2) จุดมุ่งหมายในการอธิบายสิ่งนั้น
 - 3) ลักษณะเด่น และรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น
 - 4) ประโยชน์หรือคุณค่าของสิ่งนั้น (ถ้ามี)
 - 5) สรุปข้อคิด หรือข้อสังเกตเกี่ยวกับสิ่งนั้น
4. ครูชี้แจงว่านักเรียนควรเริ่มต้นฝึกเขียนอธิบายด้วยการกล่าวถึงลักษณะเด่น ที่สังเกตได้เสียก่อน แล้วจึงให้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น
5. ครูอธิบายและให้ตัวอย่างเพิ่มเติม โดยนำกระเป๋าดือของคนมาแขวนไว้หน้าชั้น ให้นักเรียนสังเกตและแสดงความคิดเป็นถ้อยคำ นักเรียนจะสังเกตได้แตกต่างกันออกไป เช่น ใหญ่ สีดำ หนัก เป็นต้น และเมื่อครูให้อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเป็นวลีหรือประโยค นักเรียน จะอธิบายไปต่าง ๆ กัน เช่น กระเป๋าสีดำ หนักแท้ แบบทันสมัย หรือกระเป๋านี้หนักแล้ว จะหนัก เป็นต้น
6. ครูเพิ่มเติมว่า ในการเขียนอธิบายนักเรียนควรจะใช้ความคิดให้กว้างคิดหลาย ๆ ทางและค่อย ๆ จัดลำดับความคิดให้เป็นขั้นตอนที่จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 1)
2. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกพร้อมกับอภิปรายซักถามปัญหาเกี่ยวกับแบบฝึก

ประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามในขณะเรียน
2. คู่มือการทำแบบฝึก และร่วมอภิปรายซักถาม

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. รูปค้นไทร
3. กระเป๋าถือ
4. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 1)

แผนการสอน หน่วยที่ 2

คาบที่ 2

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียน
2. สามารถใช้ถ้อยคำในการเขียนอธิบายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและแจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. เลือกพจน์ถ้อยคำมาเรียบเรียงเป็นข้อความได้อย่างถูกต้องสละสลวย
2. เขียนขยายให้มีรายละเอียดชัดเจนแจ่มแจ้งขึ้น

ความคิดรวบยอด

การเขียนอธิบายควรเริ่มจากสิ่งที่เรามีความรู้และประสบการณ์ เช่น จากการสังเกต
สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว จากความรู้สึกรักใคร่ของเราที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

เนื้อหา

การเขียนอธิบาย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำแถบประโยคไปติดบนกระดาน ให้นักเรียนช่วยกันเรียงประโยคจากแถบประโยค
เหล่านั้นให้เป็นเนื้อความเดียวกัน

ครูให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเขียนอธิบายว่า เมื่อเราสามารถอธิบายลักษณะเด่น
ของสิ่งที่พบเห็นได้แล้ว ต่อไปเราจะต้องรู้จักเขียนขยายความให้มีรายละเอียดชัดเจนแจ่มแจ้งขึ้น
ต้องรู้จักเลือกพจน์ถ้อยคำมาเรียบเรียงเป็นข้อความได้อย่างถูกต้องสละสลวย

ขั้นสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ครูแจกแถบประโยคให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะได้รับข้อความแตกต่างกันไป

ให้นักเรียนช่วยกันเรียบเรียงข้อความจากแถบประโยคในกลุ่มของตนให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดให้ เมื่อหมดเวลาให้แต่ละกลุ่มผลัดเปลี่ยนกันถือแถบประโยคออกมาเรียงกันไปตามลำดับข้อความที่จัดไว้

3. ครูและนักเรียนช่วยกันพิจารณาความถูกต้องของข้อความ พร้อมกันนี้ครูชี้ให้นักเรียนเห็นลักษณะของข้อความจากทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นการเขียนอธิบายที่มีวิธีการแตกต่างกันสรุปได้ว่ามี 3 วิธีคือ

- 1) เขียนอธิบายโดยให้รายละเอียด
- 2) เขียนอธิบายโดยยกตัวอย่างหรือใช้สำนวนเปรียบเทียบ
- 3) เขียนอธิบายเหตุผลในการกระทำ

รายละเอียดและตัวอย่างของทั้ง 3 วิธีนี้ นักเรียนอ่านจากหนังสือเรียนมาแล้วล่วงหน้าแล้ว

4) ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า การเขียนอธิบายใด ๆ ก็ตาม ผู้เขียนควรมีข้อมูลเตรียมไว้ให้พร้อม ได้แก่ ข้อมูลด้านความคิด ความรู้ และข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อจะได้อธิบายได้ตรงประเด็น ถ้อยคำที่เลือกหันมาใช้ ควรเป็นถ้อยคำง่าย ๆ ตรงจุดและให้ความหมายที่ชัดเจน การวางกลุ่มคำที่ใช้ขยายต้องวางให้ถูกที่ อย่าให้สับสน เรื่องจึงจะน่าอ่าน

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 2)
2. เฉลยแบบฝึก พร้อมทั้งร่วมอภิปรายซักถามปัญหาในแบบฝึก

ประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน
2. สังเกตการทำแบบฝึกและการอภิปรายในช่วงเฉลย

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 2)
3. แถบประโยค

แผนการสอน หน่วยที่ 2

คาบที่ 3

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียน
2. สามารถใช้ถ้อยคำในการเขียนอธิบายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและแจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง และสละสลวย

ความคิดรวบยอด

การสร้างความคิดสังเขปของสิ่งที่จะอธิบายก่อนลงมือเขียน จะช่วยให้งานเขียนเป็นไปอย่างสะดวก มีขั้นตอน ผู้อ่านได้รับสารอย่างครบถ้วนชัดเจนแสดงถึงคุณค่าของงานเขียนอธิบายนั้น

เนื้อหา

การเขียนอธิบาย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำข้อเขียนอธิบายเรื่อง "คนตรีชีวิต" มาให้นักเรียนทั้งชั้นอ่าน ใช้เวลาประมาณ 3 นาที
2. ครูเขียนหัวข้อหรือความคิดสังเขปบนกระดาน แล้วให้นักเรียนช่วยกันค้นหาว่าจากเรื่องที่อ่าน เราสามารถแยกออกมาเขียนเป็นหัวข้อสังเขปได้อย่างไร
3. ครูอธิบายหัวข้อสังเขป

ขั้นสอน

1. ครูแสดงขั้นตอนของการเขียนอธิบายให้นักเรียนทั้งชั้นดู โดยเขียนบอกสิ่งที่

จะอธิบายไว้บนกระดาน หัวข้อนั้น คือ "การพัฒนาโรงเรียน"

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันเขียนหัวข้อสังเขป "การพัฒนาโรงเรียน" เพื่อรวบรวมไว้เป็นข้อมูลในการเขียนอธิบาย หัวข้อสังเขปนั้นประกอบด้วย

- สิ่งที่จะอธิบาย
- จุดมุ่งหมาย
- ลักษณะเด่น และรายละเอียด
- ประโยชน์หรือคุณค่า
- ข้อคิดหรือข้อสังเกต

3. ครูและนักเรียนลงมือเขียนอธิบายจากข้อมูลที่ได้ช่วยกันรวบรวมไว้ โดยนำสิ่งที่เด่นชัดมาเรียบเรียงและขยายความให้มีรายละเอียดชัดเจนขึ้น เช่น มีการยกตัวอย่าง บอกเหตุผลเพื่อให้เรื่องมีน้ำหนัก

4. ครูให้นักเรียนช่วยกันอ่านใจความที่เขียนไว้ และให้ช่วยกันค้นหาสิ่งที่ยังบกพร่อง แล้วช่วยกันแก้ไข เช่น เปลี่ยนคำพูดเสียใหม่ จัดรูปประโยคให้ถูกต้อง พิจารณาการใช้วรรคตอน เป็นต้น

5. ครูอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 3)
2. ครูพิจารณาผลงานของนักเรียน คัดเลือกงานเขียนที่ดีเด่นมาอ่านให้ฟังทั้งชั้น

ข้อบกพร่องให้ทุกคนทราบ

ประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน
2. พิจารณาจากผลการทำแบบฝึก และการร่วมอภิปรายผลหลังทำแบบฝึก

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารข้อเขียนเชิงอธิบายเรื่องดนตรีชีวิต (เอกสารประกอบการเรียน
หมายเลข 3)
2. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 2 (คาบที่ 3)

แผนการสอน หน่วยที่ 3

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนบรรยายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียนทั่วไป
2. สามารถเขียนบรรยายเพื่อถ่ายทอดความคิดความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่าง

แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลักษณะของการเขียนบรรยาย
2. บอกสิ่งสำคัญหรือลักษณะเด่นของสิ่งที่จะนำมาเขียนบรรยายได้
3. ตั้งประเด็นสำคัญของสิ่งที่จะบรรยายได้ถูกต้อง
4. ใช้ความคิดแล้วคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ในการเลือกใช้

ถ้อยคำมาเขียนบรรยายเพื่อสื่อความหมายให้แจ่มแจ้งในลักษณะที่เป็นประโยชน์หรือข้อความ

ความคิดรวบยอด

ความสามารถในการเขียนบรรยาย เกิดจากการสังเกตและหมั่นฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ

เนื้อหา

การเขียนบรรยาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูเปิดเพลง "ชีวิตสัมพันธ์" ให้นักเรียนฟัง และบอกให้นักเรียนร้องคลอตามเบา ๆ

เมื่อเพลงจบ ครูชี้ให้นักเรียนเห็นว่าจากความในเพลงดังกล่าวอยู่ในลักษณะของการบรรยาย

เรื่องหรือบรรยายเหตุการณ์ ซึ่งการบรรยายดังกล่าวจะทำให้ผู้ฟังนึกเห็นภาพต่าง ๆ ต่อเนื่อง

กันไปตามลำดับ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ถือเป็นส่วนสำคัญของการเขียนบรรยาย

ข้อเสนอ

1. ครูตั้งคำถามถามนักเรียนเกี่ยวกับขอบข่ายของการเขียนบรรยายให้ครอบคลุมถึงความหมายลักษณะและวิธีการเขียนตามแนวต่าง ๆ ตามที่ได้มอบหมายให้นักเรียนไปอ่านล่วงหน้ามาก่อนแล้ว
2. ครูนำแผ่นป้ายที่เขียนข้อความต่าง ๆ มาแล้วเลือกหยิบมาชูให้นักเรียนดูทีละแผ่น คัดเลือกตัวแทนนักเรียนให้ตอบคำถามให้ถูกต้องว่า ชื่อหรือข้อความต่าง ๆ ที่อ่านนั้นถ้าจะนำมาเป็นหัวข้อการเขียนบรรยายจะต้องใช้วิธีเขียนแนวใด ให้นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันตัดสินใจคำตอบนั้นถูกต้องหรือไม่

ตัวอย่าง

ชื่อหรือข้อความ	คำตอบ
วัดวังแก้วเวการาม	แนวเล่าประวัติ
การหาเสียงของพรรคการเมือง	แนวบรรยายภาพและวิธีการ

3. ครูเสนอแนะว่า การจะเขียนบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใด ผู้เขียนจะต้องให้ข้อสังเกตหรือลักษณะเด่นของสิ่งที่เขียนให้ได้ ต่อจากนั้นจะต้องรู้จักตั้งประเด็นสำคัญไว้เสียก่อน จึงจะสามารถเขียนบรรยายได้ครอบคลุม จากนั้นครูก็ให้นักเรียนช่วยกันตั้งประเด็นสำคัญจากชื่อหรือข้อความ

ตัวอย่าง เรื่อง ภูเก็ต

ประเด็นที่ตั้งไว้คือ

1. เกาะภูเก็ตเป็นเกาะเดียวในประเทศไทยที่มีฐานะเป็นจังหวัด
2. เกาะภูเก็ตสวยงามมีทิวทัศน์น่าชมเหมาะแก่การท่องเที่ยว
3. เกาะภูเก็ตมีทรัพยากรทำรายได้มากคือ แร่ดีบุก อาหารทะเล
4. จากนั้นครูนำชื่อเรื่องอื่น ๆ มาให้นักเรียนช่วยกันตั้งประเด็นอีก

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 3 (คาบที่ 1)
2. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกพร้อมทั้งอภิปรายซักถามปัญหา

ประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามในชั้นเรียน
2. คู่มือการทำแบบฝึกและการตรงต่อเวลา

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. แยกแผ่นป้ายต่าง ๆ
3. วิดีโอเทป เพลง "ชีวิตสัมพันธ์"
4. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 1)

แผนการสอนหน่วยที่ 3

คาบที่ 2

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนบรรยายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียนทั่วไป
2. สามารถเขียนบรรยายเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้

อย่างแจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่องและเป็นเหตุเป็นผลกัน
2. เขียนบรรยายข้อความต่าง ๆ ได้อย่างแจ่มแจ้ง

ความคิดรวบยอด

การเขียนบรรยายเป็นการเขียนโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องของเรื่องราว หรือเหตุการณ์เป็นสำคัญ

เนื้อหา

การเขียนบรรยาย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูตั้งคำถามถามนักเรียนว่า "ถ้าคาบนี้ครูไม่เข้าสอน นักเรียนคิดว่าจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง นักเรียนก็จะตอบแตกต่างกันออกไป เช่น อาจตอบว่า นักเรียนจะคุยจะเล่นเอ็ดตะโร หรือบางคนอาจตอบว่า ครูจะต้องถูกผู้อำนวยการเรียกไปชี้แจง เป็นต้น

ขั้นสอน

1. ครูสรุปเข้าสู่ประเด็นว่า เหตุการณ์ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นและมีผลให้เกิดเหตุการณ์อื่น ๆ ต่อไปอีกได้ หากเราจะบรรยายเหตุการณ์นั้น ๆ เราต้องบรรยายให้เป็นลำดับต่อเนื่องกัน

การบรรยายจึงจะสื่อความหมายได้ครบถ้วนชัดเจน ดังนั้นการเขียนบรรยายก็ควรจะเขียนโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องของเรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นสำคัญ

2. ครูเพิ่มเติมว่าในการเขียนบรรยายอาจมีการเขียนอธิบายแทรกอยู่เสมอ เพราะเมื่อจะกล่าวถึงสิ่งใดเขาก็มักจะให้คำอธิบายเกี่ยวกับสิ่งนั้นเสียก่อน แล้วจึงให้รายละเอียดตามมาเป็นลำดับ มีการเน้นจุดที่น่าสนใจ งานเขียนจึงจะมีคุณภาพ

3. ครูเขียนคำ 3 คำ บนกระดาน คือคำว่า บ้าน ที่ว่าการอำเภอ และสถานีตำรวจ พร้อมกับบอกนักเรียนว่า คำทั้ง 3 คำนี้ ครูต้องการนำมาเป็นจุดสนใจที่จะเขียนบรรยาย ให้ นักเรียนช่วยกันเรียบเรียงเป็นข้อความที่สละสลวยได้ใจความ นักเรียนจะช่วยกันเลือกใช้ถ้อยคำบรรยายให้รายละเอียดชัดเจน ครูจะช่วยพิจารณาต่อเติมและแก้ไขข้อความที่นักเรียนช่วยกันบรรยายไว้ จนสามารถได้ข้อความเชิงบรรยายที่สมบูรณ์ดังนี้

"มีบ้านในโคก ๑ เพียง 4-5 หลังเท่านั้น หลังแรกคือที่ว่าการอำเภอ ซึ่งเก่ามากแล้ว เอียงโย้ไปทางซ้ายหลัง สถานีตำรวจอยู่ทางซ้ายของที่ว่าการอำเภอที่ใกล้จะพังเช่นกัน เอียงโย้ไปทางขวา....."

4. ครูสรุปถึงวิธีการขยายความเพื่อำ้ห้งานเขียนบรรยายสมบูรณ์ขึ้น

ขั้นสรุป

1. ำ้ให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 2)
2. ครูพิจารณาผลงานที่ดีเด่นของนักเรียนมาอ่านำ้ให้ฟังทั้งชั้น ชี้ส่วนดีำ้ให้ทราบ

ประเมินผล

1. สังเกตการทำแบบฝึก
2. ตรวจดูความสามารถด้านการเขียนข้อความ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 2)

แผนการสอนหน่วยที่ 3

คาบที่ 3

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนบรรยายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียนทั่วไป
2. สามารถเขียนบรรยายเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้

อย่างแจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. เขียนบรรยายความคิดความรู้สึกและจินตนาการของตนเองได้
2. ใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมและสละสลวยในการเขียนบรรยายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความคิดรวบยอด

การเขียนบรรยายที่ดีจะต้องมีรายละเอียดที่ถูกต้อง มีการจัดลำดับเนื้อหาอย่างเป็น

ระเบียบ และแสดงความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป

เนื้อหา

การเขียนบรรยาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพอุบัติเหตุที่ตัดจากหนังสือพิมพ์รายวันมาให้นักเรียนดู ขวนนักเรียนสนทนาถึงเรื่องอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่แต่ละคนพบเห็นมา ให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งเล่าเพื่อน ๆ เห็นว่าเป็นคนที่เล่าเรื่องที่ได้น่าสนใจและนักเรียนคนอื่นได้พบกับอุบัติเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งมากับตัวเองออกมาเล่าถึงเหตุการณ์ที่พบเห็นตั้งแต่ต้นจนจบให้เพื่อนฟัง เมื่อเล่าจบครูอธิบายให้เห็นว่าเรื่องราวที่เล่ามานี้หากนำมาถ่ายทอดโดยการเขียนที่ใช้ภาษาอย่างถูกต้องเหมาะสม จะเป็น การบรรยายเรื่องหนึ่งที่ดีทีเดียว

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายถึงข้อแตกต่างระหว่างการบรรยายด้วยการพูดกับการเขียนบรรยายว่าในการเขียนบรรยายนี้ผู้เขียนจะต้องแสดงความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาปากหรือภาษาพูด พยายามเลือกใช้คำที่ก่อให้เกิดภาพมากที่สุด

เช่น กล่าวถึงลักษณะของสถานที่ ดังนี้

"ขบวนเกวียนเคลื่อนมาอยู่ที่ใหม่อีกครั้งหนึ่ง ที่นี้ฝั่งน้ำสูงชันเหมือนที่เก่า มีต้นไม้เล็กเตี้ยขึ้นอยู่เป็นหย่อม ๆ หญ้าอ่อนสำหรับวัวกินเขียวขจีเต็มไปด้วยหมคนกกระเด็นปากแดงบินขวักไขว่ไปมา ถัดไปทางขวามืออีกหน่อยมีหาดทรายสีขาวแฉกหม่นทอดไปสู่สายน้ำไหลอยู่เอื่อย ๆ

(ลูกอีสาน ของ คำพูน บุญทวี)

2. ครูยกตัวอย่าง การบรรยายสิ่งอื่น ๆ อีก 2-3 ตัวอย่าง

3. ครูนำภาพ "ตลาดน้ำ" ซึ่งมีขนาดใหญ่มาติดบนกระดาน แล้วให้นักเรียนช่วยกันเขียนบรรยายภาพนั้น โดยครูเป็นผู้คัดเลือกและขีดเคลาข้อความก่อนจะเขียนขึ้นกระดาน เมื่อเขียนจบครูอธิบายเพิ่มเติม และชี้ให้เห็นลักษณะเด่นซึ่งทำให้นักเรียนบรรยายนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์

ขั้นสรุป

1. ให้ทำแบบฝึกเสริมทักษะ หน่วยที่ 3 (คาบที่ 3)
2. ครูพิจารณางานเขียนของนักเรียนขณะที่ทำแบบฝึกชี้ให้นักเรียนเห็นถึงข้อดีและข้อบกพร่องของงานที่ทำเพื่อให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการเขียนเช่นนั้น

ขั้นประเมินผล

1. สังเกตการเสนอความคิดเห็นของเรียน
2. ดูผลการทำแบบฝึก

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพอุบัติเหตุต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์
2. ภาพตลาดน้ำ
3. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 3 (คาบที่ 3)

แผนการสอนหน่วยที่ 4

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนพรรณนาจากงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ
2. สามารถเขียนพรรณนาเพื่อถ่ายทอดความคิด รู้สึกนึกคิดในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย และสื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลักษณะของการเขียนพรรณนา
2. สร้างคำที่มีรูปลักษณ์ต่าง ๆ ขึ้นในงานเขียน เช่น คำซ้อน คำอุปมา ตลอดจนคิดคำสัญลักษณ์ หรือเข้าใจความหมายของคำสัญลักษณ์ได้

3. แต่งประโยคที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบได้
4. รู้จักใช้ความคิดแคล่วคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มในการเขียนเป็นประโยคหรือเป็นข้อความ

ความคิดรวบยอด

การเขียนพรรณนาเป็นการเขียนที่มุ่งขยายความของสิ่งต่าง ๆ ให้ละเอียดลออและเด่นชัดขึ้น

เนื้อหา

การเขียนพรรณนา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงเรื่องการประกวดความงามของสตรี ตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดประกวดขึ้น ชี้ให้เห็นว่าความงามของสตรีเป็นความงามที่ละเอียดอ่อน กรรมการตัดสินจะต้องใช้การพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจึงจะเลือกหญิงงามที่สุดมาได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนวิจารณ์นางงามต่าง ๆ พอสมควร จากนั้นครูวกเข้าสู่เรื่องการพรรณนา

ขั้นสอน

1. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายและขอบข่ายของการเขียนพรรณนาตามที่ได้อบรมมาให้นักเรียนไปอ่านมาจากหนังสือเรียน
2. ครูอธิบายว่าการพรรณนาเป็นงานเขียนที่ต้องใช้ศิลปะมาก มุ่งที่จะกล่าวถึงสภาพหรือลักษณะที่ละเอียดลออและเด่นชัดมากกว่าจะคำนึงถึงเรื่องราวและเหตุการณ์พร้อมกันนั้นได้กล่าวถึงวิธีต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เขียนเพื่อบรรยายพรรณนาเชิงสร้างสรรค์ มีคุณค่า วิธีการเหล่านั้นได้แก่
 1. การเลือกพันถ้อยคำที่เหมาะสมทั้งเสียงและความหมาย
 2. การใช้สำนวนเปรียบเทียบเพื่อให้ความหมายลึกซึ้งยิ่งขึ้น
 3. การเน้นข้อความบางตอนโดยใช้คำซ้อน คำซ้ำ หรือคำที่มีเสียงไพเราะ
 4. การจัดลำดับข้อความให้เป็นระเบียบ สื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง
3. จากวิธีการเขียนพรรณนาในข้อ 2 ครูให้นักเรียนใช้ความสามารถของตนเอง คัดเลือกคำประเภทต่าง ๆ เช่น คำที่ทำให้มองเห็นภาพ คำซ้ำ คำซ้อน สำนวนเปรียบเทียบ ฯลฯ จากเอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 6
4. ครูอธิบายคำที่นักเรียนไม่เข้าใจ และยกตัวอย่างให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นสรุป

1. ให้ทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 1)
2. ให้นักเรียนสลับเปลี่ยนผลงานกับเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ แล้วใช้ดุลยพินิจของตนตัดสินว่าผลงานของเพื่อน ผิด - ถูก อย่างไร พบคำที่เป็นปัญหาให้ถามครู

ประเมินผล

1. ดูความสามารถในการพิจารณาความคิดของผู้อื่น
2. ดูความคล่องแคล่วในการทำแบบฝึก
3. สังเกตความสนใจขณะฟังครูอธิบาย

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 6
3. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 1)

แผนการสอน หน่วยที่ 4

คาบที่ 2

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนพรรณนาจากงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ
2. สามารถเขียนพรรณนาเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย และสื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. เลือกใช้คำเพื่อให้เกิดความไพเราะชัดเจนยิ่งขึ้น
2. เขียนข้อความที่แสดงความหมายเชิงเปรียบเทียบได้อย่างเหมาะสม

ความคิดรวบยอด

ศิลปะในการเขียนพรรณนาเป็นสิ่งที่เราอาจศึกษาและฝึกฝนตนเองได้ เพื่อทำให้งานเขียนของเรามีคุณค่าในเชิงสร้างสรรค์

เนื้อหา

การเขียนพรรณนา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูเขียนข้อความบนกระดาน แล้วบอกนักเรียนว่าข้อความดังกล่าวนี้แม้ว่าจะสื่อความหมายได้ชัดเจนแล้ว แต่ยังขาดรายละเอียดและความเด่นชัดอยู่ ขอให้นักเรียนช่วยกันหาคำมาขยาย เพื่อให้ได้รายละเอียดและความเด่นชัดมากขึ้น และจะทำให้การเขียนดังกล่าวเป็นงานเขียนพรรณนาที่สมบูรณ์

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนพิจารณาข้อความที่เขียนไว้ดังนี้

"เขาชอบนั่งมองดูลำธารไหลเอื่อย ๆ ในตอนกลางวันแสงอาทิตย์จับพื้นน้ำ
พอลำลงก็ฉาบขาวอยู่ด้วยแสงจันทร์อีก ชีวิตที่นี้ดูช่างเต็มไปด้วยการพักผ่อนและความเงียบ"

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันหาคำมาเติมลงในตำแหน่งต่าง ๆ ที่เห็นว่าอาจจะใช้คำขยายเพิ่มเติมเพื่อให้รายละเอียดชัดเจนและไพเราะขึ้นได้ เมื่อนักเรียนช่วยกันหาคำมาขยาย ครูจะคัดเลือกข้อความที่เห็นว่าไพเราะทั้งเสียงและความหมายมากที่สุด แล้วนำมาเขียนต่อในข้อความดังกล่าว ตัวอย่างคำที่นำมาเติม ได้แก่

"เขาชอบนั่งดูลำธารไหลเอื่อย ๆ คดเคี้ยวเหมือนอย่างอาการเลี้ยวของงู ในตอนกลางวัน แสงอาทิตย์จับพื้นน้ำเป็นประกายวาว พอค่ำลงก็จับขาวอยู่ด้วยแสงจันทร์ อันสุกสกาวอีกชีวิตที่นี้ดูช่างเต็มไปด้วยการพักผ่อนและความเงียบสงบ"

3. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงการเลือกถ้อยคำมาเติมให้เหมาะสม

4. ครูให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนพรรณนาความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ จากหนังสือเรียน ให้ค้นหาคำขยายต่าง ๆ ในข้อความที่ช่วยให้เกิดความไพเราะชัดเจนขึ้น
ขั้นสรุป

ให้ทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 2)

ประเมินผล

1. สังเกตการพูดแสดงความคิด
2. ดูความตั้งใจในการทำแบบฝึกให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. ตัวอย่างข้อความ
3. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 2)

แผนการสอนหน่วยที่ 4

คาบที่ 3

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนพรรณนาจากงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ
2. สามารถเขียนพรรณนาเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย และสื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในการเขียนพรรณนาเป็นเรื่องราว โดยใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย และสื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง

ความคิดรวบยอด

ประสบการณ์ในชีวิตอาจใช้เป็นประโยชน์ในการเขียนพรรณนาได้

เนื้อหา

การเขียนพรรณนา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูเล่าให้นักเรียนฟังถึงความประทับใจจากการที่ได้ไปเที่ยวชมพระที่นั่งวิมานเมฆ ซึ่งครูชื่นชมกับความละเอียดลออในศิลปะการก่อสร้าง และยังชื่นชมกับสมบัติล้ำค่าต่าง ๆ ที่ตั้งแสดงไว้ในพระที่นั่ง
2. ครูถามนักเรียนบางคนว่า เคยประทับใจหรือฝังใจกับสิ่งใดมาบ้าง ซึ่งนักเรียนก็จะตอบแตกต่างกันออกไป
3. ครูอธิบายรวบยอดว่าในการเขียนพรรณนานั้น ผู้เขียนอาจจะนำประสบการณ์ในชีวิตของตนเองมาถ่ายทอดโดยใช้ศิลปะการเขียนเข้าประกอบ ก็จะได้การเขียนพรรณนาเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า

ขั้นสอน

1. ครูให้ความรู้เรื่องการเขียนพรรณนาแก่นักเรียนว่า สามารถเขียนพรรณนาได้หลายลักษณะ ดังนี้

- ก. พรรณนาธรรมชาติหรือทัศนียภาพ
- ข. พรรณนาถึงสถานที่และสิ่งที่มีมนุษย์สร้าง
- ค. พรรณนาลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของบุคคล
- ง. พรรณนาความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ
- จ. พรรณนาความคิด

2. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงลักษณะเฉพาะของการเขียนพรรณนาแต่ละประเภท

3. ครูตั้งคำถามถามนักเรียนโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วให้

นักเรียนตอบคำถามว่าเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวถึงนั้นจะใช้แนวการเขียนพรรณนาลักษณะใด

4. ครูเสนอความคิดว่าน่าจะเขียนพรรณนาในลักษณะใด หากมีการนำข้อคิดมาแทรกหรือมีการเปรียบเทียบสิ่งที่พรรณนากับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กลมกลืนกัน หรือใช้ถ้อยคำที่ให้ความรู้สึกทำให้งดงามเห็นภาพ งานเขียนนั้นก็จัดเป็นงานเขียนพรรณนาเชิงสร้างสรรค์ได้

ขั้นสรุป

1. ทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 3)

2. ขณะนักเรียนทำแบบฝึก ครูอาจกล่าวถึงองค์ประกอบเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จะช่วย

ให้งานเขียนสมบูรณ์ขึ้น

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการทำแบบฝึก

2. ประเมินจากการอ่านหนังสือเรียนมาล่วงหน้าและการร่วมอภิปรายในชั้น

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)

2. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 3)

แผนการสอนหน่วยที่ 5

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนร้อยแก้วในรูปบันทึกเรื่องจากประสบการณ์
2. สนใจงานเขียนบันทึกของนักเขียนที่มีชื่อ เพื่อศึกษาวิธีการเขียนบันทึกในแนว

สร้างสรรค์

3. สามารถเขียนบันทึกในแนวสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ชี้แจงลักษณะและองค์ประกอบของบันทึกเรื่องจากประสบการณ์
2. ำภาษาได้ถูกต้องตามระดับของภาษาในการเขียนบันทึก
3. เขียนบอกสิ่งสำคัญที่ควรเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ต่าง ๆ
4. เขียนบทสนทนาแทรกลงในบันทึกได้

ความคิดรวบยอด

บันทึกอาจจัดเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้ ถ้าผู้เขียนมีศิลปะในการเขียน

เนื้อหา

การเขียนบันทึกเรื่องจากประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูหยิบสมุดไดอารี่ หรือสมุดบันทึกขึ้นมาให้นักเรียนดู แล้วตั้งคำถาม ถามนักเรียน

ถึงวัตถุประสงค์ของการใช้สมุด

2. ครูกล่าวถึงจุดประสงค์ของการใช้สมุดบันทึกอีกครั้งหนึ่งว่า สมุดบันทึกมีไว้สำหรับ

บันทึกเรื่องราวที่เจ้าของสมุดได้ผ่านพบในชีวิตลงไป อาจเป็นบันทึกรายวัน หรือบันทึกเฉพาะ

เรื่องที่ต้องการก็ได้ แต่บันทึกที่จัดเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้นั้นต้องเป็นบันทึกที่ผู้บันทึก

ใช้ศิลปะในการเขียน เช่น บันทึกเรื่องจากประสบการณ์

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายให้นักเรียนทราบถึงองค์ประกอบของบันทึกเรื่องจากประสบการณ์ว่ามีลักษณะใกล้เคียงจะเป็นเรื่องสั้น แต่ยังมีใช้เรื่องสั้น พร้อมกันนั้นก็ให้นักเรียนกล่าวถึงองค์ประกอบของเรื่องสั้นมาคนละ 1 อย่าง ให้นักเรียนสรุปถึงความแตกต่างอีกครั้ง

2. ครูอธิบายถึงเรื่องการใช้ภาษาในการเขียนบันทึกเรื่องจากประสบการณ์ จากนั้นให้นักเรียนยกตัวอย่างการใช้ภาษาในระดับต่าง ๆ ทั้ง 3 ระดับ คือ ภาษาปาก ภาษาถึงแบบแผน และภาษาแบบแผน

3. ครูกล่าวถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ในการเขียนบันทึกอีก เช่น กล่าวถึงบทสนทนาซึ่งอาจมีแทรกในบันทึกชนิดนี้ได้ และสิ่งสำคัญก็คือผู้บันทึกต้องมีสิ่งสำคัญพอที่จะเล่า

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 5 (คาบที่ 1)

ประเมินผล

1. สังเกตความสนใจฟังครูอธิบายและร่วมตอบคำถาม
2. ดูผลการทำแบบฝึก และการร่วมอภิปรายในช่วงเฉลย

สื่อการเรียนการสอน

แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 5 (คาบที่ 1)

แผนการสอนหน่วยที่ 5

คาบที่ 2

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนร้อยแก้วในรูปแบบบันทึกเรื่องจากประสบการณ์
2. สนใจงานเขียนบันทึกของนักเขียนมีชื่อ เพื่อศึกษาวิธีการเขียนบันทึกในแนวสร้างสรรค์
3. สามารถเขียนบันทึกในแนวสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนบันทึกในลักษณะที่เป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

ความคิดรวบยอด

การเขียนบันทึกเรื่องจากประสบการณ์เป็นการเขียนเรื่องราวจากข้อมูลที่ผู้บันทึกได้พบเห็นหรือรับทราบมาตามที่เป็นจริงเท่านั้น

เนื้อหา

การเขียนบันทึกเรื่องจากประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูอ่านบันทึกซึ่งเป็นการบันทึกเรื่องจากประสบการณ์ให้นักเรียนฟัง 1 ตอน ให้นักเรียนทายว่าผู้บันทึกมีอาชีพอะไร เมื่อได้คำตอบที่ถูกต้อง ครูอธิบายเพิ่มเติมว่าในการเขียนบันทึกนี้ผู้อ่านจะสามารถค้นหาสิ่งสำคัญที่ผู้เขียนได้ประสบมาด้วยตนเอง ทำให้สามารถเดาได้ว่าผู้บันทึกนั้นมีอาชีพอะไร

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายว่าในการเขียนบันทึก เราจะต้องนำเอาวิธีเขียนทั้ง 3 ชนิด คือ การเขียนอธิบาย การเขียนบรรยาย และการเขียนพรรณนามาใช้ด้วย

2. ครูให้นักเรียนย้อนไปอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วเพื่อสังเกตการใช้โวหารต่าง ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามที่สงสัย

3. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องจากบางตัวอย่างในหนังสือเรียน แล้วให้นักเรียนแปลงเรื่องที่อ่านให้เป็นบันทึก ครูแนะว่า เรื่องที่เป็นตัวอย่างของการเขียนบรรยายและการเขียนพรรณนาสามารถนำมาดัดแปลงให้อยู่ในรูปบันทึกจากประสบการณ์ได้อย่างดี

4. ครูแสดงตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงงานเขียนประเภทต่าง ๆ ให้เป็นบันทึกเรื่องจากประสบการณ์

ขั้นสรุป

ทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 5 (คาบที่ 2)

ประเมินผล

1. ดูความตั้งใจขณะทำแบบฝึก
2. ครูตรวจดูผลงานของนักเรียนแต่ละคนขณะที่กำลังเขียน

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 5 (คาบที่ 2)
2. หนังสือแบบเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)

แผนการสอนหน่วยที่ 6

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนร้อยแก้วในรูปจดหมาย
2. สามารถเขียนจดหมายในแนวสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ชี้แจงลักษณะและองค์ประกอบของจดหมาย
2. เลือกใช้คำ กลุ่มคำ และประโยคในการเขียนจดหมายได้อย่างสละสลวย
3. เขียนข้อความอันมีคุณประโยชน์และมีแนวโน้มสร้างสรรค์ในจดหมาย

ความคิดรวบยอด

จดหมายจัดเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้ ถ้าผู้เขียนจดหมายใช้ภาษาสละสลวย และมีแนวการเขียนที่เข้าลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เนื้อหา

การเขียนจดหมาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำวรรณกรรมประเภทจดหมาย 2-3 เล่ม มาให้นักเรียนดู ชักถามนักเรียนถึง ใจความในจดหมายตามที่นักเรียนทราบ จากนั้นครูชี้แจงเพิ่มเติมว่าจดหมายทั้งหมดที่นำมาเป็น ตัวอย่างนี้จัดอยู่ในลักษณะของวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ทั้งสิ้น ครูแจกเอกสารประกอบการเรียน หมายเลข 6 ให้นักเรียนอ่านและให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการผูกถ้อยคำให้มีบุคลิกลักษณะต่าง ๆ เพื่อใช้แสดงความคิดและความรู้สึกของผู้เขียน

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ

ประเมินผล

1. สิ่งเกิดความสนใจที่จะร่วมตอบคำถาม
2. ความเข้าใจในการอ่าน
3. ประเมินผลจากการทำแบบฝึก

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. แบบฝึก
2. วารสารกรมประมงจดหมายเรื่องต่าง ๆ เช่น

จดหมายจากเมืองไทย	ของ ไปตัน
นิกกับพิม	ของ ว. ณ.ประมวลมรรค
เสด็จประพาสต้น	ของ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ

แผนการสอนหน่วยที่ 6

คาบที่ 2

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตรวบรวมข้อเขียนร้อยแก้วในรูปจดหมาย
2. สามารถเขียนจดหมายในแนวสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนจดหมายแนวสร้างสรรค์ได้

ความคิดรวบยอด

จดหมายที่เขียนถึงกันในชีวิตจริงของบุคคลนั้น หากได้มีการพิมพ์ขึ้นเผยแพร่มีผู้นิยมอ่านกันอย่างแพร่หลาย ก็จัดเป็นวรรณกรรมสร้างสรรค์ได้

เนื้อหา

การเขียนจดหมายแนวสร้างสรรค์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ครูอ่านจดหมายฉบับหนึ่งให้นักเรียนฟัง พร้อมกับถามนักเรียนว่าจดหมายที่อ่านนี้จัดเป็นจดหมายลักษณะใด เมื่อได้คำตอบที่ถูกต้อง ครูอธิบายเพิ่มเติมว่าจดหมายที่เราเขียนถึงเพื่อน ๆ อาจกลายเป็นจดหมายที่มีคุณค่าได้ในภายหลัง ไม่ว่าจะเป็นจดหมายเล่าถึงความสนุกสนานในการท่องเที่ยว จดหมายถามทุกข์สุข ฯลฯ

ขั้นตอน

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5 คน
2. ครูนำจดหมายซึ่งนักเรียนรวบรวมมามอบให้แก่นักเรียนกลุ่มละ 1 ฉบับ เป็นจดหมายส่วนตัวที่เขียนถึงกัน ให้แต่ละกลุ่มพิจารณาเพิ่มเติมแก้ไขข้อความ ในจดหมาย แล้วนำมาเขียนใหม่ให้เป็นจดหมายแนวสร้างสรรค์
3. ครูรวบรวมผลงานพิจารณาว่าของกลุ่มใด เขียนได้ดีที่สุด

ขั้นสรุป

ให้ทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 6 (คาบที่ 2)

ขั้นประเมินผล

1. สังเกตการร่วมทำงานกับกลุ่ม
2. คู่มือการทำแบบฝึก

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. แบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 6 (คาบที่ 2)
2. จดหมายแนวสรว้างสรรค์ในลักษณะต่าง ๆ

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอน หน่วยที่ 1

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตลักษณะของร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์
2. สามารถเลือกใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะของงานเขียนประเภท

ต่าง ๆ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายของร้อยแก้วได้
2. ให้อธิบายสังเกตเกี่ยวกับวิธีผูกถ้อยคำเป็นรูปลักษณะต่าง ๆ เช่น คำซ้อน คำประสม คำพ้อง และสุภาษิตต่าง ๆ ด้วยการยกตัวอย่างคำเหล่านั้นได้
3. ชี้แจงลักษณะของโวหารแต่ละชนิดได้
4. เขียนถ้อยคำเพื่อแสดงโวหารต่าง ๆ ได้

ความคิดรวบยอด

1. กลไกเบื้องต้นของร้อยแก้วคือ การผูกถ้อยคำให้มีรูปลักษณะต่าง ๆ เพื่อใช้แสดงความคิดและความรู้สึกของผู้เขียน
2. การหมั่นฝึกฝนตนเองให้รู้จักคิดอย่างแจ่มแจ้ง และรู้จักถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเขียนให้ดียิ่งขึ้น

เนื้อหา

การใช้ถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูชวนนักเรียนสนทนากันถึงเรื่องการเขียนเป็นการทบทวนความรู้ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วพร้อมกับแจ้งจุดประสงค์ของการเรียนในรายวิชานี้ว่าเป็นวิชาที่มุ่งจะส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายถึงขอบข่ายและคุณค่าของการเขียนเชิงสร้างสรรค์และชักถามนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนจะได้รับจากงานเขียนที่มีคุณค่า
2. ครูอธิบายความหมายของร้อยแก้ว และกล่าวถึงความแตกต่างของร้อยแก้วแนวสารคดี และแนวนิเวศคดี ให้นักเรียนยกตัวอย่างร้อยแก้วทั้ง 2 แนวด้วย ครูนำตัวอย่างหนังสือร้อยแก้วที่คัมภีร์เสี่ยงมาให้ให้นักเรียนดู
3. ครูอธิบายว่างานเขียนที่มีคุณค่า คืองานเขียนแนวสร้างสรรค์ที่ผู้เขียนต้องใช้ศิลปะในการเขียนอย่างมาก ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของตนเขียนสารออกมาด้วยถ้อยคำที่สละสลวย ประทับใจผู้อ่าน และให้ความรู้สึกรื่นเริงทางเพศสัมพันธ์ใจ ประทับสติปัญญาไปด้วยในตัว ต่อจากนั้นครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
4. ครูอ่านตัวอย่างงานเขียนที่ใช้ภาษาในทางสร้างสรรค์ให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนได้อ่านตัวอย่างจากหนังสือเรียนประกอบด้วย ชี้ให้เห็นลักษณะเด่นของการใช้คำ จากนั้นให้นักเรียนยกตัวอย่างคำประเภทต่าง ๆ เช่น คำพยางค์เดียว คำประสม คำซ้อนชนิดต่าง ๆ คำพังเพยและสุภาษิต เป็นต้น
5. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงเรื่องโวหารในการเขียนทั้ง 5 ชนิด พร้อมทั้งแจกเอกสารประกอบและชี้แจงว่าในการเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องใช้โวหารใดโวหารหนึ่ง แต่เพียงโวหารเดียวจนจบทั้งเรื่อง ผู้เขียนอาจเลือกโวหารแต่ละโวหารให้เหมาะกับข้อความแต่ละตอนได้
6. ครูทบทวนว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ ความคิด การผูกถ้อยคำให้มีบุคลิกลักษณะต่าง ๆ และการใช้โวหาร

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนเลือกเขียนเรื่องจากที่ครูกำหนดให้มาเพียง 1 เรื่อง เป็นข้อความขนาด 7 - 8 บรรทัด โดยเขียนให้ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 3 ประเภท ตามที่เรียนมา

ประเมินผล

1. สังเกตความสนใจขณะเรียน
2. สังเกตความกระตือรือร้นในงานที่ได้รับมอบหมาย

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. หนังสือร้อยแก้วเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง
3. ตัวอย่างการเขียนโดยใช้โวหารชนิดต่าง ๆ (เอกสารประกอบการเรียน

หมายเลข 1)

แผนการสอน หน่วยที่ 2

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียน
2. สามารถใช้ถ้อยคำในการเขียนอธิบายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและแจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ชี้แจงลักษณะของการเขียนอธิบายได้
2. ให้อธิบายสังเกตและลักษณะเด่นของสิ่งที่อธิบายได้ชัดเจน
3. รู้จักใช้ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ในการเขียน

เป็นประโยชน์หรือข้อความ

4. ให้อธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่จะอธิบายได้ถูกต้อง

ความคิดรวบยอด

1. การรู้จักสังเกตและพิจารณาจะช่วยให้เราได้ข้อมูลสำหรับเขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ
2. การรู้จักเลือกลักษณะเด่นจากข้อมูล ช่วยให้การเขียนอธิบายสัมฤทธิ์ผลได้เร็วขึ้น

เนื้อหา

การเขียนอธิบาย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพขนาดใหญ่ของต้นไม้ไทรมาให้นักเรียนดู ให้นักเรียนสังเกตส่วนต่าง ๆ

ให้ถนัด

2. ให้นักเรียนอธิบายลักษณะที่น่าสนใจของต้นไม้ แล้วเลือกตัวแทนนักเรียน

ออกไปเขียนลักษณะเหล่านั้นบนกระดานคนละ 1 ลักษณะ

ขั้นสอน

1. ครูกล่าวถึงการอธิบายว่า เป็นกิจกรรมทางภาษาอย่างหนึ่งที่เรามักต้องทำ อยู่เสมอในการติดต่อสื่อสาร งานเขียนที่มีลักษณะเป็นการอธิบายนี้ถือเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้ ถ้าผู้เขียนสามารถเลือกพจน์ถ้อยคำมาเรียบเรียงได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและสละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสารในการเขียนอธิบายได้อย่างแจ่มแจ้ง

2. ครูให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนอธิบายจากหนังสือเรียน แล้วให้ข้อสังเกต ของการเขียน

3. ครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักตั้งหัวข้อหรือความคิดโดยสังเขปในการเขียนเสียก่อน ดังนี้

- 1) สิ่งที่จะอธิบายนั้นคืออะไร
- 2) จุดมุ่งหมายในการอธิบายสิ่งนั้น
- 3) ลักษณะเด่น และรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น
- 4) ประโยชน์หรือคุณค่าของสิ่งนั้น (ถ้ามี)
- 5) สรุปข้อคิด หรือข้อสังเกตเกี่ยวกับสิ่งนั้น

4. ครูชี้แจงว่านักเรียนควรเริ่มต้นฝึกเขียนอธิบายด้วยการกล่าวถึงลักษณะเด่น ที่สังเกตได้เสียก่อน แล้วจึงให้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น

5. ครูอธิบายและให้ตัวอย่างเพิ่มเติม โดยนำกระเป๋ารถของตมาแขวนไว้หน้าชั้น ให้นักเรียนสังเกตและแสดงความคิดเป็นถ้อยคำ นักเรียนจะสังเกตได้แตกต่างกันออกไป เช่น ใหญ่ สีดำ หนัก เป็นต้น และเมื่อครูให้อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเป็นวลีหรือประโยค นักเรียน จะอธิบายไปต่าง ๆ กัน เช่น กระเป๋าสีดำ หนักแท้ แบบทันสมัย หรือกระเป๋าใบนี้มากแล้ว จะหนัก เป็นต้น

6. ครูเพิ่มเติมว่า ในการเขียนอธิบายนักเรียนควรจะใช้ความคิดให้กว้าง คิดหลาย ๆ ทางและค่อย ๆ จัดลำดับความคิดให้เป็นขั้นตอน จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนได้

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนจับคู่กันเพื่อฝึกเขียนคำอธิบายสั้น ๆ โดยให้ช่วยกันเขียนสิ่งที่ควรปฏิบัติในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 การทำงานเพื่อประโยชน์ของบ้านเป็นส่วนรวม (ทำความสะอาดบ้าน ล้างถ้วย ล้างชาม)
 - 1.2 การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ (ทำสวนครัว ฟังดนตรี เขียนภาพ ฯลฯ)
2. เขียนอธิบายวิธีการเดินทางจากบ้านมาโรงเรียนของนักเรียนแต่ละคน

ประเมินผล

1. ตรวจผลงานพร้อมแก้ไขข้อบกพร่อง
2. สังเกตการทำงาน และการตอบคำถามในการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. รูปต้นโพธิ์
3. กระเป๋าถือ

แผนการสอน หน่วยที่ 2

คาบที่ 2

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียน
2. สามารถใช้ถ้อยคำในการเขียนอธิบายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและแจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. เลือกพินัยถ้อยคำมาเรียบเรียงเป็นข้อความได้อย่างถูกต้องสละสลวย
2. เขียนขยายให้มีรายละเอียดชัดเจนแจ่มแจ้งขึ้น

ความคิดรวบยอด

การเขียนอธิบายควรเริ่มจากสิ่งที่เรามีความรู้และประสบการณ์ เช่น จากการสังเกต
สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว จากความรู้สึกลึกซึ้งของเราที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

เนื้อหา

การเขียนอธิบาย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำแถบประโยคไปติดบนกระดาน ให้นักเรียนช่วยกันเรียงประโยคจากแถบประโยค
เหล่านั้นให้เป็นเนื้อความเดียวกัน

ครูให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเขียนอธิบายว่า เมื่อเราสามารถอธิบายลักษณะเด่น
ของสิ่งที่พบเห็นได้แล้ว ต่อไปเราจะต้องรู้จักเขียนขยายความให้มีรายละเอียดชัดเจน
ต้องรู้จักเลือกพินัยถ้อยคำมาเรียบเรียงเป็นข้อความได้อย่างถูกต้องสละสลวย

ขั้นสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ครูแจกแถบประโยคให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะได้รับข้อความแตกต่างกันไป

ให้นักเรียนช่วยกันเรียบเรียงข้อความจากแถบประโยคในกลุ่มของคนที่เสร็จภายในเวลาที่กำหนดให้ เมื่อหมดเวลาให้แต่ละกลุ่มผลัดเปลี่ยนกันถือแถบประโยคออกมาเรียงกันไปตามลำดับข้อความที่จัดไว้

3. ครูและนักเรียนช่วยกันพิจารณาความถูกต้องของข้อความ พร้อมทั้งครูชี้ให้นักเรียนเห็นลักษณะของข้อความจากทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นการเขียนอธิบายที่มีวิธีการแตกต่างกัน สรุปได้ว่ามี 3 วิธีคือ

- 1) เขียนอธิบายโดยให้รายละเอียด
- 2) เขียนอธิบายโดยยกตัวอย่างหรือใช้สำนวนเปรียบเทียบ
- 3) เขียนอธิบายเหตุผลในการกระทำ

รายละเอียดและตัวอย่างของทั้ง 3 วิธีนี้ นักเรียนอ่านจากหนังสือเรียนมาล่วงหน้าแล้ว

4) ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า การเขียนอธิบายใด ๆ ก็ตาม ผู้เขียนควรมีข้อมูลเตรียมไว้ให้พร้อม ได้แก่ ข้อมูลด้านความคิด ความรู้ และข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อจะได้อธิบายได้ตรงประเด็น ถ้อยคำที่เลือกเพื่มาชี้ ควรเป็นถ้อยคำง่าย ๆ ตรงจุดและให้ความหมายที่ชัดเจน การวางกลุ่มคำที่ขยายต้องวางให้ถูกที่ อย่าให้สับสน เรื่องจึงจะน่าอ่าน ขั้นสรุป

ครูนำข้อความจากหนังสือหรือวารสารมาให้ให้นักเรียนอ่านแล้วให้นักเรียนฝึกวิเคราะห์ข้อความที่อ่านว่าข้อความนั้น ๆ มีความคิดสำคัญอย่างไร และตรงไหนเป็นการเขียนอธิบายความคิดนั้น แล้วส่งผลงานที่วิเคราะห์นี้ให้ครูตรวจ

ประเมินผล

1. ตรวจงานและเสนอแนะข้อบกพร่อง
2. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. แดบประโยชน์เช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง
3. ข้อความจากหนังสือหรือวารสาร (เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 2)

แผนการสอน หน่วยที่ 2

คาบที่ 3

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียน
2. สามารถใช้ถ้อยคำในการเขียนอธิบายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและแจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง และสละสลวย

ความคิดรวบยอด

การสร้างความคิดสังเขปของสิ่งที่จะอธิบายก่อนลงมือเขียน จะช่วยให้งานเขียนเป็นไปอย่างสะดวก มีขั้นตอน ผู้อ่านได้รับสารอย่างครบถ้วนชัดเจนแสดงถึงคุณค่าของงานเขียนอธิบายนั้น

เนื้อหา

การเขียนอธิบาย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำข้อเขียนอธิบายเรื่อง "ดนตรีชีวิต" มาให้นักเรียนทั้งชั้นอ่าน ใช้เวลาประมาณ 3 นาที
2. ครูเขียนหัวข้อหรือความคิดสังเขปบนกระดาน แล้วให้นักเรียนช่วยกันค้นหาว่าจากเรื่องที่อ่าน เราสามารถแยกออกมาเขียนเป็นหัวข้อสังเขปได้อย่างไร
3. ครูอธิบายหัวข้อสังเขป

ขั้นสอน

1. ครูแสดงขั้นตอนของการเขียนอธิบายให้นักเรียนทั้งชั้นดู โดยเขียนบอกสิ่งที่

จะอธิบายไว้บนกระดาน หัวข้อนั้น คือ "การพัฒนาโรงเรียน"

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันเขียนหัวข้อสังเขป "การพัฒนาโรงเรียน" เพื่อรวบรวมไว้เป็นข้อมูลในการเขียนอธิบาย หัวข้อสังเขปนั้นประกอบด้วย

- สิ่งที่จะอธิบาย
- จุดมุ่งหมาย
- ลักษณะเด่น และรายละเอียด
- ประโยชน์หรือคุณค่า
- ข้อคิดหรือข้อสังเกต

3. ครูและนักเรียนลงมือเขียนอธิบายจากข้อมูลที่ได้ช่วยกันรวบรวมไว้ โดยนำสิ่งที่เด่นชัดมาเรียบเรียงและขยายความให้มีรายละเอียดชัดเจนขึ้น เช่น มีการยกตัวอย่าง บอกเหตุผลเพื่อให้เรื่องมีน้ำหนัก

4. ครูให้นักเรียนช่วยกันอ่านใจความที่เขียนไว้ และให้ช่วยกันค้นหาสิ่งที่ยังบกพร่อง แล้วช่วยกันแก้ไข เช่น เปลี่ยนคำพูดเสียใหม่ จัดรูปประโยคให้ถูกต้อง พิจารณาการใช้วรรคตอน เป็นต้น

5. ครูอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

ครูกำหนดหัวข้อให้นักเรียนเขียนอธิบายโดยกำหนดให้นักเรียนเลือกเขียนอธิบายสิ่งใดสิ่งหนึ่งดังต่อไปนี้เพียง 1 หัวข้อคือ

- ก. เหตุผลในการที่คนเราต้องศึกษา
- ข. การจัดร้านจำหน่ายสรรพสินค้า
- ค. ทางไปสู่ค่ายพักแรมแห่งใดแห่งหนึ่ง

ประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ดูความตั้งใจในการทำงาน

สื่อการเรียนการสอน

เอกสารเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง (เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 3)

แผนการสอน หน่วยที่ 3

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนบรรยายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียนทั่วไป
2. สามารถเขียนบรรยายเพื่อถ่ายทอดความคิดความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่าง

แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลักษณะของการเขียนบรรยาย
2. บอกสิ่งสำคัญหรือลักษณะเด่นของสิ่งที่จะนำมาเขียนบรรยายได้
3. ตั้งประเด็นสำคัญของสิ่งที่จะบรรยายได้ถูกต้อง
4. ใช้ความคิดแล้วคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ในการเลือกใช้

ถ้อยคำมาเขียนบรรยายเพื่อสื่อความหมายให้แจ่มแจ้งในลักษณะที่เป็นประโยชน์หรือข้อความ

ความคิดรวบยอด

ความสามารถในการเขียนบรรยาย เกิดจากการสังเกตและพินิจพิจารณาตนเองอยู่เสมอ

เนื้อหา

การเขียนบรรยาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูเปิดเพลง "ชีวิตสัมพันธ์" ให้นักเรียนฟัง และบอกให้นักเรียนร้องคลอตามเบา ๆ

เมื่อเพลงจบ ครูชี้ให้นักเรียนเห็นว่าใจความในเพลงดังกล่าวอยู่ในลักษณะของการบรรยาย

เรื่องหรือบรรยายเหตุการณ์ ซึ่งการบรรยายดังกล่าวจะทำให้ผู้ฟังนึกเห็นภาพต่าง ๆ ต่อเนื่อง

กันไปตามลำดับ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ถือเป็นส่วนสำคัญของการเขียนบรรยาย

ที่สอน

1. ครูตั้งคำถามถามนักเรียนเกี่ยวกับขอบข่ายของการเขียนบรรยายให้ครอบคลุมถึงความหมายลักษณะและวิธีการเขียนตามแนวต่าง ๆ ตามที่ได้มอบหมายให้นักเรียนไปอ่านล่วงหน้ามาแล้ว

2. ครูนำแผ่นป้ายที่เขียนข้อความต่าง ๆ มาแล้วเลือกหยิบมาชูให้นักเรียนดูทีละแผ่น คัดเลือกตัวแทนนักเรียนให้ตอบคำถามให้ถูกต้องว่า ชื่อหรือข้อความต่าง ๆ ที่อ่านนั้นถ้าจะนำมาเป็นหัวข้อการเขียนบรรยายจะต้องใช้วิธีเขียนแนวใด ๆ ให้นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันตัดสินว่าคำตอบนั้นถูกต้องหรือไม่

ตัวอย่าง

ชื่อหรือข้อความ

คำตอบ

วัดวังแก้วเวการาม

แนวเล่าประวัติ

การหาเสียงของพรรคการเมือง

แนวบรรยายภาพและวิธีการ

3. ครูเสนอแนะว่า การจะเขียนบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใด ผู้เขียนจะต้องให้ข้อสังเกตหรือลักษณะเด่นของสิ่งที่เขียนให้ได้ ต่อจากนั้นจะต้องรู้จักตั้งประเด็นสำคัญไว้เสียก่อน จึงจะสามารถเขียนบรรยายได้ครอบคลุม จากนั้นครูก็ให้นักเรียนช่วยกันตั้งประเด็นสำคัญจากชื่อหรือข้อความ

ตัวอย่าง เรื่อง ภูเก็ต

ประเด็นที่ตั้งไว้คือ

1. เกาะภูเก็ตเป็นเกาะเดียวในประเทศไทยที่มีฐานะเป็นจังหวัด
2. เกาะภูเก็ตสวยงามมีทิวทัศน์น่าชมเหมาะแก่การท่องเที่ยว
3. เกาะภูเก็ตมีทรัพยากรทำรายได้มากคือ แวตูปูก อาหารทะเล

จากนั้นครูนำชื่อเรื่องอื่น ๆ มาให้นักเรียนช่วยกันตั้งประเด็นอีก

ขั้นสรุป

แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 4-5 คน รับผิดชอบไปอ่านและคัดเลือกเรื่องแนวบรรยายบทเรียนจากหนังสือประเภทสารคดีต่าง ๆ ในห้องสมุดที่เห็นว่าจะเป็นตัวอย่างที่ดีของการเขียนบรรยายในแนวใดแนวหนึ่ง แล้วคัดลอกหรือถ่ายเอกสารมาส่งครู

ประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามในชั้นเรียน
2. ตรวจสอบผลงานที่นักเรียนรวบรวมมาส่ง
3. ดูความรับผิดชอบและความตรงต่อเวลา

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. แถบแผ่นป้ายต่าง ๆ
3. วิทยุเทป เพลง "ชีวิตสัมพันธ์" (เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 4)

แผนการสอนหน่วยที่ 3

คาบที่ 2

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนบรรยายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียนทั่วไป
2. สามารถเขียนบรรยายเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้

อย่างแจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่องและเป็น

เหตุเป็นผลกัน

2. เขียนบรรยายข้อความต่าง ๆ ได้อย่างแจ่มแจ้ง

ความคิดรวบยอด

การเขียนบรรยายเป็นการเขียนโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องของเรื่องราว หรือ

เหตุการณ์เป็นสำคัญ

เนื้อหา

การเขียนบรรยาย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูตั้งคำถามถามนักเรียนว่า "ถ้าคาบนี้ครูไม่เข้าสอน นักเรียนคิดว่าจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง นักเรียนก็จะตอบแตกต่างกันออกไป เช่น อาจตอบว่า นักเรียนจะคุยจะเล่นเอ็ดตะโร หรือบางคนอาจตอบว่า ครูจะต้องถูกผู้อำนวยการเรียกไปชี้แจง เป็นต้น

ขั้นสอน

1. ครูสรุปเข้าสู่ประเด็นว่า เหตุการณ์ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นและมีผลให้เกิดเหตุการณ์อื่น ๆ ต่อไปอีกได้ หากเราจะบรรยายเหตุการณ์นั้น ๆ เราต้องบรรยายให้เป็นลำดับต่อเนื่องกัน

การบรรยายจึงจะสื่อความหมายได้ครบถ้วนชัดเจน ดังนั้นการเขียนบรรยายก็ควรจะเขียนโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องของเรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นสำคัญ

2. ครูเพิ่มเติมว่าในการเขียนบรรยายอาจมีการเขียนอธิบายแทรกอยู่เสมอเพราะเมื่อจะกล่าวถึงสิ่งใดเขาก็มักจะให้คำอธิบายเกี่ยวกับสิ่งนั้นเสียก่อน แล้วจึงให้รายละเอียดตามมาเป็นลำดับ มีการเน้นจุดที่น่าสนใจ งานเขียนจึงจะมีคุณภาพ

3. ครูเขียนคำ 3 คำ บนกระดาน คือคำว่า บ้าน ที่ว่าการอำเภอ และสถานีตำรวจ พร้อมกับบอกนักเรียนว่า คำทั้ง 3 คำนี้ ครูต้องการนำมาเป็นจุดสนใจที่จะเขียนบรรยาย ให้นักเรียนช่วยกันเรียบเรียงเป็นข้อความที่สละสลวยได้ใจความ นักเรียนจะช่วยกันเลือกใช้ถ้อยคำบรรยายให้รายละเอียดชัดเจน ครูจะช่วยพิจารณาต่อเติมและแก้ไขข้อความที่นักเรียนช่วยกันบรรยายไว้ จนสามารถได้ข้อความเชิงบรรยายที่สมบูรณ์ดังนี้

"มีบ้านไม้โคก ๑ เพียง 4-5 หลังเท่านั้น หลังแรกคือที่ว่าการอำเภอ ซึ่งเก่ามากแล้ว เอียงโย้ไปทางซ้ายหลัง สถานีตำรวจอยู่ทางซ้ายของที่ว่าการอำเภอที่ใกล้จะพังเช่นกัน เอียงโย้ไปทางขวา....."

4. ครูสรุปถึงวิธีการขยายความเพื่อให้งานเขียนบรรยายสมบูรณ์ขึ้น

ขั้นสรุป

1. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนบรรยายจากเอกสารหมายเลข 4 เรื่อง "หัดว่ายน้ำ" แล้วให้นักเรียนจับคู่ค้นหาถ้อยคำที่เป็นจุดสนใจซึ่งผู้เขียนได้บรรยายไว้

2. ครูเป็นผู้คัดเลือกตัวแทนนักเรียนบางคู่ให้อ่านข้อความที่คัดเลือกไว้ พร้อมกับให้ชี้แจงถึงจุดที่น่าสนใจ

3. ให้นักเรียนจับคู่กัน และคิดคำขึ้น 3-4 คำ และนำไปให้เพื่อนคู่กันเขียนบรรยายโดยใช้คำที่ตนเองกำหนดขึ้น เสร็จแล้วให้รวบรวมข้อความส่งครู และครูจะเป็นผู้คัดเลือกข้อความที่มีจำนวนการเขียนดีเด่นเพื่อนำมาติดบอร์ดหน้าชั้นเรียน

ประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการอ่านตามที่ครูกำหนด
2. ดูความกระตือรือร้นที่จะทำงานร่วมกันและความตั้งใจที่จะช่วยกันเขียนให้ได้ผลดี
3. ตรวจสอบความสามารถในการเขียนข้อความ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 5

แผนการสอนหน่วยที่ 3

คาบที่ 3

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนบรรยายสิ่งต่าง ๆ จากงานเขียนทั่วไป
2. สามารถเขียนบรรยายเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้

อย่างแจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. เขียนบรรยายความคิดความรู้สึกและจินตนาการของตนเองได้
2. ใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมและสละสลวยในการเขียนบรรยายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความคิดรวบยอด

การเขียนบรรยายที่ดีจะต้องมีรายละเอียดที่ถูกต้อง มีการจัดลำดับเนื้อหาอย่างเป็น
ระเบียบ และแสดงความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป

เนื้อหา

การเขียนบรรยาย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพอุบัติเหตุที่คัดจากหนังสือพิมพ์รายวันมาให้ให้นักเรียนดู ขวณนักเรียนสนทนาถึง
เรื่องอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่แต่ละคนพบเห็นมา ให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งที่เป็นเพื่อน ๆ เห็นว่าเป็น
คนที่เล่า เรื่องที่ได้น่าสนใจและนักเรียนคนนั้นได้พบกับอุบัติเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งมากับตัวเอง
ออกมาเล่าถึงเหตุการณ์ที่พบเห็นตั้งแต่ต้นจนจบให้เพื่อนฟัง เมื่อเล่าจบครูอธิบายให้เห็นว่า
เรื่องราวที่เล่ามานี้หากนำมาถ่ายทอดโดยการเขียนที่ใช้ภาษาอย่างถูกต้องเหมาะสม จะเป็น
การบรรยายเรื่องหนึ่งที่ดีทีเดียว

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายถึงข้อแตกต่างระหว่างการบรรยายด้วยการพูดกับการเขียนบรรยายว่าในการเขียนบรรยายนั้นผู้เขียนจะต้องแสดงความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาปากหรือภาษาพูด พยายามเลือกใช้คำที่ก่อให้เกิดภาพมากที่สุด

เช่น กล่าวถึงลักษณะของสถานที่ ดังนี้

"ขบวนเกวียนเคลื่อนมาอยู่ที่ใหม่อีกครั้งหนึ่ง ที่นี้ฝั่งน้ำไม่สูงชันเหมือนที่เก่า มีต้นไม้เล็กเตี้ยขึ้นอยู่เป็นหย่อม ๆ ภูเขาอ่อนสำหรับวัวกินเขียวชลิเต็มไปหมด นกกระเด็นปากแดงบินขวักไขว่ไปมา ถัดไปทางขวามืออีกหน่อยมีหาดทราย สีขาวแกมหม่นทอดไปสู่สายน้ำไหลอยู่เอื่อย ๆ

(ลูกอีสาน ของ คำพูน บุญทวี)

2. ครูยกตัวอย่าง การบรรยายสิ่งอื่น ๆ อีก 2-3 ตัวอย่าง

3. ครูนำภาพ "ตลาดน้ำ" ซึ่งมีขนาดใหญ่มาติดบนกระดาน แล้วให้นักเรียนช่วยกันเขียนบรรยายภาพนั้น โดยครูเป็นผู้คัดเลือกและขีดเคลาข้อความก่อนจะเขียนขึ้นกระดาน เมื่อเขียนจบครูอธิบายเพิ่มเติม และชี้ให้เห็นลักษณะเด่นซึ่งทำให้นักเรียนเขียนบรรยายนั้นมีความถูกต้องสมบูรณ์

ขั้นสรุป

ครูเขียนคำสั่งบนกระดาน ให้นักเรียนบรรยายเรื่องราวต่อจากข้อเขียนที่ครูกำหนดให้โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

ประเมินผล

1. สังเกตการเสนอความคิดในขณะเรียน
2. สังเกตความตั้งใจในการทำงาน ดูการตัดสินใจในการแสดงความคิดออกมา

เป็นงานเขียน

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพอุบัติเหตุต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์
2. ภาพตลาดน้ำ

แผนการสอนหน่วยที่ 4

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนพรรณนาจากงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ
2. สามารถเขียนพรรณนาเพื่อถ่ายทอดความคิด รู้สึกนึกคิดในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย และสื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลักษณะของการเขียนพรรณนา
2. สร้างคำที่มีรูปลักษณ์ต่าง ๆ ขึ้นในงานเขียน เช่น คำซ้อน คำอุปมา ตลอดจนคิดคำสัญลักษณ์ หรือเข้าใจความหมายของคำสัญลักษณ์ได้

3. แต่งประโยคที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบได้
4. รู้จักใช้ความคิดแคล่วคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มในการเขียนเป็นประโยคหรือเป็นข้อความ

ความคิดรวบยอด

การเขียนพรรณนาเป็นการเขียนที่มุ่งขยายความของสิ่งต่าง ๆ ให้ละเอียดลออและเด่นชัดขึ้น

เนื้อหา

การเขียนพรรณนา

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงเรื่องการประกวดความงามของสตรี ตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดประกวดขึ้น ชี้ให้เห็นว่าความงามของสตรีเป็นความงามที่ละเอียดอ่อน กรรมการตัดสินจะต้องใช้การพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจึงจะเลือกหญิงงามที่สุดมาได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนวิจารณ์นางงามต่าง ๆ พอสมควร จากนั้นครูวกเข้าสู่เรื่องการพรรณนา

ขั้นสอน

1. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายและขอบข่ายของการเขียนพรรณนาตามที่ได้อบรมหมายให้นักเรียนไปอ่านมาจากหนังสือเรียน

2. ครูอธิบายว่าการพรรณนาเป็นงานเขียนที่ต้องใช้ศิลปะมาก มุ่งที่จะกล่าวถึงสภาพหรือลักษณะที่จะเอียงคลอและเด่นชัดมากกว่าจะคำนึงถึงเรื่องราวและเหตุการณ์พร้อมกันนั้นได้กล่าวถึงวิธีต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เขียนเพื่อให้งานเขียนพรรณนาเชิงสร้างสรรค์มีคุณค่า วิธีการเหล่านั้นได้แก่

1. การเลือกพันถ้อยคำที่เหมาะสมทั้งเสียงและความหมาย
2. การใช้สำนวนเปรียบเทียบเพื่อให้ความหมายลึกซึ้งยิ่งขึ้น
3. การเน้นข้อความบางตอนโดยใช้คำซ้อน คำซ้ำ หรือคำที่มีเสียงไพเราะ
4. การจัดลำดับข้อความให้เป็นระเบียบ สื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง

3. จากวิธีการเขียนพรรณนาในข้อ 2 ครูให้นักเรียนใช้ความสามารถของตนเองคัดเลือกคำประเภทต่าง ๆ เช่น คำที่ทำให้งามเห็นภาพ คำซ้ำ คำซ้อน สำนวนเปรียบเทียบ ฯลฯ จากเอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 6

4. ครูอธิบายคำที่นักเรียนไม่เข้าใจ และยกตัวอย่างให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นสรุป

1. ให้ทำแบบฝึกเสริมทักษะหน่วยที่ 4 (คาบที่ 1)
2. ให้นักเรียนสลับเปลี่ยนผลงานกับเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ แล้วใช้ดุลยพินิจของตนตัดสินว่าผลงานของเพื่อน ผิด - ถูก อย่างไร พบคำที่เป็นปัญหาให้ถามครู (ความยาวประมาณ 10 บรรทัด)

ประเมินผล

1. ดูความสามารถในการพิจารณาความคิดของผู้อื่น
2. ดูความคล่องแคล่วในการทำแบบฝึก
3. สังเกตความสนใจขณะฟังครูอธิบาย

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
2. เอกสารประกอบการเรียน (หมายเลข 6)

แผนการสอน หน่วยที่ 4

คาบที่ 2

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนพรรณนาจากงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ
2. สามารถเขียนพรรณนาเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้

ภาษาเขียนที่สละสลวย และสื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. เลือกใช้คำเพื่อให้เกิดความไพเราะชัดเจนยิ่งขึ้น
2. เขียนข้อความที่แสดงความหมายเชิงเปรียบเทียบได้อย่างเหมาะสม

ความคิดรวบยอด

ศิลปะในการเขียนพรรณนาเป็นสิ่งที่เราอาจศึกษาและฝึกฝนตนเองได้ เพื่อทำให้
งานเขียนของเรามีคุณค่าในเชิงสร้างสรรค์

เนื้อหา

การเขียนพรรณนา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูเขียนข้อความบนกระดาน แล้วบอกนักเรียนว่าข้อความดังกล่าวนี้แม้ว่าจะสื่อ
ความหมายได้ชัดเจนแล้ว แต่ยังขาดรายละเอียดและความเด่นชัดอยู่ ขอให้นักเรียนช่วยกัน
หาคำมาขยาย เพื่อให้ได้รายละเอียดและความเด่นชัดมากขึ้น และจะทำให้การเขียนดังกล่าว
เป็นงานเขียนพรรณนาที่สมบูรณ์

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนพิจารณาข้อความที่เขียนไว้ดังนี้

"เขาชอบนั่งมองดูลำธารไหลเอื่อย ๆ ในตอนกลางวันแสงอาทิตย์จับพ่นน้ำ

พอลำลงก็ฉาบขาวอยู่ด้วยแสงจันทร์อีก ชีวิตที่นี้ดูช่างเต็มไปด้วยการพักผ่อนและความเงียบ"

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันหาคำมาเติมลงในตำแหน่งต่าง ๆ ที่เห็นว่าอาจจะใช้คำขยายเพิ่มเติมเพื่อให้มีรายละเอียดชัดเจนและไพเราะขึ้นได้ เมื่อนักเรียนช่วยกันหาคำมาขยาย ครูจะคัดเลือกข้อความที่เห็นว่าไพเราะทั้งเสียงและความหมายมากที่สุด แล้วนำมาเขียนต่อในข้อความดังกล่าว ตัวอย่างคำที่นำมาเติม ได้แก่

"เขาชอบนั่งดูลำธารไหลเอื่อย ๆ คดเคี้ยวเหมือนอย่างอาการเลื่อยของงู ในตอนกลางวัน แสงอาทิตย์จับพื้นน้ำเป็นประกายวาว พอค่ำลงก็จับขาวอยู่ด้วยแสงจันทร์ อันสุกสกาวอีกชีวิตที่นี้ดูช่างเต็มไปด้วยการพักผ่อนและความเจียบสงบ"

3. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงการเลือกถ้อยคำมาเติมให้เหมาะสม

4. ครูให้นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนพรรณนาความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ จากหนังสือเรียน ให้ค้นหาคำขยายต่าง ๆ ในข้อความที่ช่วยทำให้เกิดความไพเราะชัดเจนขึ้น
ขั้นสรุป

ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน เขียนข้อความเชิงพรรณนาให้ได้กลุ่มละ 3 ข้อความโดยกำหนดให้เขียนข้อความเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

- ก. พรรณาลักษณะคน
- ข. พรรณารูปร่างและอารมณ์
- ค. พรรณาสถานที่

ประเมินผล

- 1. ความสนใจขณะฟังครูอธิบาย
- 2. ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

สื่อการเรียนการสอน

- 1. หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
- 2. ตัวอย่างข้อความ

แผนการสอนหน่วยที่ 4

คาบที่ 3

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้ให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนพรรณนาจากงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ
2. สามารถเขียนพรรณนาเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดในเรื่องต่าง ๆ โดยการใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย และสื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในการเขียนพรรณนาเป็นเรื่องราว โดยใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย และสื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง

ความคิดรวบยอด

ประสบการณ์ในชีวิตอาจใช้เป็นประโยชน์ในการเขียนพรรณนาได้

เนื้อหา

การเขียนพรรณนา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูเล่าให้นักเรียนฟังถึงความประทับใจจากการที่ได้ไปเที่ยวชมพระที่นั่งวิมานเมฆ ซึ่งครูชื่นชมกับความละเอียดลออในศิลปะการก่อสร้าง และยังชื่นชมกับสมบัติล้ำค่าต่าง ๆ ที่ตั้งแสดงไว้ในพระที่นั่ง
2. ครูถามนักเรียนบางคนว่า เคยประทับใจหรือฝังใจกับสิ่งใดมาบ้าง ซึ่งนักเรียนก็จะตอบแตกต่างกันออกไป
3. ครูอธิบายรวบยอดว่าในการเขียนพรรณนาขึ้น ผู้เขียนอาจจะนำประสบการณ์ในชีวิตของตนเองมาถ่ายทอดโดยใช้ศิลปะการเขียนเข้าประกอบ ก็จะได้การเขียนพรรณนาเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า

ขั้นสอน

1. ครูให้ความรู้เรื่องการเขียนพรรณนาแก่นักเรียนว่า สามารถเขียนพรรณนาได้หลายลักษณะ ดังนี้

- ก. พรรณนาธรรมชาติหรือทัศนียภาพ
- ข. พรรณนาถึงสถานที่และสิ่งที่มีมนุษย์สร้าง
- ค. พรรณนาลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของบุคคล
- ง. พรรณนาความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ
- จ. พรรณนาความคิด

2. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงลักษณะเฉพาะของการเขียนพรรณนาแต่ละประเภท

3. ครูตั้งคำถามถามนักเรียนโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วให้นักเรียนตอบคำถามว่าเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวถึงนั้นจะใช้แนวการเขียนพรรณนาลักษณะใด

นักเรียนตอบคำถามว่าเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวถึงนั้นจะใช้แนวการเขียนพรรณนาลักษณะใด

4. ครูเสนอความคิดว่าน่าจะเขียนพรรณนาในลักษณะใด หากมีการนำข้อคิดมาแทรกหรือมีการเปรียบเทียบสิ่งที่พรรณนากับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กลมกลืนกัน หรือใช้ถ้อยคำที่ให้ความรู้สึกทำให้มองเห็นภาพ งานเขียนนั้นก็จัดเป็นงานเขียนพรรณนาเชิงสร้างสรรค์ได้

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทำกิจกรรมตามที่เสนอแนะไว้ในคู่มือการสอน กิจกรรมดังกล่าวประกอบด้วย การตอบคำถาม และการเติมข้อความ

ประเมินผล

- 1. ดูความตั้งใจในการทำงาน
- 2. ประเมินจากผลงานที่นักเรียนทำส่งครู

สื่อการเรียนการสอน

- 1. หนังสือรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)
- 2. เอกสารคำสั่งตามคู่มือครู

แผนการสอนหน่วยที่ 5

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนร้อยแก้วในรูปบันทึก เรื่องจากประสบการณ์
2. สนใจงานเขียนบันทึกของนักเขียนที่มีชื่อ เพื่อศึกษาวิธีการเขียนบันทึกในแนวสร้างสรรค์
3. สามารถเขียนบันทึกในแนวสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ชี้แจงลักษณะและองค์ประกอบของบันทึก เรื่องจากประสบการณ์
2. ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามระดับของภาษาในการเขียนบันทึก
3. เขียนบอกสิ่งสำคัญที่ควรจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ต่าง ๆ
4. เขียนบทสนทนาแทรกลงในบันทึกได้

ความคิดรวบยอด

บันทึกอาจจัดเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้ ถ้าผู้เขียนมีศิลปะในการเขียน

เนื้อหา

การเขียนบันทึก เรื่องจากประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูหยิบสมุดไดอารี่ หรือสมุดบันทึกขึ้นมาให้นักเรียนดู แล้วตั้งคำถาม ถามนักเรียนถึงวัตถุประสงค์ของการใช้สมุด
2. ครูกล่าวถึงจุดประสงค์ของการใช้สมุดบันทึกอีกครั้งหนึ่งว่า สมุดบันทึกมีไว้สำหรับบันทึกเรื่องราวที่เจ้าของสมุดได้ผ่านพบในชีวิตลงไป อาจเป็นบันทึกรายวัน หรือบันทึกเฉพาะเรื่องที่ต้องการก็ได้ แต่บันทึกที่จัดเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้นั้นต้องเป็นบันทึกที่ผู้บันทึกใช้ศิลปะในการเขียน เช่น บันทึกเรื่องจากประสบการณ์

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายให้นักเรียนทราบถึงองค์ประกอบของบันทึกเรื่องจากประสบการณ์ว่ามีลักษณะใดจะเป็นเรื่องสั้น แต่ยังมีเรื่องสั้น พร้อมกับนั้นก็ให้นักเรียนกล่าวถึงองค์ประกอบของเรื่องสั้นมาคนละ 1 อย่าง ให้นักเรียนสรุปถึงความแตกต่างอีกครั้ง
2. ครูอธิบายถึงเรื่องการใช้ภาษาในการเขียนบันทึกเรื่องจากประสบการณ์ จากนั้นให้นักเรียนยกตัวอย่างการใช้ภาษาในระดับต่าง ๆ ทั้ง 3 ระดับ คือ ภาษาปาก ภาษาเขียนแบบแผน และภาษาแบบแผน
3. ครูกล่าวถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ในการเขียนบันทึกอีก เช่น กล่าวถึงบทสนทนา ซึ่งอาจมีแทรกในบันทึกชนิดนี้ได้ และสิ่งสำคัญก็คือผู้บันทึกต้องมีสิ่งสำคัญพอที่จะเล่า

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 7 คน แล้วครูนำบันทึกที่มีลักษณะเป็นบันทึกเรื่องจากประสบการณ์ของผู้เขียนแต่ละคนมาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านแล้วให้ช่วยกันอภิปรายเชิงวิเคราะห์ว่า เรื่องในบันทึกแต่ละตอนมีวิธีเขียนอย่างไร มีการเขียนในลักษณะอธิบาย บรรยาย และพรรณายู่ตอนใดบ้าง มีการฝากสารหรือข้อคิดสำคัญอะไรไว้ในเรื่องบ้าง
2. นักเรียนเขียนสิ่งที่ได้อภิปรายและวิเคราะห์แล้วส่งครู (ถ้าเสร็จทันทันเวลา ครูอาจได้หมายให้ส่งที่หลังได้)

ประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. สังเกตความสนใจและครูอธิบาย

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือบันทึกเรื่องจากประสบการณ์ 5 เรื่อง คือ บันทึกของพ่อ โดย ทวี วรคุณ
บันทึกของคุณตา โดยคอกฝัน บันทึกของปลาบู่ โดยไพภาค สุวรรณ บันทึกโกโทษการเมือง
โดยไพศาล มาลาพันธุ์ ความทรงจำ แห่งฤดูใบไม้ผลิ โดยพจนา จันทะสันติ

แผนการสอนหน่วยที่ 5

คาบที่ 2

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนร้อยแก้วในรูปแบบบันทึกเรื่องจากประสบการณ์
2. สนใจงานเขียนบันทึกของนักเขียนมีชื่อ เพื่อศึกษาวิธีการเขียนบันทึกในแนว
สรวังสรรค์
3. สามารถเขียนบันทึกในแนวสรวังสรรค์ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนบันทึกในลักษณะที่เป็นงานเขียนเชิงสรวังสรรค์ได้

ความคิดรวบยอด

การเขียนบันทึกเรื่องจากประสบการณ์เป็นการเขียนเรื่องราวจากข้อมูลที่ผู้บันทึก
ได้พบเห็นหรือรับทราบมาตามที่แท้จริงเท่านั้น

เนื้อหา

การเขียนบันทึกเรื่องจากประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูอ่านบันทึกซึ่งเป็นการบันทึกเรื่องจากประสบการณ์ให้นักเรียนฟัง 1 ตอน ให้นักเรียน
ทายว่าผู้บันทึกมีอาชีพอะไร เมื่อได้คำตอบที่ถูกต้อง ครูอธิบายเพิ่มเติมว่างานการเขียนบันทึก
นี้ผู้อ่านจะสามารถค้นหาสิ่งสำคัญที่ผู้เขียนได้ประสบมาด้วยตนเอง ทำให้สามารถเดาได้ว่าผู้บันทึก
นั้นมีอาชีพอะไร

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายว่าในการเขียนบันทึก เราจะต้องนำเอาวิธีเขียนทั้ง 3 ชนิด คือ
การเขียนอธิบาย การเขียนบรรยาย และการเขียนพรรณนามาใช้ด้วย

2. ครูให้นักเรียนย้อนไปอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วเพื่อสังเกตการใช้โวหารต่าง ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามสิ่งที่สงสัย

3. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องจากบางตัวอย่างในหนังสือเรียน แล้วให้นักเรียนแปลงเรื่องที่อ่านให้เป็นบันทึก ครูแนะว่า เรื่องที่เป็นตัวอย่างของการเขียนบรรยายและการเขียนพรรณนาสามารถนำมาดัดแปลงให้อยู่ในรูปแบบบันทึกจากประสบการณ์ได้อย่างดี

4. ครูแสดงตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงงานเขียนประเภทต่าง ๆ ให้เป็นบันทึกเรื่องจากประสบการณ์

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนเขียนบันทึกเรื่องจากประสบการณ์ของตนในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นรายบุคคล (กำหนดให้เขียนและส่งในชั่วโมง)

ประเมินผล

1. คุณความตั้งใจขณะเรียน
2. คุณความตรงต่อเวลาในการเขียน

สื่อการเรียนการสอน

หนังสือเรียนรายวิชา ท 042 (การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)

แผนการสอนหน่วยที่ 6

คาบที่ 1

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนร้อยแก้วในรูปจดหมาย
2. สามารถเขียนจดหมายในแนวสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ชี้แจงลักษณะและองค์ประกอบของจดหมาย
2. เลือกใช้คำ กลุ่มคำ และประโยคในการเขียนจดหมายได้อย่างสละสลวย
3. เขียนข้อความอันมีคุณประโยชน์และมีแนวโน้มสร้างสรรค์ในจดหมาย

ความคิดรวบยอด

จดหมายจัดเป็นวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้ ถ้าผู้เขียนจดหมายใช้ภาษาสละสลวย และมีแนวการเขียนที่เข้าลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เนื้อหา

การเขียนจดหมาย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำวรรณกรรมประเภทจดหมาย 2-3 เล่ม มาให้นักเรียนดูซักถามนักเรียนถึงใจความในจดหมายตามที่นักเรียนทราบ จากนั้นครูชี้แจงเพิ่มเติมว่าจดหมายทั้งหมดที่นำมาเป็นตัวอย่างนี้จัดอยู่ในลักษณะของวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ทั้งสิ้น

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างจดหมายเชิงสร้างสรรค์ (เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 6) แล้วช่วยกันอภิปรายเชิงวิเคราะห์ว่า ในการเขียนจดหมายเชิงสร้างสรรค์แต่ละตอนมีวิธีเขียนอย่างไร และสรุปส่งครูว่าข้อความ หรือย่อหน้าใดที่นักเรียนประทับใจพร้อมทั้งยกตัวอย่างและเหตุผลประกอบด้วย

ประเมินผล

1. คุณมาธิในการอ่าน
2. คุณความตั้งใจในการทำงาน
3. ตรวจสอบผลงานที่นักเรียนทำมาส่งครู

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. วรรณกรรมประเภทจดหมาย เช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง และตัวอย่างจดหมาย

ที่มีแนวเขียนเชิงสร้างสรรค์

2. เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 6

แผนการสอนหน่วยที่ 6

คาบที่ 2

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียน

1. รู้จักสังเกตวิธีเขียนร้อยแก้วในรูปจดหมาย
2. สามารถเขียนจดหมายในแนวสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนจดหมายแนวสร้างสรรค์ได้

ความคิดรวบยอด

จดหมายที่เขียนถึงกันในชีวิตจริงของบุคคลนั้น หากได้มีการพิมพ์ขึ้นเผยแพร่มีผู้นิยมนำมาอ่านกันอย่างแพร่หลาย ก็จัดเป็นวรรณกรรมสร้างสรรค์ได้

เนื้อหา

การเขียนจดหมายแนวสร้างสรรค์

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูอ่านจดหมายฉบับหนึ่งให้นักเรียนฟัง พร้อมกับถามนักเรียนว่าจดหมายที่อ่านนี้จัดเป็นจดหมายลักษณะใด เมื่อได้คำตอบที่ถูกต้อง ครูอธิบายเพิ่มเติมว่าจดหมายที่เราเขียนถึงเพื่อน ๆ อาจกลายเป็นจดหมายที่มีคุณค่าได้ในภายหลัง ไม่ว่าจะเป็นจดหมายเล่าถึงความสนุกสนานในการท่องเที่ยว จดหมายถามทุกข์สุข ฯลฯ

ขั้นตอน

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5 คน
2. ครูนำจดหมายซึ่งนักเรียนรวบรวมมามอบให้แก่กลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 1 ฉบับ เป็นจดหมายส่วนตัวที่เขียนถึงกัน ให้แต่ละกลุ่มพิจารณาเพิ่มเติมแก้ไขข้อความ ในจดหมาย แล้วนำมาเขียนใหม่ให้เป็นจดหมายแนวสร้างสรรค์
3. ครูรวบรวมผลงานพิจารณาว่าของกลุ่มใดเขียนได้ดีที่สุด

ขั้นสรุป

ให้เขียนจดหมายแนะนำเกี่ยวกับเพื่อนต่างโรงเรียนโดยกำหนดสถานการณ์ต่าง ๆ
 เอาเอง กำหนดให้เสร็จในคาบเรียนนั้น

ประเมินผล

1. สังเกตการร่วมทำงานกับกลุ่ม
2. ตรวจงานเขียนที่นักเรียนรวบรวมมาส่งครู

สื่อการเรียนการสอน

จดหมายแนวส่วางสรรค์ในลักษณะต่าง ๆ

เอกสารประกอบการเรียน

เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 1

โวหาร คือ ทำนองการเขียนแนวต่าง ๆ มีชื่อตามลักษณะการเขียน ได้แก่ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร และสาธกโวหาร

ตัวอย่างบรรยายโวหาร

ครั้งหนึ่งข้อยหายไปยังนอกตำหนัก กลับมาหอบอ้อยที่ตัดมาเป็นท่อนสั้น ๆ มาหลายท่อน ข้อยเรียกพลอยมาดูแลแล้วแบ่งอ้อยท่อนสั้น ๆ นั้นให้ครึ่งจำนวน แล้วบอกให้ช่วยเลี้ยง พร้อมทั้งอธิบายว่าในท่อนอ้อยนั้นมีตัวด้วงมะพร้าว ซึ่งข้อยไปรับอาสาคนที่ห้องเครื่องต้นว่า จะเอามาเลี้ยงให้จนครบกำหนด เมื่อถึงเวลาที่เขาต้องการตัวด้วงมะพร้าวเหล่านั้นไปทอดตั้งเครื่องก็จะนำไปคืน ข้อยบอกให้พลอยเอาอ้อยฟังที่หู พลอยก็ทำตาม ได้ยินเสียงด้วงกัดกินอ้อยอยู่ข้างในถนัด ข้อยและพลอยเป็นห่วงใยด้วงเหล่านั้นเป็นวัฏเป็นเวร แม้เวลานอนก็เอาไปวางข้างหมอน เพื่อฟังเสียงด้วงกัดอ้อยจนหลับไป

(สี่แผ่นดิน ของ คึกฤทธิ์ ปราโมช)

ข้อสังเกต

การเขียนทำนองบรรยายมักจะให้ภาพที่เคลื่อนไหวไปตามลำดับเหตุการณ์ สถานที่หรือ เหตุผลดังตัวอย่างข้างต้นที่บรรยายพฤติกรรมของข้อย และพลอยไปตามลำดับ

การเขียนที่นิยมใช้บรรยายโวหารเป็นส่วนสำคัญ ได้แก่ การเล่านิทาน การเล่าเรื่อง และการเขียนบรรยาย เป็นต้น ส่วนการเขียนร้อยแก้วทั่ว ๆ ไป มักจะใช้บรรยายโวหาร สลับกับโวหารชนิดอื่น ๆ

ตัวอย่างพรรณนาโวหาร

เพียงขอบใบหนึ่งลอยเนิบอย่างเดียวคายอยู่กลางทะเลหลวง มันโผล่ขึ้นมาพลูบหายลงไป เลื้อยเรื่อยไปตามเกลียวคลื่น วัวเหว และโค้งกว้างเหมือนคนพนเญร ที่ร่อนเร่อยู่กลางสมุทรทราย แลเป็นจุดลึบอยู่ไกล ๆ เกือบไม่รู้ว่าจะอะไร มันลอยเรื่อยเปื่อยไปเช่นนั้น

สาหร่ายและตะไคร้คลุมเป็นคราบอยู่รอบคอ ลักษณะการประหนึ่งนักโทษที่ถูกตัดลิ้นเนรเทศ
ตัวสั้นนั่งกอดอยู่กลางสมุทรชีวิต แต่ก็ต้องขัดเซเรื่อยไป หากจะฝืนถึงแผ่นดินสักอัน ก็เป็น
เพียงภาพลับ ๆ ล่อ ๆ อันเหลือจะหวังให้ปรากฏเป็นจริง

("มันจักไม่หายไป" จาก ขอบฟ้าขลิบทอง ของ อุชเชนี)

ข้อสังเกต

การเขียนแบบพรรณนา เป็นการเขียนเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ธรรมชาติ อารมณ์
และความคิดคำนึง มักเน้นหยุดอยู่ที่จุดใดจุดหนึ่ง

ตัวอย่างนี้ผู้เขียนพรรณนาลักษณะขบขันหนึ่งที่ลอยนำมาเท่านั้น หากแต่ใช้โวหาร
เปรียบเทียบไปถึงคนพเนจร และนักโทษ

ตัวอย่างเทศนาโวหาร

ศัพท์ที่เราเรียกติดปากว่า "ไพร่" หรือ "ผู้ดี" หาได้วัดกันด้วยความมั่งคั่งสมบูรณ์
หรือการมีตระกูลไม่ แต่ความหมายอันแท้จริงอยู่ที่คุณธรรม และจรรยา มารยาทนั่นเอง ผู้ที่
ได้รับการอบรมศึกษาดี มีจรรยา มารยาทดี ถึงหากจะเป็นคนจนก็ได้ชื่อว่า ผู้ดี ส่วนผู้ที่มี
จรรยา มารยาทหยาบ แม้จะเป็นลูกเจ้าพระยา หรือจะมั่งคั่งสมบูรณ์สักปานใด ก็ได้ชื่อว่า ไพร่
ฉะนั้นคำว่า "ไพร่" กับ "ผู้ดี" จึงอยู่ที่จรรยา มารยาทเป็นหลักสำคัญขอให้ลูกเข้าใจถูกต้อง
ตามนี้ และทำตัวให้เป็นผู้ดีตามความหมายนี้ด้วย

(พอสอนลูก ของ ทวี บุญยเกตุ)

ข้อสังเกต

เทศนาโวหาร เป็นการเขียนทำนองชี้แจง ชักชวน สั่งสอน หรือยั่วความรู้สึก
โดยมีเหตุผลหรือหลักฐานมาประกอบเพื่อชักจูงให้ผู้อ่านเห็นจริง เชื่อถือ และปฏิบัติตาม

จากตัวอย่างเมื่อแสดงถึงความหมายของ "ไพร่" และ "ผู้ดี" แล้วก็สั่งสอนขอให้
ทำตัวเป็นผู้ดีในความหมายที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจรรยา มารยาทด้วย

ตัวอย่างสาธกโวหาร

ลูกคงเคยได้ฟังนิทานเรื่อง "ปลาบู่ทอง" กันแล้วทุกคน ลูกจะรู้สึกสงสาร "เอื้อย" ที่ถูกแม่เลี้ยงใจร้าย และน้องเลี้ยงขี้อิจฉารังแกข่มเหงสาหัส แต่เอื้อยเป็นผู้มีความอดทนอย่างยอดเยี่ยม แม้จะถูกกลั่นแกล้งทารุณกรรมสักเท่าใดก็ก้มหน้าอดทนและพยายามทำแต่ความดี และด้วยความเมตตาธรรมข้อนี้ เอื้อยจึงได้รับความสุขในเบื้องปลาย ส่วนแม่เลี้ยงและน้องเลี้ยงซึ่งมีนิสัยชั่วร้ายนั้น ก็ต้องรับกรรมที่ตัวเองทำไว้ตอนท้าย แม้เป็นเพียงนิทานแต่ถ้าเรารู้จักสังเกตนิสัยของตัวสำคัญในเรื่องว่าใครมีความซื่ออย่างไรก็เป็นประโยชน์ ทำให้เราได้ข้อคิดดี ๆ จากนิทานเสมอ

(จากใจแม่ ของ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

ข้อสังเกต

ลักษณะการเขียนแบบสาธก เป็นการเขียนที่ยกตัวอย่างประวัติศาสตร์ เหตุการณ์ หรือนิทานประกอบเพื่อเน้นความเรื่องที่เขียนให้ชัดเจน มักใช้ประกอบเทศนาโวหาร

นอกจากนี้ยังมีโวหารย่อยอีกชนิดหนึ่ง ชื่อ อุปมาโวหาร เป็นการเขียนในลักษณะเปรียบเทียบประกอบโวหารอื่น ๆ เพื่อความหมายที่ลึกซึ้ง กว้างขวาง และชัดเจน มักมีคำต่อไปนี้เป็นส่วนประกอบได้แก่คำว่า เหมือน ดัง เปรียบ ราวกับ ดูราว ดูจ เพียง ฯลฯ ตัวอย่างเช่น

"จะแลเห็นคนเดินเหมือนอย่างกับจอกที่ไหลลอยมาตามกระแสน้ำ รถที่แล่นมาเหมือนกับแหนแผลสวะในเวลาหน้าน้ำ"

(พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน ของ รัชกาลที่ 5)

เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 2

ถ้าให้ท่านเลือกระหว่างการเป็นคนพูดมากกับการเป็นคนพูดน้อย ข้าพเจ้าเชื่อว่า ท่านทั้งหลายคงเลือกการเป็นคนพูดน้อยดีกว่า เพราะท่านอาจจะเคยได้ยินได้ฟังเสมอถึงความน่ารำคาญของคนที่พูดมาก แต่ถ้าบางครั้งเราพูดน้อยเกินไป ผลเสียที่ได้รับอาจมีบ้างเหมือนกัน

ข้าพเจ้าจัดอยู่ในประเภทคนพูดน้อย ซึ่งผิดกับน้องสาวของข้าพเจ้าอย่างชนิดตรงกันข้ามแบบคำกับขาวทีเดียว ถ้าจะถามความคิดเห็นในหมู่เพื่อนฝูง เพื่อนจะวิจารณ์เราสองพี่น้องได้อย่างสบาย น้องสาวข้าพเจ้านั้นเขาเป็นคนพูดมาก และพูดเก่งเสียด้วยประกอบกับหน้าตาสวย การแต่งตัว กิริยาท่าทางใช้ได้ เป็นที่รักใคร่ของเพื่อนฝูง มีหมู่มาติดพันมากมายก็เพราะความที่เขาเป็นคนช่างพูด มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อนฝูงจะมาขอความคิดเห็นและขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ เขาเองก็ใช้คำพูดของเขาให้เพื่อนช่วยเหลือเขาไม่ว่าจะด้านความคิดเห็นหรืองานใด ๆ ถ้าเขาออกปากกับใคร ส่วนมากคนไม่ค่อยขัดเขาทำให้เขาอย่างเต็มใจเสมอด้วย

ส่วนข้าพเจ้านั้นบางครั้งมีความรู้สึกรำคาญ บางครั้งคิดว่าเค้าจะพูดมากจนเกินไป อันเนื่องจากที่ข้าพเจ้าเป็นคนพูดน้อย จึงกลายเป็นคนเจิบขม เป็นที่เกรงใจในหมู่เพื่อน ๆ พุดง่าย ๆ ก็คือ ไม่มีใครกล้าพูดแย้งหาญ คอย หรือขอคำปรึกษาคำย เพราะไม่รู้จะเอาอย่างไรกลายเป็นคนไม่มีมนุษยสัมพันธ์ สังคมแคบเพราะไม่ค่อยพูดกับใคร ก็เลยไม่มีใครกล้าพูดคำย จะขอความช่วยเหลืออะไรจากใครหรือใครจะมาขอความช่วยเหลือก็ไม่มีกล้า

ท่านผู้อ่านพอที่จะเห็นหรือยังว่า การพูดน้อยนั้นบางครั้งก็เป็นผลเสียอย่างใหญ่หลวงเหมือนกัน เมื่อเราไม่กล้าพูดกับเขา แล้วเขาจะกล้าพูดกับเราได้อย่างไร ถ้าจะขอความช่วยเหลือใคร เมื่อเราไม่เคยพูดกับเขา อยู่ ๆ ก็ไปขอความช่วยเหลือเขา แล้วใครที่ไหนเขาจะให้ความช่วยเหลือล่ะ กลายเป็นคนไม่มีเพื่อนสนิท ญาติสนิท เหมือนกับอยู่คนเดียวในโลกหรือประเภทบุคคลที่โลกไม่ต้องการ

ดังนั้นถ้าใครรู้สึกว่าเป็นบุคคลประเภทข้าพเจ้า ก็จงกลับตัวกลับใจเสียใหม่ก่อนที่

จะสายเกินไป และคิดว่าตนเองเป็นบุคคลที่โลกไม่ต้องการ หัดเป็นคนพูดมากขึ้นมาบ้างแล้ว
ทุกอย่างจะดีขึ้นเป็นลำดับ

(ผลเสียที่ได้จากการพูดน้อยของ อัจฉรา พวงเขียว)

เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 3

เรื่อง คนตรีชีวิต

ความไพเราะของคนตรีขึ้นอยู่กับศิลปะการบรรเลง นักดนตรีจะต้องบรรเลงไป
ตามจังหวะ และโน้ตเพลงนั้น ๆ ถ้าหากคิด สี ตี เป่า ผิดทำนอง ผิดจังหวะไปเพียงเล็กน้อย
ความไพเราะของมันก็จะลดลงไปทันที

ชีวิตของคนเราก็มิต่างทำนองอย่างเดียวกับดนตรีไม่มีผิด ทุกคนที่เกิดมามีวิถีทาง
ชีวิตเป็นของตนเองมาแต่กำเนิด อดีตกรรมที่มีอยู่บางอย่างสลับซับซ้อนบวกกับกรรมในปัจจุบัน
เป็นเครื่องแบ่งส่วนให้คนเรามีกิจกรรม และหน้าที่ต่างกันไป โดยอุปนิสัยใจคอ
ความเป็นอยู่ หน้าที่การงาน เป็นต้น ทั้งหมดคือจังหวะเพลงชีวิต ที่คนเราจะต้องบรรเลง
ไปตามหน้าที่คือโน้ตเพลง กรรมคือเนื้อร้อง คนอื่น ๆ คือท่วงทำนองแห่งคนตรีชีวิต ซึ่ง
เจ้าของจะต้องควบคุมอยู่เสมอ ความสำนึกในหน้าที่ การวางตัวให้เหมาะสม คือคุณสมบัติ
แห่งคนตรีชีวิตของโลก

นักดนตรีบางคนบรรเลงชีวิตตามใจของตนเองโดยมิได้คำนึงถึงว่า จะเข้ากับทำนอง
เพลงหรือไม่ บางคนเป็นห่วงถึงผู้ร่วมวงดนตรีอื่น ๆ จนลืมจังหวะเพลงของตน ทั้งสองอย่างนี้
เป็นทางแห่งความไม่ไพเราะทั้งสิ้น นักดนตรีบางคน คิด สี ตี เป่า ไปตามอารมณ์ เขา
เหล่านี้นักคนตรีที่ดี เขาควรไปอยู่แต่ผู้เดียวเพื่อบรรเลงตามใจของเขา ให้ตัวเองฟัง

"บุคคลผู้ประพฤติตามอารมณ์ตนเองย่อมลำบาก"

(คัดมาจากหนังสือแสงธรรมของ มูลนิธิ ก.ศ.ม.)

เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 4

เพลงชีวิตสัมพันธ์

เจ้านกเอ๋ย เจ้าเคยอยู่บนกอไม้ ไก่ขันออกแรงจากใจ ชมไพรชมพฤษ์หนา
ส่งสำเนียงเสียงธรรมชาติสร้างมา ประสมเสียงเพลงพฤษ์ที่มาจากเสียงดนตรี
คู่เรื่องราวบอกกล่าวถึงความรู้สึก เป็นเพียงสามัญสำนึก และการห้วงหาอาหาร
ตอนนี้เราสิ้นเงาไม้ไม่เหมือนก่อน ชุ่มชื่นกลับกลายเป็นร้อน เป็นแล้งระแหงระเหิด

ความแห้งแล้ง ความชุ่มชื้น อย่างไหนที่เราชอบใจ

ความร่ำรวย ความยากจน อย่างไหนที่คนชอบใจ

มันอยู่ที่ความสมบูรณ์ของหมู่แมกไม้ ต้นสายต้นน้ำลำธาร

จากป่าสู่เมือง จากเขาทะมึน หล่อเลี้ยงผู้คนในแห่งคอนกรีต

ยามนี้เราจึงมาร้องเพลง เพื่อบอกบรรเลงเสียงเพลงจากใจ

เมืองนี้มีความศิวิไลซ์ เมื่อมีป่าไม้ต้นน้ำลำธาร

มีนกกาหากินบินว่อน เนื้อแม่ลูกอ่อนมีนมให้ลูกกิน

คนหากิน สัตว์หากิน เราไม่เบียดเบียนกันและกัน

ต้นไม้งาม คนงดงาม งามก็ใจใจไหลเป็นสายธาร

ชุมชนชีวิตทุกฝ่ายเบิกบาน มีคน มีต้นไม้ มีสัตว์ป่า

ความสมดุลคือคุณของธรรมชาติ ดินฟ้าลมมโ้้าอากาศ เค็มवादชุมชนชีวิตคน

หมู่ไม้พรรณ อยู่กันมาหลายชั่วคน ำให้ใบให้ดอกให้ผล ำให้คนได้ผลประโยชน์

(ซ้ำ)

เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 5

เรื่อง หักว่ายนํ้า

คนในสมัยก่อนชอบตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำ ริมคลอง เพราะมีดินเหนียวจึงใช้ถมน้ำ และลำคลองเป็นทางสัญจรไปมา เด็ก ๆ พบทุกคนที่อยู่ริมน้ำ ริมลำคลอง ว่ายนํ้าเก่งตั้งแต่ยังเล็ก ๆ ส่วนคุณยายนั้นบ้านอยู่ห่างแม่น้ำลำคลอง จึงว่ายนํ้าไม่เป็น

เมื่อจะให้ลูกหลานว่ายนํ้าเป็นก็ต้องให้ไปอยู่กับญาติที่อยู่ใกล้ น้ำ คุณยายก็เหมือนกัน ถูกส่งไปอยู่บ้านริมน้ำและคลองมาหลายบ้านแล้ว แต่ว่ายนํ้าไม่เป็นสักที เพราะขี้เขลาค คุณพ่อของคุณยายถึงกับประกาศว่า ใครหักคุณยายให้ว่ายนํ้าเป็นจะให้รางวัลหนึ่งบาท ใคร ๆ จึงมารับอาสาแทนมาก

ครั้งแรก ๆ ก็หักไปไหนมาไหน ๆ รู้สึกว่าไม่ยาก แค่นอนให้ไปไกลก็กินน้ำเข้าไปมาก หักกระทุ้ม กระทุ้มได้ไม่นานขาก็อ่อนหมดแรง เด็กอื่น ๆ ที่หักว่ายนํ้ามาพร้อมกัน เขาว่ายนํ้าเก่งกันหมดแล้ว ยิ่งแต่คุณยายคนเดียวเปลี่ยนครูมากันหลายคนแล้ว ไม่สำเร็จสักที

คุณยายเคยถูกจับให้เกาะไม้กระบอกบ้าง หยวกกล้วยบ้าง พาลอยไปในแม่น้ำไกลฝั่ง แล้วปล่อยให้ว่ายเข้ามาเอง ว่ายนํ้ามาไม่เท่าไรก็หมดแรง ร้องให้ให้คนช่วย และทำท่าจะจมนํ้าเอาจริง ๆ พอมาถึงฝั่งก็เป็นลมเลยต้องเลิกหัก เป็นอย่างนี้ทุกครั้ง

ครูอีกคนหนึ่งใช้มะพร้าวแก่ ๆ สองลูกผูกติดกัน ให้คุณยายใส่รักแร้สองข้าง เวลาอยู่ใกล้ ๆ ฝั่งก็ตีหรือทิ่มไม่จมนํ้า แค่นอนที่พาไปไกล ๆ ให้ว่ายกลับเข้าฝั่งนั้นซิ มันไม่มีแรงเอาจริง ๆ ขาไม่มีแรงกระทุ้มเลย ครูบางคนดูมาก ถึงแม้คุณยายจะอ่อนวอนร้องให้ทำอะไรก็ไม่ยอมให้หักเหนียว ลากเอาตัวไปกลางน้ำ มีคนว่า ถ้ากลัวตายแล้วว่ายนํ้าเข้ามาเองได้ แต่คุณยายว่ายนํ้าไม่ได้เลยเป็นลมเอาจริง ๆ

ครูอีกคนหนึ่งใช้ผ้าขาวม้าสองผืนผูกคอกัน ผูกที่อกแล้วเค้นบนสะพาน ลูกศิษย์อยู่ในน้ำคอยดึงผ้าและหย่อนผ้า ดึงขึ้นแล้วหย่อนลง เวลาหย่อนคุณยายจมนํ้าเอาจริง ๆ แต่ครูก็คอยดูและดึงเอาไว้เป็นระยะ ถึงอย่างนั้นคุณยายก็ว่ายนํ้าไม่สำเร็จ

ชั่วโมงเรียนว่ายน้ำคือตอนเช้าและตอนเย็น ตอนเช้าคุณยายก็แกล้งทำนอนหลับ
 ไม่ยอมตื่น ปลุกเท่าไรก็ไม่ยอมตื่น จนต้องจับเอาโยนน้ำ ตอนเย็นก็วิ่งหนีร้องไห้ทุกวันเลย
 ตาแดงไปหมด เพราะน้ำเข้าตาและร้องไห้มาก คุณยายถูกขู่ว่า ถ้าว่ายน้ำไม่เป็นจะไม่ให้
 ไปเที่ยวเรือเค็ดขาด ถ้าเรือล่มจะทิ้งให้จระเข้กิน คุณยายยอมไม่ไปเที่ยวดีกว่ากลัวว่าน้ำ
 เพราะเห็นแก้มแล้วหัวใจมันไม่รู้อยู่ที่ไหน สมัยคราวน้ำที่บันไดคิดว่า ฉะนั้นจึงไม่มีใครได้
 รางวัลหนึ่งบาทจากคุณพ่อของคุณยาย

เอกสารประกอบการเรียน หมายเลข 6

"ทรงทรงของจันทร์อันอ่อนแอ้น เมื่อขยับเขยื้อนเยื้องกรายก็คู่อ่นระหวายไปทั้งตัว
าบหน้าของหล่อนเป็นรูปไข่ แก้มอ้มผุดผาด หาดำหมิได้ จมูกเป็นเส้น คิ้วค้ำและเล็กเรียว
หนาทั้งหนาทั้งยาว ริมฝีปากจึงลี้มมีส่วนสัดรับกันเหมาะเจาะทั้งริมฝีปากล่างและริมฝีปากบน"

(หนึ่งนรีย ของ คอกไม้สด)

"แฉคนยามเย็นกำลังอ่อนลงสู่สมัยใกล้วิกาล ทอแสงแผ่ซ่านไปยังสาวิเกษตร
และลือเห็นเป็นทางสว่างไปทั่วประเทศสุดสายคา ดูประหนึ่งมีศักดิ์ทิพย์มาปกแผ่อำนวยสวัสดิ
เบื่องบเมื่กลุ่มเมฆเป็นคลื่นซ้อนซับซ้อนสลับกันเป็นทิวแถว ค้องแสงแดดจับเป็นเส้นระยิบระยับแวว
ประหนึ่งเอาทวยทองลงไปในปรายปราย เลือนลอยลือ ๆ เร็วรายลงจดขอบฟ้า....."

(กามกนิค ของ เสฐียรโกเศศ, นาคะประทีป)

เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 7

รวมพร ลูกแม่

จดหมายของลูกเล่าถึงเรื่องความวิตกกังวลและความหวาดกลัวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในใจลูก แม่อ่านแล้วรู้สึกกว่าเรื่องต่าง ๆ ที่ลูกกลัวนั้นล้วนเป็น "ภาพลวงในดวงใจ" ของลูกเองทั้งสิ้นไม่มีอะไรจริงจัง และมันมาแย่งเอาความสุขที่ลูกควรจะมีไปหมดสิ้น ลูกจึงต้องมีชีวิตอยู่อย่างทุกข์ทรมานแสนสาหัส

เรื่องแรก ลูกกลัวสอบตกในปลายปี จนกลางคืนแม่ถึงเวลาอันควรจะนอนแล้วลูกก็ยังนอนไม่หลับเพราะกังวลแค่ว่า บางครั้งเข้านอนแล้วต้องกระโดดหลุ้งขึ้นมาจากเตียง เพราะรู้สึกว่ามีมือข้อมือบางตอนที่ท้องไว้เมื่อก่อนเข้านอน

ความขยันหมั่นเพียรเป็นความดี ขื่อนี้ใคร ๆ ก็เห็นพ้องต้องกันทั้งนั้น แต่ถ้ามากเกินไปก็ไม่ใช่ดี และยิ่งมีความหวาดกลัวความวิตกกังวลแทรกเข้ามาครอบงำด้วยแล้ว จะยิ่งเป็นผลเสียมากขึ้น ความเอาใจใส่ในบทเรียนก็เป็นความดี แต่ถ้าจะต้องเป็นบ้าเพราะเรียนแม่ว่าเลิกเรียนเสียดีกว่า เพราะถ้าเรียนจบพร้อมกับเป็นบ้าก็ไม่มีประโยชน์อะไร เสียเงินเสียเวลา ไม่มากมายแล้วในการเรียน ยังต้องมาเสียเรื่องรักษาบ้าอีก อาจรักษาหายหรือไม่หายก็ไม่แน่ แม่ต้องเสียลูกไปคนหนึ่ง ซึ่งแม่ไม่ปรารถนาให้เป็นเช่นนั้นเลย บางคนเรียนอย่างเดียวไม่เอาใจใส่ต่อสุขภาพอนามัยของตน พอเรียนจบก็ตาย อย่างนี้เอาเสียตายเหลือเกิน

รวมพรลูกรัก ทำไมลูกไม่ก้าวไปทีละก้าว หน้าที่และภาระเฉพาะหน้าของลูกเวลานี้ก็คือ การทำให้เห็นแจ้งซึ่งบทเรียนแต่ละบทแต่ละตอน ค่อยเรียนค่อยรู้ไปทีละน้อยอย่างหนักแน่นมั่นคง สุภาษิตจีนที่ว่า "ผู้ก้าวอย่างละมุนละม่อมย่อมก้าวได้ไกล" เน้น ขอให้ลูกนำมาเป็นคติดำเนินชีวิตได้ สุภาษิตทางพระพุทธศาสนาก็มีว่า "อปิอตรมานานํ ผลส ว สมิชฺชติ" ผลสำเร็จย่อมมีแก่ผู้ไม่เร่งร้อนเกินไปคือรู้จักรอคอย

เวลานี้ลูกไม่ต้องคิดถึงวันสอบปลายปี ถึงจะได้หรือจะตกเป็นผลรวมแห่งความสามารถที่ลูกสั่งสมไว้แต่ละวันแต่ละชั่วโมง ปัญหาเฉพาะหน้าของลูกคือ เรียนให้ดีที่สุดจนชั่วโมงนี้ใน

วันนี้แม่ห่วงงี้ก็ช่างมันก่อนอย่ามำมำมาทวนในชั่วโมงนี้ของลูก เพราะชั่วโมงที่มีค่ามากที่สุดของลูกคือชั่วโมงนี้ ถ้าลูกทำได้อย่างนี้ทุกชั่วโมง ลูกจะเป็นนักเรียนที่ดีที่สุด ผลการสอบปลายปีไม่ต้องห่วง เพราะพอถึงชั่วโมงสอบปลายปีเข้าจริงลูกจะเป็นนักสอบที่ดีที่สุดและเก่งที่สุด

แม่มีอาชีพเป็นครู ลูกรู้แล้ว แม่เห็นนักเรียนของแม่บางคน บางห้องเรียนหนังสือแล้วแม่ชื่นใจจริง ๆ ทำทางที่นั่งเรียนหนังสือของเขาเหมือนหนึ่งว่าคอยจ้องเก็บสมบัติอันล้ำค่าที่หล่นจากปากครู แม่คิดต่อไปว่าขนาดแม่เป็นครูของเขา มีความสัมพันธ์กับเขาเพียงระยะเวลาสั้นเพียงปีสองปียังปลื้มปล้ำถึงเพียงนี้ ขณะที่แม่เขียนจดหมายถึงลูกอยู่ แม่ยังรู้สึกปิติจนซาบซ่านไปทั้งกายและใจ

เธอเหล่านั้นเป็นลูกของคนอื่นยังก่อให้เกิดความสุขแก่แม่ถึงปานนี้ ถ้าเป็นลูกของแม่แท้ ๆ และทำให้แม่รู้สึกชื่นชมได้อย่างนี้ แม่จะมีความสุขสักเพียงไหน เพราะฉะนั้นลูกที่ประพาศิตนดิจึงมีชื่อว่ามอบสวรรค์และอาหารทิพย์ให้พ่อแม่ทุกวัน ส่วนลูกที่ประพาศิตัว ชื่อว่าช่วยกันหลักพ่อแม่จนรกรก มีแต่ความร้อนใจ

ความจริงลูกนั้นท่านจำไว้ 3 ประการ คือ อัครบุตร ลูกที่เกิดแก่ตนเอง ทนบุตร ลูกที่เขาให้ คือลูกบุญธรรม และอัคราภิบุตร ลูกศิษย์

ในสมัยโบราณ เมื่อคนยังศึกษาเล่าเรียนกันอยู่จำนวนน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์กับครูเป็นไปหนักแน่นลึกซึ้ง ศิษย์รู้สึกต่อครูเหมือนมารดาบิดาของตน ส่วนครูก็รู้สึกต่อศิษย์เหมือนลูกของตน จนเรียกกันจนติดปากมาจนบัดนี้ว่า "ลูกศิษย์"

เกี่ยวกับเรื่องการสอบปลายปีของลูกนั้น แม่ขอเตือนว่าความกลัวสอบตกที่มีมากเกินไปนั้นแหละ จะทำให้ลูกสอบตก หาใช้วิชายากหรืออย่างอื่นไม่ เพราะฉะนั้นลูกจงรีบทำชั่วโมงนี้และวันนี้ให้ดีที่สุดเสียแต่บัดนี้เป็นต้นไปทีเดียว

ลูกกลัวและวิตกกังวลต่อไปอีกว่า ถ้าสอบผ่าน ม.6 แล้ว สอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้จะทำอย่างไร จะมีแคว้งคว้างอยู่หรือ แม่คิดว่าความกลัวของลูกพูดหน้าเกินไป อย่าไปกังวลเลย ถ้าเปรียบวันหนึ่งเป็นก้าวหนึ่งก็ยังมีอีกหลายก้าวที่ลูกจะไปถึงจุดนั้น ขอให้ลูกหัน

มาสนใจกับก้าวที่อยู่เฉพาะหน้าของลูกเวลานี้เกิดเพราะก้าวนี้แหละที่จะนำไปสู่ก้าวนั้น อย่าให้ความทุกข์กับเปลวมันย่ำยี้หัวใจลูกนักเลยเมื่อถึงเวลาเข้าจริงเหตุการณ์ต่าง ๆ จะช่วยพยุงตัวมันเองให้เราทนได้ ทำปัจจุบันให้ดีไว้เดี๋ยวอนาคตจะรักษาตัวมันเอง ลูกเก็บเหรียญสลึงที่อยู่เบื้องหน้าลูกไว้ให้คิดที่ละสลึงดีกว่า และแน่นอนกว่านักฝันถึงเงินพัน เงินหมื่นซึ่งไม่รู้อยู่ไหน ความจริงเหรียญสลึงนั้นเองเมื่อลูกเก็บนาน ๆ เข้าจะกลายเป็นเงินพัน เงินหมื่นที่ลูกต้องการ

ทำนองเดียวกันคนเฝ้าวิชาความรู้จะต้องคอยเก็บเล็กผสมน้อยด้วยความตั้งใจ ด้วยความอดทน และรอคอย

เรื่องที่สอง ลูกกลัว "เขาวัว" คำว่า "เขาวัว" หมายถึง คนทั้งหลายอื่นทั่วโลก นอกจากลูก แม่แน่ใจว่าสิ่งที่คิดแล้วถูกแล้ว ลูกก็ไม่กล้าทำเพราะกลัวเสียงเขาวัว "เขา" เลยกลายเป็นสิ่งที่น่ากลัวที่สุดในโลกสำหรับลูก ถ้ามีวัดก้อยอย่างนี้ก็จะทำอะไรไม่ได้เพราะเขามีนากเหลือเกิน แต่ละคนก็มีความเห็นไปคนละอย่าง ตรงกันบ้างไม่ตรงกันบ้างทำอะไรอย่างหนึ่งบางคนเห็นว่าดี แต่บางคนอาจเห็นว่ามันไม่ดี หรืออาจจะเห็นว่าเลวเอาทีเดียว ลูกคิดว่าลูกทำสิ่งที่เหมาะสมแก่ลูกและสิ่งนั้นไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรม ไม่เบียดเบียนใครให้เดือดร้อน ลูกสบายใจของลูกอย่างนั้นก็ทำไปเถิด อย่ากังวลถึงเสียงเขาวัวนักเลย

การนิมิตว่าร้ายเป็นสิ่งธรรมดาของโลก บางคนใช้เวลาว่างให้เพลิดเพลินไปด้วยการอ่านหนังสือ บางคนด้วยการเล่นกีฬา แต่บางคนถือเอาการนิมิตว่าร้ายผู้อื่นเป็นงานอดิเรกในชีวิต บางคนถึงกับถือเอาเป็นงานประจำเลยทีเดียว คนอย่างนั้นย่อมหาความเจริญในชีวิตไม่ได้ เพราะเขานำพาแต่เรื่องร้ายมาใส่อกใส่ใจเขาทุกวันเหมือนดังขยะหมักหมมไปด้วยความโสโครก เขาสร้างเครื่องกีดขวางทางเจริญของเขาเอง หลอกลวงตนเองให้หันเหกลุ่มหลงอยู่ในกลุ่มหมอกแห่งความชั่วช้า

อนึ่ง ถ้าลูกรักจะเป็นคนเสียสละบ้าง ถ้าเห็นว่าการที่เขานิมิตว่าร้ายเราเป็นความสุขของเขา เราก็ควรยินดีที่ทำให้เขามีความสุขได้ พระพุทธเจ้าศาสดาของเรายอมเสียสละความสุขทางโลกทุกอย่างเพื่อให้ได้โลกุตระธรรมและช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

โสเครติสยอมดื่มยาพิษเพื่อศักดิ์ศรีทางปรัชญา มหาคมะคานธี ยอมเสียสละทุกอย่างแม้แต่ชีวิต และความสุขสำราญส่วนตัว เพื่อเสรีภาพแห่งประเทศของเขา เราจะยอมเสียสละเพียงเล็กน้อยบ้างไม่ได้หรือ อนึ่ง ท่านผู้ประเสริฐต่าง ๆ ซึ่งชื่อกระเดื่องอยู่ในโลกก็ยังไม่มีความเห็นจากการถูกนิพนธ์ว่าร้าย ตัวเราน้อย ๆ แค่นี้ทำไมจึงมีคณินทาบ้างไม่ได้ ข้อสำคัญเราอย่าประมาทไปทำความผิดเข้าจริง ๆ กันแล้วกัน

พูดอีกทีหนึ่ง คนที่ตั้งใจจะทำความดีนั้นต้องเป็นคนเสียสละ ความบริสุทธิ์ใจในความเสียสละนั่นเอง เป็นเหตุให้เราทำความดีได้ยั่งยืน เราต้องพร้อมที่จะทอดคนลงเป็นสะพานให้คนทั้งหลายเหยียบผ่านไป เราไม่ต้องการเกียรติ ไม่ต้องการชื่อเสียง คนที่ทำประโยชน์แก่โลกมาก ๆ เป็นคนประเภทนี้ทั้งนั้น ความคิดของโลก ความสงบของสังคม ย่อมมาจากความเสียสละอันยิ่งใหญ่ของใครคนหนึ่ง เพื่ออุดมคติอันแน่วแน่มั่นของ เขา เป็นดวงประทีปในที่มีด เป็นเพชรเม็ดงามที่ส่องแสงแวววาวอยู่ท่ามกลางโคลนตมและจะต้องเป็นดอกบัวที่หุดค่นชูดอกอยู่ท่ามกลางความขุ่นข้องของน้ำโสโครก

มนุษย์เราจะทำอะไรก็พอทำได้บ้าง แต่จะหนีเวรกรรมและหนี้ตัวเองนั้นย่อมไม่พ้น มนุษย์ที่ดีจะต้องยอมรับสภาพที่แท้จริงของตน ไม่ไขว่คอยหลอกตัวเองให้หลงผิดอยู่เรื่อยไป การยอมรับความจริงทำให้ความยุ่งยากในชีวิตผ่อนคลายลง

เรื่องที่สาม ลูกวิตกถึงการสร้างเนื้อสร้างตัว และฐานะในวันหน้า เรื่องการแต่งงาน การมีครอบครัวซึ่งเป็น เรื่องที่ยังอยู่ห่างไกลทั้งสิ้น ควรหยุดความวิตกกังวล เรื่องเหล่านั้นไว้ก่อนคิดไปก็ไม่มีประโยชน์

ตามที่แม่บอกกล่าวทำวันนี้ให้ดีที่สุดอนาคตจะจัดตัวมันเองนั่น แม่ขออธิบายเพิ่มเติมอีกว่าความสำเร็จแห่งการสร้างฐานะในอนาคตนั้น อยู่กับการสร้างวันนี้ แต่ละวันให้งานที่สุดเท่าที่กำลังความสามารถของเรามี มนุษย์แตกต่างกันมาโดยกำเนิดจะให้รวยเท่ากันจนเท่ากันนั้นเห็นจะยากมีองค์ประกอบหลายอย่างอันทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของคนแตกต่างกันไปที่สำคัญคือ องค์ประกอบทางส่วนตัว และองค์ประกอบทางสังคม องค์ประกอบทางส่วนตัว ได้แก่

โอกาส สถานที่ ผู้แนะนำ การประพาศดิน และบุญบาปที่ตนทำมาไม่เท่ากัน องค์ประกอบทางสังคม ได้แก่ ความเป็นธรรมทางสังคมที่ผู้ใดได้รับ ได้รับความคุ้มครองช่วยเหลือจากสังคม ความเป็นธรรมในการประกอบอาชีพโดยอย่างไรก็ตาม คนส่วนมากมุ่งมองความมั่งคั่งหรือตำแหน่งทางการงานสูงว่าเป็นความสำเร็จในชีวิต เอาสิ่งนี้มาเป็นมาตรฐานวัด มนุษย์ในสังคมของเราจึงวิ่งวุ่น แสวงหาเงิน เกียรติ และตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งสังคมสมมติให้ว่าเป็นเครื่องเชิดชูแล้วเป็นอย่างไบบ้าง โลกเรา สังคมของเรา สงบสุขอยู่หรือ ค่านิยมทางสังคมของเราเห็นจะผิดเสียแล้ว แต่เพราะความมืดบอดจิตใจ จึงไม่อาจมองเห็นคุณค่าอันแท้จริงของชีวิต มักไขว่คว้าหาสิ่งอันนำความมุ่นวายมาให้เรื่อยไป เดินสวนทางกับความสงบสุข เหมือนคนเดินหันหลังให้แสงสว่างมุ่งหน้าไปสู่ความมืด เหมือนคนแบกก้อนหินใหญ่บนถนนแห่งชีวิต ปากก็ร้องว่า "หนัก หนัก" มีผู้หวังดีร้องบอกไปว่า "วางก้อนหินลงเสียแล้วเดินไป" เขาหันมามองผู้เตือนผิดหนึ่งอย่าลืงเล แล้วแบกก้อนหินใหญ่เดินต่อไปพร้อมกับพร่ำว่า "หนัก หนัก"

ความสำเร็จในชีวิตคนก็มีหลายด้าน ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน เราไม่จำเป็นต้องมีความสำเร็จในชีวิตทางเดียวกับคนอื่น ไม่ควรแสวงหาความสำเร็จทางวัตถุแต่เพียงด้านเดียวทางที่ถูกควรแสวงหาความสำเร็จทางจิตใจให้มากกว่าทางด้านวัตถุคือ จิตใจสะอาดและสงบ ความสำเร็จทางด้านวัตถุเป็นของร้อน เจือด้วยความทุกข์และความกังวล ส่วนความสำเร็จทางจิตใจเป็นความสงบเย็น จริงอยู่เราต้องมีวัตถุเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงร่างกาย แต่เราไม่ควรลืมแสวงหาและสะสมเครื่องหล่อเลี้ยงดวงใจของเรา คือ คุณความดีต่าง ๆ

ผู้หญิงเราส่วนมากใช้เวลาในการแต่งกาย แสวงหาเสื้อผ้าแพรพรรณมาห่อหุ้มร่างกายกันว่าใครจะแต่งได้สวยกว่าใคร คนอื่นจะอย่างไรก็ช่างเกิด แต่รวมพรลูกแม่ควรรู้เวลาในการแต่งใจ แสวงหาวิชาความรู้ และเสริมสร้างคุณความดีเป็นเครื่องห่อหุ้มดวงใจหรือวิญญาณให้มากเพราะร่างกายนั้นถึงจะแต่งอย่างไรก็ไม่วายที่จะมีสิ่งปฏิกูลโสโครกและมิกลื่นเหนียวให้รู้ให้เห็นทุกวัน เสื้อผ้าอาภรณ์จะสะอาดสวยงามราคาแพงปานใดก็ตาม พอเอามาห่อหุ้มกายนี้เข้าก็พลอยกลายเป็นโสโครกมิกลื่นเหนียวไปด้วย เป็นการบอกอย่างชัดเจนว่าไม่มีทางเอาชนะความปฏิกูลของร่างกายได้

ส่วนดวงใจหรือดวงวิญญาณนั้น เมื่อชำระให้สะอาดจริง ๆ เสียครั้งหนึ่งแล้วก็ป็นอันเสร็จภาระกันไปเลย ยิ่งใจสะอาด สว่าง และสงบ มากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งได้พบกับความสุข และคุณค่าอันแท้จริงของชีวิตมากเท่านั้น

ทางโลกสอนคนแต่ในเรื่องศิลปะแห่งการแสวงหา แ่งแย่งแข่งขัน คิดกันว่าใครจะหาได้มากกว่าใคร ไม่เคยสอนให้มีความต้องการในสิ่งที่ไม่จำเป็นกันเสียบ้างเมื่อเป็นเช่นนี้แล้วเท่าไรจึงจะพอ เมื่อไรจะพ้นจากบ่วงแห่งความคั่นรอนอยากได้อันไม่มีขอบเขต

อันที่จริงสิ่งที่จำเป็นแก่ชีวิตแท้ ๆ ก็มีไม่มากนัก แต่การแข่งขันกันในหมู่มนุษย์ต่างหากเล่า ที่เป็นเหมือนน้ำมึกมาราคลงบนกองเพลิงแห่งความปรารถนา ให้เริงแรงโชติช่วงขึ้น จนสุดที่จะดับได้ จึงทำให้ร้อนเร้าคั่นรอนอย่างมากแล้วอันตราย

ถ้าเราจำกัดความต้องการของเราให้อยู่ในขอบเขตพอประมาณ ชั่วโมงแห่งการแสวงหา จะลดลงได้ เวลาที่เหลือจะได้เป็นชั่วโมงแห่งความสงบสุขทางจิตจิตใจบ้าง คนที่แสวงหาทรัพย์สินสมบัติไว้มากมายล้นเหลือนั้นเอาอะไรไปได้อ่าง ชีวิตของคนนี้สิ้นใจเดียวพอเลยวัยเรียนไปแล้วทำงานอยู่ไม่เท่าไรก็แก่และเตรียมตัวตาย การสะสมทรัพย์ไว้มากเกินไปจึงทำให้เสียเวลาไปเปล่า ๆ บางคนยังจะชอบเอาบาปไปค้ำยันเป็นอันมาก ส่วนทรัพย์สินสมบัติต้องทิ้งไว้ในโลก

ลูกอ่านประวัติศาสตร์โลกแล้ว เห็นหรือไม่ว่าทรัพย์สินสมบัติและคิณคนของโลกใครเอาไปได้อ่าง อเล็กซานเดอร์ ซีซาร์ นโปเลียนแต่ละคนได้โลกไปเกือบครึ่งแต่เขาได้อะไรไปจริงจางบ้าง

ถ้ามีใครเขายกถนนสามเสน ถนนมหาราช ถนนราชินี และถนนสีลม ให้อูกลูกก็คงใช้ถนนพวกนั้นได้ไม่มากกว่าที่ลูกใช้เวลานี้ แต่ความหนักใจและความเบาใจจะผิดกันมากเวลานี้ลูกใช้ถนนเหล่านั้นด้วยความเบาใจ เพียงแต่อาศัยชี ไม่ยึดมั่นว่าเป็นของลูก ถ้าลูกเข้ายึดมั่นว่าเป็นของลูกเมื่อไร ภาระต่าง ๆ เกี่ยวกับถนนทั้ง 4 สายนั้นจะตามมาทันที ลูกจะต้องคอยตรวจรอยแตกร้าวและอื่น ๆ อีกมากที่เกี่ยวกับถนนนั้น ความมีย่อมมาคู่กับการระวัง

รักษาและความวิตกกังวล สิ่งเหล่านั้นจะปล้นเอาเวลาของคุณไปหมดจนไม่มีเวลาว่างเพื่อ
ลูกเองบ้างเลย

แม่พูดมานี้เพื่อให้ลูกคลายกังวลเรื่องการสร้างฐานะในอนาคต เวลานี้เราก็มีทรัพย์สิน
พอได้อยู่ได้เรียนอยู่แล้ว อนึ่ง วัตถุโดยสสารทุกชิ้น ถนนทุกสาย โรงหนังทุกโรง วิศวกราราม
ทุกแห่ง แม้จะไม่ใช่ของเราโดยกฎหมาย แต่เราก็มีสิทธิ์ใช้ได้เท่าที่เราต้องการ ด้วยการ
เสียค่าบริการเพียงเล็กน้อย หากว่าลูกจะเป็นเจ้าของน้ำประปาทั้งหมดคนเมืองไทย ลูกก็มี
มันได้เพียงวันละ 6-7 แก้ว เป็นเจ้าของเสื้อผ้าทั้งหมดคนกรุงเทพฯ ลูกก็ได้ใช้มันเพียงวัน
ละชุด และมันยังทำให้ลูกเป็นทาสคนอื่นมาได้ คงเป็นมนุษย์ที่มีความหิวกระหาย บวดยุจจระ
บัสสาวะ ต้องแก่ เจ็บ และตายในที่สุด ความละโมภในทรัพย์สินสมบัติจึงเป็นความโง่เขลา
อย่างหนึ่งของมนุษย์ มันเป็นเมฆหมอกบังคุณค่าอันแท้จริงของชีวิตมนุษย์

ส่วนเรื่องการแต่งงานและเรื่องครอบครัวนั้นลูกยังไม่ต้องวิตกกังวลเวลานี้เรียนให้
สำเร็จเสียก่อน ยังมีเวลาตรึกตรองอีกถมเถไป แม่ขอฝากความคิดไว้ในตอนนี้น่าก่อนว่า ลูกผู้หนึ่ง
นั้นไต่สูงก็สูงได้ แต่เราต้องทำตัวของเราให้สูงด้วย ถ้าเราทำตัวต่ำจะไต่สูงเพียงใดก็ไม่พ้น
ตกลงไปในมือคนต่ำอยู่ดี อีกอย่างหนึ่งเรื่องคู่ครองนั้นไม่ต้องแสวงหา เป็นสิ่งที่ต้องมีมาเอง
โดยธรรมชาติและตามกาลเวลาอันสมควร ใครใจร้อนไปแสวงหาเข้าจะเสียใจภายหลัง

พ่อของลูกและน้องสหายดี การเรียนที่ดีและความประพฤติดีของลูกจัดเป็นพรอัน
ประเสริฐที่ลูกให้แก่มารดาและครอบครัวได้ แม่และคุณพ่ออยากรับพรอันนี้จากลูกมากกว่า
คำอวยพร ด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ความดีของลูกที่ออกจากปากคุณนั้น จะทำให้พ่อแม่ปลาบปลื้ม
สุดจะพูดออกมาเป็นภาษาได้ ของทิพย์เป็นอย่างนี้เองกระมัง ความชื่นชมที่ได้รับข่าวว่าลูก
เป็นคนดี ตั้งอกตั้งใจเรียนนั้นเป็นอาหารทิพย์สำหรับแม่ เพราะนักปราชญ์ทั้งหลายก็ทำให้อิ่มอกอิ่มใจ
ทุกครั้ง กายของแม่อยู่ห่างลูกก็จริงแต่ใจของแม่คลอเคลียอยู่กับลูกเสมอทุกวัน

รักดังดวงใจ

แม่

(คัดมาจาก "จดหมายถึงลูก" หนังสือส่งเสริมการอ่านชุดพระพุทธศาสนาและจริยธรรม
ระดับมัธยมศึกษา ของกรมวิชาการ)

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวปาริชาติ	ชื่อสกุล สุขประเสริฐ
เกิดวันที่ 19 ธันวาคม	พุทธศักราช 2498
สถานที่เกิด	อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 387 ซอยสะพานขวา ถนนพระราชารษฎร์ สาย 2 เขตบางซื่อ จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10800
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ 10400
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2522	ปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ.2535	ปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
กับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

บทคัดย่อ

ของ

ปาริชาติ สุขประเสริฐ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

ตุลาคม 2536

จุดมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอน
โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนสาธิต
แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน แบ่ง
เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการวิจัยแบบ
Randomized Control Group Pretest - Posttest Design นักเรียนในกลุ่มทดลอง
ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ นักเรียนในกลุ่มควบคุมได้รับการสอนการใช้กิจกรรม
ตามคู่มือครูใช้เวลาในการทดลอง 14 คาบ คาบละ 50 นาที และใช้เนื้อหาเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ (ความเชื่อมั่น 0.7887) และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
(ความเชื่อมั่น 0.9127) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t - test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้
กิจกรรมตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON OF MATHAYOM SUKSA III STUDENTS' ABILITY
IN CREATIVE WRITING AND ACHIEVEMENT MOTIVE THROUGH
THE INSTRUCTION BASED ON WRITING EXERCISES
AND THE ACTIVITIES IN THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT

BY

PARICHARD SUKPRASERT

Presented in partial fulfilment of the requirement for
the Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

October 1992

The purpose of this study was to compare the creative writing ability and the achievement motive of Mathayom Suksa III students through the instruction based on writing exercises and the activities in the teacher's manual.

Seventy Mathayom Suksa III students of the University Laboratory School Faculty of Education : Kasetsart University, Jatujak, Bangkok, during the first semester of 1992 academic year were randomly selected into the experimental and control groups with 35 students in each. The randomized control group pretest - posttest design was used in the experiment. The experimental group was taught through the instruction based on the writing exercises whereas the control group was taught through the activities in the teacher's manual. Each group was (50 minutes each) taught with the same content for fourteen periods.

The creative writing ability test (reliability = 0.7887) and the achievement motive questionnaire (reliability = 0.9124) were used. The statistic used for analyzing data was the t - test.

The result of the study indicated that.

1. The students who were taught through the writing exercises have their creative writing ability significantly higher than the students who were taught through the activities in the teacher's manual at .01 level.

2. The students who were taught through the writing exercises have their achievement motive significantly higher than the students who were taught through the activities in the teacher's manual at the .01 level.

3. The students who were taught through the writing exercises have their creative writing ability significantly higher than these before the experiment at .01 level.

4. The students who were taught through the writing exercise have their achievement motive significantly higher than these before the experiment at .01 level.